

Årsredovisning 2017

FÖRSVARETS MATERIELVERK

FMV

Årsredovisning för 2017

Datum 2018-02-19 **Dnr** 17FMV4954-3:1

Sida
1 (106)

Regeringen (Försvarsdepartementet)
103 33 Stockholm

FMV tjänsteställe, handläggare
Christian Ramstedt, Ledningsstaben

Årsredovisning för 2017

Huvuddokument och tre bilagor, varav två hemliga.

Kopia till

Regeringskansliet (Finansdepartementet)
Arbetsgivarverket
Ekonomistyrningsverket
Försvarmakten
Jämställdhetsmyndigheten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Riksrevisionen
Statskontoret
Totalförsvarets forskningsinstitut

Arkiv (original)

Årsredovisning för 2017

Datum
2018-02-19

Dnr
17FMV4954-3:1

Sida
2 (106)

ÅRSREDOVISNING 2017 för Försvarets materielverk

Innehållsförteckning

Generaldirektören har ordet	6
Om FMV.....	8
Viktiga händelser under 2017.....	10
Resultat i korthet.....	12
FMV:s regleringsbrev för 2017.....	15
1 Resultatredovisning.....	18
1.1 Anpassning till inriktningsbeslutet	18
1.1.1 Tillgänglighet och beredskap	18
1.1.2 Effektivisering av logistikverksamheten	19
1.1.3 Styrningen för materiel- och logistikförsörjning	21
1.1.4 Planering av materielinvesteringar	23
1.1.5 Väsentliga säkerhetsintressen.....	24
1.1.6 Internationellt materiel- och logistiksamarbete	24
1.1.7 Exportstödande verksamhet.....	25
1.1.8 Forskning och utveckling.....	25
1.2 Försörjning av försvarslogistik – Anskaffning.....	26
1.2.1 Prestationer under 2017	26
1.2.2 Handlingsfrihet	28
1.3 Försörjning av försvarslogistik – Driftstöd	29
1.3.1 Prestationer under 2017	29
1.3.2 Driftstyrning.....	31
1.3.3 Test och evaluering	32
1.3.4 Förråd, service och verkstäder	33
1.3.5 Inköpstjänst och beställningskompetens.....	34
1.4 Försörjning av försvarslogistik – Ledningsstöd.....	34
1.4.1 Prestationer under 2017	34
1.5 Försvarsmaterielmarknaden	36
1.5.1 Affärsmässighet	36
1.5.2 Transparens	37
1.5.3 Små och medelstora företag (SME).....	38
1.5.4 Överprövningar och ålagda upphandlingsskadeavgifter	39
1.5.5 Miljökrav i upphandlande myndighet.....	40
1.5.6 Samverkan med annan huvudman.....	41

1.5.7	Försäljning av övertalig materiel	41
1.6	Övergripande verksamhet.....	41
1.6.1	Anslag 1:11	41
1.6.2	Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter.....	48
1.6.3	Exportverksamhet.....	49
1.6.4	Försvarsstandardisering.....	51
1.6.5	Försvarsunderrättelseproduktion.....	52
2	Effektivitet i verksamheten.....	53
2.1	Effektivitet mot kund.....	53
2.1.1	Kundorderstock och leveranser av större värde.....	53
2.1.2	Leveransförmåga	55
2.2	Effektivitet och god hushållning	60
2.2.1	FMV:s resultatindikatorer	60
2.2.2	Myndighetskostnad per debiterad timme	61
2.2.3	Debiteringsgrad.....	64
2.2.4	Effektivitet mot kund	65
2.2.5	Sammanfattande bedömning.....	66
2.3	Kostnad för prestationer.....	67
2.3.1	Angreppssätt.....	67
2.3.2	Kostnad per prestation	67
2.3.3	Analys	68
3	Intern styrning och kontroll	69
3.1	Styr- och kontrollmiljö	69
3.2	Riskhantering.....	69
3.3	Kontrollaktiviteter.....	70
3.4	Information och kommunikation.....	70
3.5	Regelefterlevnad	70
3.6	Uppföljning, övervakning och utvärdering.....	70
3.7	Risker och riskhantering	71
4	Medarbetare och arbetsmiljö.....	72
4.1	Kompetensförsörjningsstrategi för FMV 2015 till 2018	72
4.2	Rekrytering och avgångar	72
4.2.1	Rekrytering	72
4.2.2	Rörlighet.....	73
4.2.3	Omställning av verksamhet	73
4.2.4	Bemanningsplanering för militär personal	74

4.3	Attrahera framtida medarbetare.....	74
4.4	Kompetensutveckling.....	75
4.4.1	Utbildningar för medarbetare.....	75
4.4.2	Chefsutveckling.....	75
4.5	Arbetsmiljö och hälsa.....	76
4.5.1	Kränkande särbehandling.....	76
4.5.2	Temperaturmätning.....	76
4.5.3	Medarbetardialog.....	76
4.5.4	Friskvård och hälsa.....	77
4.5.5	Sjukfrånvaro.....	77
4.6	Mångfald och jämställdhet.....	77
5	Särskilda redovisningar.....	79
5.1	Säkerhets- och projektskyddsavtal.....	79
5.2	Tjänsteexport.....	79
5.3	Samordning kring internationell mäss- och konferensverksamhet.....	80
5.4	Jämställdhetsintegrering.....	80
5.5	Övriga väsentliga händelser.....	81
6	Ekonomisk redovisning.....	82
6.1	Sammanställning av väsentliga uppgifter.....	82
6.2	Resultaträkning.....	83
6.3	Balansräkning.....	84
6.4	Anslagsredovisning.....	86
6.5	Finansieringsanalys.....	87
6.6	Redovisningsprinciper.....	88
6.7	Noter till resultaträkningen.....	91
6.8	Noter till balansräkningen.....	94
6.9	Noter till finansieringsanalysen.....	102
7	Styrelsen.....	104
	Bilagor.....	105

Generaldirektören har ordet

FMV:s arbete för att uppfylla kravställningarna i den försvarspolitiska inriktningen om att stärka förmågan under kris och under höjd beredskap har varit ett prioriterat fokus under året och fortsätter under 2018.

Högre beredskap

FMV:s personal krigsplaceras inom ramen för den allmänna tjänsteplikten och samtliga medarbetare har fått skriftligt besked. Myndigheten har upprättat ett beredskapsplanverk och arbetet med det, liksom med produktionsplanen för höjd beredskap, har fortsatt. Även arbetet med att analysera och förändra avtalen med leverantörerna för att öka försörjningstryggheten vid högre beredskapsgrader har fortsatt under året. Säkerhetsskyddsutbildning har genomförts med samtliga chefer och koncentrerad utbildning har genomförts med huvuddelen av medarbetarna vid FMV.

Förändringar

I budgetpropositionen för 2018 och i efterföljande regeringsbeslut angavs vidare beslut om förändringar med anledning av förslagen från Materiel- och logistikutredningen i betänkandet *Logistik för högre försvarsberedskap*. För FMV:s del innebar förslagen i betänkandet bland annat att ett omfattande arbete igångsattes under våren för att skapa beredskap och förbereda verksamhetsövergångar till Försvarmakten och övertagande av ansvaret för materielinvesteringsanslaget från och med 1 januari 2019. Regeringen har också tillsatt en utredning av det fortsatta upphandlings- och vidmakthållandeansvaret, mot bakgrund av bland andra FMV:s remissynpunkter på Materiel- och logistikutredningens förslag.

FMV:s uppdrag kommer till delar att förändras från den 1 januari 2019. Därför har ett utvecklingsarbete igångsatts baserat på erfarenheterna från de gångna åren. Uppdragen är att söka skapa enklare och tydligare gränssytor och arbetssätt såväl mellan FMV och Försvarmakten som inom FMV, etablera ändamålsenliga IT-system som baserar sig på standardlösningar och genom utvecklade styrnings- och ledningsförhållanden åstadkomma en tydligare organisation.

Produktionen

Produktionen och leveranserna till Försvarmakten har under 2017 i stort gått enligt plan. Försvarmakten har fått viktiga leveranser av materiel och tjänster som personlig utrustning och 88 000 par marschkängor, fartyg som Carlskrona och Koster, sensorer och sambandsmateriel. Nya lastbilar, den sista av totalt 18 beställda Helikopter 14 är levererad till Försvarmakten, liksom nya informationssystem till Hemvärnet. Vidsels nya flygledartorn är invigt.

Flera nya stora kontrakt är tecknade, bland annat för ny sjömålsrobot till JAS 39E och till fartyg, nytt signalspaningsfartyg, uppgradering av två äldre korvetter och anskaffning av nya stridsbåtar. Arbetet med att anskaffa nytt medellångräckviddigt luftvärnssystem har inletts.

FMV har även svarat upp mot en ökad förbandsverksamhet, vilket i år också har inneburit krigsförbandsövningen Aurora. Här är det på sin plats att särskilt framhålla det arbete som FMV:s verksamhetsområde Förråd, service och verkstäder utfört.

Det ekonomiska resultatet för 2017 är bättre än föregående år och även här ska rationaliseringsarbetet inom verksamheten för förråd, service och verkstäder framhållas. Kostnaderna för Försvarmakten har därmed kunnat sänkas under löpande budgetår. En av FMV:s utmaningar under året har varit möjligheterna att rekrytera nya medarbetare, sett till konkurrensen på marknaden, vilket till delar har inneburit en stor belastning på befintliga medarbetare.

Årsredovisning för 2017

Datum 2018-02-19 **Dnr** 17FMV4954-3:1

Sida
7 (106)

Sammantaget har 2017 inneburit ett stort förändringstryck på myndigheten. Min bedömning är att FMV ändå har levererat i stort enligt plan och produktionen medfört ett gott ekonomiskt resultat.

Göran Mårtensson
Generaldirektör Försvarets materielverk

Om FMV

Försvarets materielverk har regeringens uppdrag att leverera försvarslogistik genom att utforma och förse det svenska försvaret med försvarsmateriel och logistiktjänster. FMV utgör en civil och uppdragsstyrd myndighet med militära uppgifter inom totalförsvaret under Förvarsdepartementet och samarbetar med ett flertal aktörer inom försvarsområdet, både inom Sverige och internationellt.

FMV:s kompetens inom teknik, affärer, juridik och projektledning bidrar till att leverera långsiktigt hållbara lösningar till myndighetens alla kunder för deras behov av försvarslogistik.

FMV:s målbild

FMV:s vision är att kunna erbjuda en effektiv försvarslogistik, när och där den behövs, utifrån det uppdrag regeringen gav FMV 2012. Uppgifterna att svara för den samlade materiel- och logistikförsörjningen till Försvarmakten medför att myndigheten har ett brett verksamhetsansvar. I nära samarbete ska FMV utforma, upphandla och tillhandahålla såväl materiel som tjänster till Försvarmakten och andra kunder inom myndighetens ansvarsområde.

FMV har arbetat vidare med myndighetens utveckling utifrån den av myndighetens styrelse och inför 2017 fastställda målbilden samt regeringens beslut 2015 om en ny inriktning för perioden 2016-2020. De tre perspektiven *förmåga att leverera*, *förmåga att ställa om* och *förmåga till myndighetsförvaltning* utgör övergripande målsättningar och grund för de prioriterade mål som ska säkerställa att FMV kan fullfölja sitt uppdrag:

FMV ska leverera en sammanhållen och kostnadseffektiv försvarslogistik som kan möta de operativa behoven med hög affärsmässighet, i rätt tid, i alla beredskapsnivåer genom

- Effektivare leverans, drift och underhåll med kunden i centrum
- Utveckla den goda affären och strategiskt inköp
- Förbättra Försvarmaktens möjlighet att göra bra val av försvarslogistik ur ett livscykelperspektiv

FMV ska möta förändrade krav och behov genom

- Mer effektiv omställning och förändring

FMV ska utveckla förmåga till myndighetsförvaltning genom

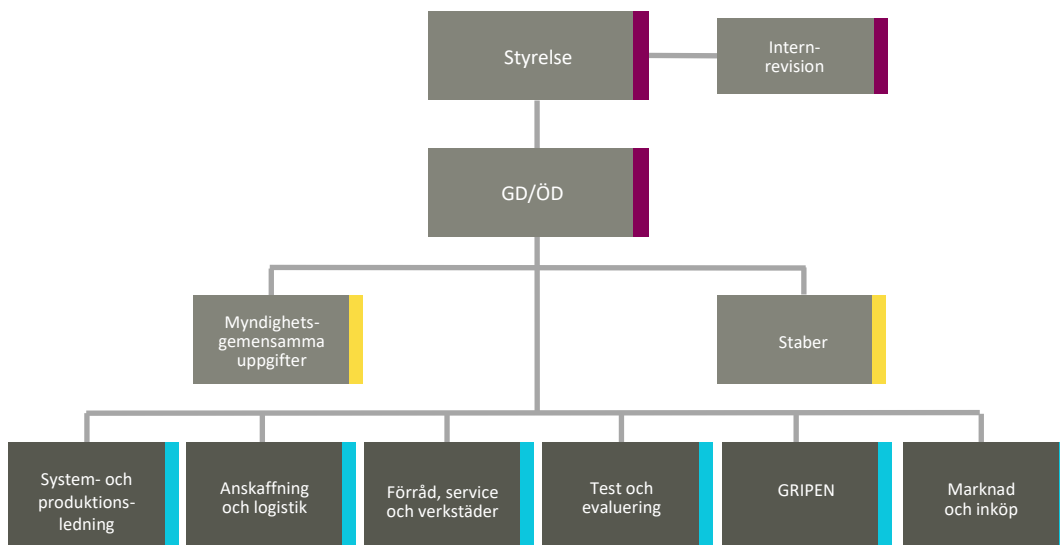
- Säkerställd regelefterlevnad
- Ökad effekt av styrningen
- Ekonomi i balans
- Att vara en attraktiv arbetsplats med rätt kompetens

FMV:s värdegrund bildar fortsatt en utgångspunkt för myndighetens agerande, prioriteringar och beslutsfattande, och ska vägleda organisationen att på daglig basis driva verksamheten framåt.

- *Vi skapar nytta* – nytta för kund genom att noggrant överväga kostnader och besparingar genom att leverera i tid, till rätt kostnad och kvalitet samt genom strävan att bli bättre.
- *Vi gör det möjligt* – kunskap och förståelse för kunderna, deras verksamhet och behov bidrar till helhet och proaktivt agerande för utveckling av FMV och medarbetare.
- *Vi bygger förtroende* – attityder och arbetssätt präglas av tillit, kompetenta leveranser och en effektiv och rättssäker myndighet.

Organisation

FMV är en styrelseledd myndighet. Styrelsens uppgift är att inför regeringen ytterst ansvara för verksamheten samt fatta beslut om myndighetens övergripande organisation, årsredovisning och verksamhetsplan samt beloppsmässigt stora investeringar för myndigheten. Styrelsen ska även fatta beslut i ärenden av principiell karaktär eller av större betydelse.

FMV:s generaldirektör och överdirektören leder myndigheten med stöd av en ledningsstab med ansvar för den övergripande styrningen och samordningen av verksamheten och dess planering respektive uppföljning av produktionen inom FMV. Leveranserna av försvarslogistik till FMV:s kunder genomförs av sex verksamhetsområden med ansvar för att leda FMV:s system- och produktionsledning, svara för anskaffning och logistikproduktion, bedriva uppdrag och verksamhet inom området förråd, service och verkstäder, genomföra test och evaluering, sammanhålla produktionen för Gripen, samt svara för det kommersiella stödet vad gäller marknad och inköp. Centrala stabsfunktioner ansvarar för FMV:s arbete med ekonomi, HR, information, IT, juridik och säkerhetsskydd samt de administrativa uppgifter som utgör ett gemensamt stöd för FMV och genomförandet av myndighetens verksamhet.

Generaldirektören har stöd av ett forum för verksamhetsövergripande frågor, vilket samlar alla direktunderställda chefer i en ledningsgrupp för FMV, och ett forum för de chefer som företrädesvis verkställer FMV:s produktion till Försvarsmakten.

Inom ramen för FMV:s verksamhet och ansvar finns såväl en funktion för beredskaps- och insatssamordning dygnet runt som en säkerhetsskyddschef, som rapporterar direkt till generaldirektören i enlighet med säkerhetsskyddsförordningen. Under året har FMV förstärkt ansvarsfördelningen för säkerhetsskyddsarbetet inom myndigheten.

FMV:s samverkan med Försvarsmakten och Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) sker genom särskilt inrättade mötesfora och på regelbunden basis.

Viktiga händelser under 2017

Avtal om sjömålsrobotsystem och andra system

FMV tecknade under våren avtal med Saab AB om produktion av nästa generations sjömålsrobotsystem. Systemet kommer att levereras till Försvarmakten för integration på flygvapnets nya stridsflygplan JAS 39E, samt i marinens korvetter av Visby-klass. FMV har även under samma period tecknat avtal med Saab AB om ersättare till signalspaningsfartyget HMS Orion. I juni beställde FMV halvtidsmodifiering av korvetterna HMS Gävle och HMS Sundsvall av Saab AB. Beställningen innebär att Försvarmaktens operativa tillgänglighet och drift för korvetterna säkerställs fram till 2026.

Vidmakthållande Gripen

I juni tecknade FMV ett avtal med Saab AB för vidmakthållande av Gripen för perioden juni 2017 till december 2019. Gripen PBL (Performance Based Logistics) är ett omfattande avtal för inköp av tjänster rörande underhåll, design och support samt materiel kopplat till vidmakthållande av Gripen. Gripen PBL syftar till att möta Försvarmaktens och exportoperatörernas behov av tjänster för att vidmakthålla Gripens förmåga och tillgänglighet.

Flygningar med biojetbränsle

FMV, Saab AB och GKN Aerospace Sweden AB har tillsammans, på uppdrag av Försvarmakten, i ett samarbete genomfört de första lyckade demonstrationsflygningarna med JAS 39D (39-800) där bränslet bestod av ett till 100 procent biobaserat jetbränsle. Flygningarna som genomfördes i mars var unika, då det var första gången ett militärt operativt enmotorigt stridsflygplan flögs med ett 100-procentigt biojetbränsle.

Nytt flygledartorn i Vidsel

I augusti invigdes det nya flygledartornet i Vidsel – Sveriges modernaste torn på en militär flygplats. Tornet och den nya infrastrukturen ger FMV:s provplats i Vidsel möjlighet att fortsätta med sin verksamhet i många år till. Flygledartornet innebär att det nu finns rätt tekniska förutsättningar och en bra arbetsmiljö för de som ska arbeta i tornet, både Luftfartsverkets flygledare och FMV:s meteorologipersonal. Tornet erhöll Fortifikationsverkets arkitekturpris, vilket syftar till att lyfta fram goda exempel på genomförda byggprojekt för att utveckla god arkitektur i försvarsfastigheter.

Fartygsleveranser

I september levererade FMV fartygen HMS Malmö respektive HMS Koster till Försvarmakten. HMS Malmö har som huvudsaklig uppgift att övervaka svenskt sjöterritorium och på så sätt bidra till sjölägesbilden. HMS Koster är ett minröjningsfartyg vilket utgör den yttersta förmågan till sjöminröjning från fartyg med framskjutna undervattenssensorer, en stark luftförsvarsförmåga och mångfacetterad förmåga till vapeninsats under vatten. Fartygen har varit på varv i cirka ett år respektive 9 månader, där man gjort översyn och modifieringar.

Krigsplacering av personal

FMV ingår i totalförsvaret utifrån uppgiften att stötta Försvarmakten. Mot bakgrund av regeringens krav på förmåga till höjd beredskap har generaldirektör Göran Mårtensson under hösten 2017 beslutat att all FMV-personal ska prövas för krigsplacering vid FMV. Krigsplaceringen vid FMV innebär att medarbetarna är inplanerade för allmän tjänsteplikt och har en skyldighet att tjänstgöra vid myndigheten om regeringen beslutar om höjd beredskap och allmän tjänsteplikt. Medarbetare som har en aktuell krigsplacering vid Försvarmakten krigsplaceras i första hand där.

Försvarmaktsövningen Aurora 17

FMV stod för flera bidrag till den stora försvarmaktsövningen, Aurora, som genomfördes under oktober. På FMV har mark- och flygverkstäderna jobbat med att göra materielen tillgänglig för Försvarmaktens förband.

Underhåll har genomförts på ett flertal materielsystem ingående i Armén men underhållet på fordonsplattformarna kan särskilt poängteras. Pansarterrängbilar fick underhåll och ingående delar i stridsflygplanen som ligger nära sin maximala flygtid byttes ut. Marina enheter fick underhåll av kontrakterade varv. De centrala enheterna för driftstyrning av materielen har gjort prioriteringar av underhållet utifrån de behov och önskemål som Försvarmakten beställt till övningen.

Regeringsbeslut om förestående förändringar

Regeringen gav den 26 oktober FMV och Försvarmakten i uppdrag att börja förbereda omorganisation av ansvar och uppgifter inom materiel- och logistikförsörjningen. Omorganiseringen avser överföring av ansvaret för uppgifter från FMV till Försvarmakten avseende förråd, service och verkstäder inom logistikförsörjningen, driftstyrningen av Försvarmaktens materiel samt funktioner för beställning och beslutsfattande inom materielförsörjningen. Den nya organisationen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Vidare beslutade regeringen den 2 november om uppdrag till FMV och Försvarmakten att börja förbereda övergång till ny finansiell styrmodell för materiel- och logistikförsörjningen den 1 januari 2019. Uppdraget innebär att myndigheterna behöver sammanställa den ekonomiska informationen för myndighetens uppgifter och som lämnas i budgetunderlaget för 2019. Uppdraget innebär också att myndigheterna behöver utforma de myndighetsinterna och gemensamma arbetssätt vad gäller ekonomihantering och ekonomisystem som en ny styrmodell för med sig.

Leverans av IT-system

Vid en ceremoni i Enköping den 31 oktober genomförde FMV en systemöverlämning av FM DSTI, det vill säga Försvarmaktens nya dokumentationssystem för teknisk infrastruktur, till Försvarmaktens MSK Ledsystem. IT-systemet är utformat för att underlätta dokumentation av ledningssystem i Försvarmakten.

Förhandlingar om anskaffning av luftvärnssystem

Regeringen bemyndigade FMV under hösten att inleda förhandlingar om anskaffning av det amerikanska luftvärnssystemet Patriot. Affären är beräknad till drygt 10 miljarder kronor. FMV har under november överlämnat ett så kallat Letter of Request for a government-to-government Letter of Offer and Acceptance till amerikanska ambassaden. Den nu startade processen ska så småningom resultera i att Sverige erhåller en detaljerad offert.

Överlämning av ansvaret för camperna i Mali

I december överlämnade FMV ansvaret för drift och underhåll av camperna Nobel och Midgård i Mali till Försvarmakten. FMV kommer fortsatt att ha en viktig roll på plats, bland annat för byggnation, avtalsfrågor och omsättning av materiel.

Anpassning av FMV

Under hösten beslutade generaldirektören om en inriktning för myndigheten där FMV ska anpassas till sin framtida roll och uppgift genom organisering av verksamhet och arbetssätt. Arbetet ska ske i en samlad helhet där FMV:s omhändertagande av regeringens beslut till myndigheten ingår. Avsikten är att genomföra en verksamhetsutveckling som ska uppnå den effekt som myndighetsledningen har prioriterat med fokus på produktion, förändrade förutsättningar i myndighetsuppgifterna och regeringens styrning.

Resultat i korthet

Verksamhetens resultat

Under 2017 har FMV:s totala kundfakturerings uppgång till 19,6 miljarder kronor, att jämföra med 19,7 miljarder kronor 2016. Sammantaget har den totala orderstocken ökat med 252 uppdrag i förhållande till 2016. FMV:s leveransförmåga till Försvarsmakten under året har uppgått till 84 procent, vilket ska jämföras med målet om 85 procent och leveransåtagandet om 914 leveranser, varav 720 har genomförts. Antalet förseningar uppgår till totalt 199 stycken, att jämföra med 150 stycken 2016. Principerna för materieförsörjningen har följts, där andelen nyanskaffning av befintlig materiel inom ramen för den totala orderstocken ökade under 2017, från 16,9 till 20,6 procent. Kvoten för genomsnittlig tid för kapitalbindning är oförändrad jämfört med 2016, dvs. 5,4 år.

Inom ramen för FMV:s uppgifter inom området förråd, service och verkstäder har verksamhetsåtagandet uppgått till totalt cirka 72 000 beställningar av materielunderhåll och servicetjänster under 2017, vilket är en ökning om cirka 10 000 beställningar jämfört med 2016. FMV:s leveransförmåga till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) vad gäller begäran om stöd och uppgifter under anslag 1:11 bedöms ha uppfyllts.

FMV:s besparingsbeting inom ramen för slutförandet av omdaning av förvarslogistiken har vid utgången av 2017 uppgått till 307 miljoner kronor brutto, att jämföra med av regeringen anvisat mål om 299 miljoner kronor.

FMV har under året genomfört ett antal åtgärder dels för att utveckla och stärka den interna styrningen och kontrollen med anledning av iakttagelser i myndighetens uppföljningar och riskhantering, dels för att anpassa FMV till sina framtida uppgifter. Beslutade riskåtgärder har i stort kunnat hanteras.

Under året har 399 nya medarbetare rekryterats till myndigheten att ställa i relation till avgångarna som uppgår till 310. Vidare har sjukfrånvaron, främst långtidssjukfrånvaron, minskat under 2017.

Debiteringsgraden har ökat något och myndighetskostnaden per debiterbar timme har minskat med cirka tre procent.

Totalt sett är bedömningen att FMV väl har lyckats balansera förmågan att leverera utifrån regeringens inriktning och Försvarsmaktens behov, samtidigt som förberedelser för stora förändringar i verksamheten pågår.

Mer information om resultat och nyckeltal finns i huvudsak att läsa under avsnitt 2 *Effektivitet i verksamheten*.

Ekonomiskt resultat

FMV:s ekonomiska mål är full kostnadstäckning över tiden. Den beslutade budgeten för verksamhetsåret 2017 innebar ett planerat minusresultat på 62 miljoner kronor i huvudsak för att hantera tidigare års överskott men också för att, såsom tidigare år, finansiera omställnings- och utvecklingskostnader. Årets resultat uppgår till 20 miljoner kronor. Skillnaden består till största del av att budgeterade kostnader inte upparbetats samt återbetalning av avgifter för lokaler hos hyresvärden Fortifikationsverket till följd av en förändrad modell för avskrivningar. I syfte att minska det balanserade kapitalet har FMV:s generaldirektör under 2017 beslutat att återbetala 75 miljoner kronor till Försvarsmakten.

I relation till omsättningen på cirka 21 miljarder kronor utgör årets resultat cirka 0,1 procent och är nära målsättningen om ett nollresultat.

Tabell 1. Intäkter och kostnader per prestationsområde (verksamhetsgren)

Ekonomiskt resultat, mnkr		Anskaffning	Ledningsstöd	Driftstöd	Internationella materielsamarbeten och industrifrågor	Evaluering och certifiering av IT-säkerhetstjänster	Exportrelaterad verksamhet	Totalt
2015	Intäkter	11 233	1 060	8 618	51	12	0	20 975
	Kostnader	11 250	1 070	8 636	51	12	0	21 020
	Resultat	-17	-10	-18	0	0		- 45
2016	Intäkter	10 455	1 136	9 586	47	12	18	21 255
	Kostnader	10 457	1 146	9 298	47	12	18	20 979
	Resultat	-3	-10	288	0	0		276
2017	Intäkter	9 334	1 252	9 709	46	11	57	20 410
	Kostnader	9 346	1 251	9 678	46	11	57	20 389
	Resultat	-13	2	31	0	0		20

Summor kan avvika från delbeloppen m.a.a. avrundningsdifferenser.

Analys av prestationsområden

Inom anskaffning är kostnaderna lägre än föregående år. De största minskningarna ligger inom system för indirekt eld och helikoptersystem. Inom ledningsstöd har kostnaderna ökat något, främst särskild verksamhet. Även inom driftstöd har kostnaderna ökat något, främst inom ledningssystem men också inom markområdet. Dessa ökningarna uppvägs till viss del av minskningar inom flygområdet. Vad gäller de övriga områdena är utfallet något lägre än tilldelat anslag för anslagspost 1 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor mm*. Anslagspost 2 *Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter* har också lägre utfall än tilldelade medel främst beroende på vakanser. För anslagspost 3 *Exportrelaterad verksamhet* är utfallet lägre än tilldelat anslag, dock har omsättningen av det avgiftsfinansierade exportstödet ökat väsentligt. Av utfallet inom prestationsområde Exportrelaterad verksamhet avser cirka 73 procent avgiftsintäkter.

Tabell 2. Summa fakturerade intäkter

Intäkter per kund och år (mnkr)			
Kund	2015	2016	2017
Försvarmakten	17 022	17 019	16 321
Försvarmakten m.a.p. FSV	1 416	1 403	1 472
Övriga kunder	1 242	1 268	1 716
Övriga kunder m.a.p. FSV	45	53	58
Totalt	19 725	19 743	19 567

Analys fakturerade intäkter

Målet för FMV är att faktureringen följer Försvarmaktens planering. De fakturerade intäkterna som framgår av tabell 2 följer ungefär den anslagstilldelning för materielanskaffning och vidmakthållande som Försvarmakten fått respektive år. För 2017 noteras något minskade intäkter från Försvarmakten som kompenseras av en ökning av intäkterna från övriga kunder vilket totalt gör att fakturerade intäkter är i nivå med föregående år.

Tabell 3. Summa övriga driftskostnader

Övriga driftskostnader per kund och år (mnkr)			
Kund	2015	2016	2017
Försvarmakten	16 504	16 486	15 527
Försvarmakten m.a.p. FSV	520	511	527
Övriga kunder	1 140	935	1 072
Övriga kunder m.a.p. FSV	17	19	21
Totalt	18 180	17 951	17 147

Analys övriga driftskostnader

De övriga driftskostnaderna som framgår av tabell 3 utgör huvuddelen av det som faktureras främst Försvarmakten. Det har skett en minskning 2017 och den minskningen följer utvecklingen av intäkterna från Försvarmakten enligt tabell 2.

Tabell 4. Intäkter per stridskraft, Försvarmakten

Intäkter per stridskraft, beställningar från Försvarmakten (mnkr)			
Stridskraft	2015	2016	2017
Arméstridskrafter	2 872	2 098	1 991
Marinstridskrafter	2 470	2 640	2 302
Flygstridskrafter	6 912	7 446	7 049
Ledning och Logistik	3 150	3 166	3 032
HKV centralt (inkl. FoT och 1.1)	1 618	1 669	1 947
Totalt	17 022	17 019	16 321

Analys intäkter per stridskraft

Det märks ännu inte någon ökning av intäkter som speglar inriktningen om att stärka försvarsförmågan. Detta beror till del på att leveranserna inte kommit i någon större mängd under 2017, de flesta genomförs under perioden 2018 - 2020, men även att FMV innehållit de ekonomiska riktvärden för leveranser som angivits av Försvarmakten.

Tabell 5. Intäkter Förråd, service och verkstäder Försvarmakten

Intäkter per stridskraft, beställningar från Försvarmakten år (mnkr)			
Tjänsteområde	2015	2016	2017
Administrativt stöd	67	63	64
Arbetsplatservice	145	123	143
Fordonsbesiktning	20	50	52
Förnödenhetsförsörjning	343	325	323
Logistikkompetens	48	45	28
Reservmateriel	62	54	55
Transporter	24	26	18
Verkstadstjänst Luft	94	91	108
Verkstadstjänst Mark	556	569	617
Verkstadstjänst Sjö	57	57	63
Totalt	1 416	1 403	1 472

Analys intäkter Förråd, service och verkstäder

Efterfrågan av Förråd, service och verkstäders tjänster har ökat under 2017. Försvarmaktens behov av ökat underhåll märks och samarbetet inom FMV har under året accelererat vilket har gjort att ett flertal projekt tagits hem från att tidigare utförts av industrin. Den största förändringen märks inom markverkstäderna och beror på ökning i bemanning och produktion för att nå det högt uppsatta produktionsmålet framförallt gentemot Försvarmakten.

FMV:s regleringsbrev för 2017

Nedan redovisas de återrapporteringskrav som föreligger i FMV:s regleringsbrev för 2017 och under vilket avsnitt de redovisas i årsredovisningen.

Mål	Återrapporteringskrav i enlighet med FMV:s regleringsbrev för 2017	Återfinns under avsnitt
1	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa en uppföljning av pågående större anskaffningar. Redovisningen ska omfatta de anskaffningar som regeringen specificerat i Försvarets regleringsbrev för budgetåret 2016. Redovisningen ska inkludera: - en ekonomisk uppföljning av vad FMV fakturerat Försvaretsmakten samt vad som utbetalats från FMV till leverantör/leverantörer för respektive anskaffning, - vilka leveranser per anskaffning som mottagits från leverantör/leverantörer respektive genomförts till Försvaretsmakten samt - väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan. 	Redovisas i bilaga 1 och 2 till årsredovisningen.
2	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - i samverkan med Försvaretsmakten, redovisa en samlad bedömning av affärsmässigheten i exportstödsverksamheten. Av redovisningen ska framgå intäkter, kostnader och risker i samband med utveckling, vidmakthållande, försäljning och överlåtelse av materiel uppdelat per exportaffär. Myndigheternas respektive kostnader per genomförd och pågående försvarsexportaffär ska framgå av redovisningen. - redovisa hur myndigheten allokerat resurser till den exportstödjande uppgiften i förhållande till myndighetens övriga uppdrag. Av redovisningen ska framgå en bedömning av hur stor del av verksamheten som utförs huvudsakligen av myndighetens egna resurser i förhållande till resurser från samverkande företag med avseende på framtagna offerter och erbjudanden samt genomförande av förhandlingar och tecknande av avtal. 	Bilaga 3 1.6.3 Exportverksamhet
3	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - för verksamheten avseende förråd, service och verkstäder redovisa upparbetsgrad samt kostnad per prestationstyp avseende leveranser till Försvaretsmakten. Redovisningen ska omfatta en sammanhållen analys över verksamhetens kvantitet och kvalitet samt tidsförhållanden i förhållande till Försvaretsmaktens krav. 	1.3.4 Förråd, service och verkstäder 2.1.2 Leveransförmåga 2.2 Effektivitet och god hushållning
4	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndighetens materiel- och logistiktjänster har utformats och organiserats i syfte att i ökad grad möta Försvaretsmaktens beredskaps- och tillgänglighetskrav. 	1.1.1 Tillgänglighet och beredskap
5	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndigheten har minskat ledtiderna i materieförsörjningen för de under 2017 levererade materielprojekten i jämförelse med tidigare år. Försvarets materielverk ska även samverka med Försvaretsmakten i uppdrag avseende ledtider i materieförsörjningen enligt Försvaretsmaktens regleringsbrev för 2017. - redovisa hur myndigheten har arbetat för att reducera tekniska, affärsmässiga och ekonomiska risker i materiel- och logistikförsörjningen samt hur detta påverkat kostnads- och tidsmässiga förhållanden för materielanskaffningen. - redovisa hur myndigheten har bistått Försvaretsmakten för att avhjälpa identifierade omedelbara materielrelaterade brister framför långsiktig förmågeutveckling. - redovisa hur myndigheten har tillämpat materieförsörjningsprinciperna. Redovisningen ska omfatta myndighetens bedömningsgrund för vald princip för respektive under året ingånget avtal avseende investeringar av väsentlig karaktär. 	1.1.3 Styrningen för materiel- och logistikförsörjning
6	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndighetens underlag till Försvaretsmaktens framtagande av investeringsplan samt återrapportering förhåller sig till de krav som framgår av inriktningsbeslutet 2016-2020. 	1.1.4 Planering av materielinvesteringar
7	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa vilka värderingar som varit vägledande för under året aktualiserade internationella materiel- och logistiksamarbeten, utifrån vad som framgår av inriktningsbeslutet. 	1.1.6 Internationellt materiel- och logistikarbete

Mål	Återrapporteringskrav i enlighet med FMV:s regleringsbrev för 2017	Återfinns under avsnitt
8	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - i samverkan med Försvarmakten, redovisa en samlad bedömning av på vilket sätt den exportstödjande verksamheten har bidragit till Försvarmaktens operativa förmåga. - redovisa en samlad bedömning av på vilket sätt den exportstödjande verksamheten har bidragit till att stärka samverkande företags möjligheter att bibehålla en stark konkurrenskraftig teknologinivå och den kompetens som krävs för att underhålla och vidmakthålla Försvarmaktens materielsystem. 	1.1.7 Exportstödjande verksamhet
9	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa en analys av under året ingångna avtal avseende tjänster för vidmakthållande som berör frågan om förändrat huvudmannaskap för befintlig och ny verksamhet eller andra förändringar i gränssnittet mellan statligt och privat utförande av verksamheten och ägande av tillgångar. Redovisningen ska omfatta motiv, ekonomiska konsekvenser och en beskrivning av hur Försvarmaktens operativa förmåga och beredskap påverkas. 	1.5.6 Samverkan med annan huvudman
10	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa genomförda verksamheter och kostnadsutfall för anslag 1:11 ap.1 <i>Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.</i>. Av redovisningen ska framgå en jämförelse med de två senast föregående åren. 	1.6 Övergripande verksamhet
11	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa arbetet med säkerhets- och projektskyddsavtal. Av redovisningen ska särskilt framgå arbetsläget för de avtal där myndigheten har ett bemyndigande att förhandla. 	5.1 Säkerhets- och projektskyddsavtal
12	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa prognoser för 2017–2021 till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) vid fem givna prognostillfällen. FMV ska vid dessa tillfällen lämna prognoser även för den avgiftsfinansierade verksamheten. 	Prognoser har lämnats i enlighet med regeringens styrning.
13	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - ska redovisa antalet ålagda upphandlingsskadeavgifter, respektive belopp och totalt belopp. Försvarets materielverk ska även redovisa respektive bakomliggande upphandlingsärende och anledning till den ålagda avgiften. - redovisa hur myndigheten i upphandlingsverksamheten tillvaratar små och medelstora företags kompetens och möjligheter att på lika villkor kunna delta i upphandlingar och komma i fråga för beställningar. Redovisningen ska omfatta relevanta nyckeltal med avseende på inköpsvolym och antal leverantörer. - redovisa de besparingar som har uppnåtts genom strategiskt inköpsarbete. - redovisa vilka aktiva åtgärder som vidtagits för ökad transparens inom myndighetens ansvarsområde samt vilken effekt åtgärderna har haft. 	1.5.4 Överprövningar och ålagda upphandlings-skadeavgifter 1.5.3 Små och medelstora företag (SME) 1.5.1 Affärsmässighet 1.5.2 Transparens
14	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - genomföra den i oktober 2016 redovisade planen för jämställdhetsintegrering i myndighetens ordinarie verksamhet. Syftet är att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (skr. 2016/17:10). Redovisning av aktiviteter och resultat ska ske i årsredovisningen för 2017 respektive 2018. 	5.4 Jämställdhetsintegrering
15	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndigheten påverkat de nationella miljö kvalitetsmålen genom sin upphandlande verksamhet. Försvarets materielverk ska även redovisa nyckeltalet upphandlat belopp där miljökrav ställts i förhållande till myndighetens sammanlagda upphandlingsvärde. 	1.5.5 Miljökrav i upphandlande myndighet
16	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - lämna in en redovisning till Statskontoret senast den 1 augusti 2017 som beskriver FMV:s bidrag till regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten. 	Redovisning har lämnats i enlighet med regeringens styrning.
17	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa en nedbrytning av intäkter från avgifter för varor och tjänster per kund. Intäkter från Försvarmakten ska även redovisas per stridskraft. - redovisa övriga driftskostnader för de varor och tjänster som upphandlas per kund. 	Ekonomiskt resultat, s.12-14

Mål	Återrapporteringskrav i enlighet med FMV:s regleringsbrev för 2017	Återfinns under avsnitt
18	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - stödja Försvarmakten att särredovisa de utomstatliga respektive inomstatliga åtagandena inom de bemyndiganderamar som Försvarmakten redovisar i enlighet med vad som anges i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. 	<p>FMV har bidragit till information om åtaganden som återfinns i Försvarmaktens bemyndiganderedovisning.</p>
19	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - senast den 2 oktober 2017 redovisa arbetsläget avseende planeringen för myndighetens verksamhet och organisation vid höjd beredskap. 	<p>Redovisning har lämnats i enlighet med regeringens styrning.</p>
20	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - stödja Försvarmakten i uppdrag avseende försvarsförsörjningskoncept enligt Försvarmaktens regleringsbrev för 2017 med redovisning den 2 oktober 2017. 	<p>FMV har stött Försvarmakten och redovisat arbetet i enlighet med regeringens styrning.</p>
21	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur samverkan skett med övriga myndigheter inför internationell mäss- och konferensverksamhet i syfte att uppnå ett välavvägt svenskt deltagande. 	<p>5.3 Samordning kring internationell mäss- och konferensverksamhet</p>
22	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - senast den 28 april 2017 redovisa förhandlingsläget för de mellanstatliga överenskommelser där det finns ett bemyndigande från regeringen, som har fattats före den 31 december 2015. Redovisningen ska också omfatta en förteckning över samtliga mellanstatliga överenskommelser som har ingåtts under 2016. 	<p>Redovisning har lämnats i enlighet med regeringens styrning.</p>
23	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - biträda Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) i det fortsatta analysarbetet avseende väsentliga säkerhetsintressen. 	<p>FMV har biträtt Försvarsdepartementet i enlighet med regeringens styrning.</p>

1 Resultatredovisning

FMV:s resultatredovisning utgår från en treställig indelningsgrund: *Försörjning av försvarslogistik*, *Försvarmaterielmarknaden* och *Övergripande verksamhet*. Denna uppdelning är avsedd att dels spegla FMV:s ansvar för materiel- och logistikförsörjningen i dess olika beställningsmönster, dels vara samstämmig med FMV:s interna uppföljning och redovisning av verksamhet och resultat.

Området *Försörjning av försvarslogistik* innefattar redogörelser inom områdena *Anskaffning*, *Driftstöd* och *Ledningsstöd*, medan området *Försvarmaterielmarknaden* i ett brett perspektiv redovisar FMV:s arbete relativt marknadens aktörer. Området *Övergripande verksamhet* innefattar FMV:s anslag och de myndighetsuppgifter FMV har inom ramen för försvarslogistiken. FMV:s återrapporteringskrav i myndighetens regleringsbrev för 2017 framgår på sidorna 15-17.

FMV:s resultatredovisning inleds med en redogörelse över arbetet att anpassa myndighetens arbete till regeringens inriktningsbeslut för perioden 2016-2020 inklusive slutförandet av omdaning av försvarslogistiken.

1.1 Anpassning till inriktningsbeslutet

Regeringen lämnade den 23 april 2015 propositionen *Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016-2020* till riksdagen. Det övergripande målet med inriktningen är att höja den operativa effekten och tillgängligheten vid förbanden till och med 2020. Förslaget om mål för det militära försvaret, mål för det civila försvaret och inriktningen för krigsförband i Försvarmaktsorganisation 2016 godkändes av riksdagen i juni 2015.

Regeringen fattade den 25 juni 2015 ett efterföljande beslut om inriktning för FMV:s arbete för perioden 2016 till och med 2020. I september och december 2015 fattade FMV:s tillförordnade generaldirektör beslut om hur FMV skulle omhänderta regeringens försvarspolitiska inriktning. I januari 2017 fattade Generaldirektören ett kompletterande beslut, i enlighet med regeringens inriktning och FMV:s målbild. I december 2017 lämnade regeringen en ny inriktning till FMV för återstoden av försvarsbeslutsperioden.

Med utgångspunkt i tillämpliga återrapporteringskrav i FMV:s regleringsbrev för 2017 redogörs nedan för hur FMV har utfört tilldelade uppgifter och anpassat verksamheten i enlighet med inriktningsbeslutet.¹

1.1.1 Tillgänglighet och beredskap

FMV ska säkerställa att materiel- och logistiktjänster som Försvarmakten kan komma att efterfråga utformas och organiseras så att de möter Försvarmaktens beredskaps- och tillgänglighetskrav.

Under 2017 har FMV analyserat förändringsbehov för de områden som möjliggör en omställning av produktionen för att möta de beredskaps- och tillgänglighetskrav Försvarmakten ställer. Resultatet av analysen har omsatts i ett beredskapsplanverk, där FMV beskriver hur myndigheten organiserar, leder, bemannar och genomför sin verksamhet samt hur stödet till Försvarmakten utformas.

FMV och Försvarmakten har fört dialog om krav på FMV:s tjänster vid grundberedskap och höjd beredskap. Resultatet av dialogen kommer att utgöra grund för FMV:s fortsatta beredskapsplanering under 2018.

För att öka möjligheterna till en snabb omställning av FMV:s avtalade produktion till Försvarmakten vid inträffad kris under grundberedskap eller vid höjd beredskap, har FMV utarbetat formerna för att kunna övergå till en alternativ produktionsplan. Den fastställda ordinarie produktionsplanen bedöms enligt en kriteriemodell

¹ Regeringen har i december 2017 tagit ett nytt beslut om inriktning till FMV för åren 2018 till och med 2020 (Regeringsbeslut 8, Fö2017/012725/MFU, 2017-12-18). Beslutet utgör mindre justeringar av den tidigare inriktningen.

som ger underlag till ny överenskommelse med Försvarmakten och efterföljande förändrad inriktning mot leverantörer av vara eller tjänst.

FMV har under året slutfört analysen om principerna för hur krigsplacering av personal vid FMV ska utformas. FMV har särskilt redovisat vilken personal som erfordras för verksamheten vid höjd beredskap samt även samverkat med Totalförsvarets rekryteringsmyndighet kring möjligheten att krigsplacera personalen. GD fattade beslut i oktober om att FMV-personal som krävs för verksamheten vid höjd beredskap krigsplaceras. FMV har, i samverkan med Rekryteringsmyndigheten, utfört krigsplacering av personalen till stor del. Fortsatt förhandling görs med Försvarmakten om krigsplacering av officerare som tjänstgör på FMV. Det är även inplanerat att förhandling ska genomföras med de andra organisationer där ett fåtal medarbetare är krigsplacerade.

Som en del av FMV:s beredskapsplanering har en plan med områden för avtal med civila leverantörer utarbetats, i syfte att ha som stöd och kunna användas under kris, höjd beredskap och övning. Dessa avtal ska även kunna användas av andra myndigheter med motsvarande behov inom totalförsvaret vid kris eller mobilisering.

Enligt regleringsbrev för budgetår 2017 till Försvarmakten och FMV, har FMV lämnat stöd till Försvarmakten avseende försvarsförsörjningskoncept. Stödet har berört fem delar inom logistikområdet: Försörjningstrygghet, Planering för uttag av fordon, Operativa krav på lager och distribution (kategoristyrning), Avtal vid höjd beredskap och Försörjningskoncept inom logistik, vilket berör drivmedels- och livsmedelsförsörjning.

1.1.2 Effektivisering av logistikverksamheten

Genom en förändrad uppgifts- och ansvarsfördelning inom materiel- och logistikförsörjningen, med Försvarmakten som beställare och FMV som leverantör av lösningar, har myndigheterna utifrån regeringens beslut 2012 haft i uppgift att åstadkomma årliga kostnadsreduktioner om sammanlagt 760 miljoner kronor från och med ingången av 2015. De genom rationaliseringar och effektiviseringar frigjorda medlen ska användas i Försvarmaktens insatsorganisation och förbandsverksamhet.

Åtgärder har omfattat områdena förråd, service och verkstäder (besparingsmål: 300 miljoner kronor), inköp respektive utveckling och effektivisering av Försvarmaktens anskaffningsverksamhet, det så kallade UEFA-projektet (besparingsmål: 330 miljoner kronor) respektive förändrade lednings- och beställarfunktioner (besparingsmål: 130 miljoner kronor).

Utifrån riksdagens beslut i juni 2015 om regeringens försvarspolitiska inriktningsproposition beslutade regeringen, som ovan kommenterat, om en ny inriktning för FMV:s verksamhet för åren 2016 till och med 2020. Målet för den av regeringen beslutade effektiviseringen av logistikverksamheten har därmed justerats; FMV har i uppgift att åstadkomma en materiel- och logistikförsörjning som i första hand är anpassad till att stödja krigsförbanden vid höjd beredskap, inklusive mobilisering.

Resultat av besparingsarbetet 2017

FMV lämnade i början av året tillsammans med Försvarmakten den sista av Regeringskansliet begärda kvartalsrapporten (fjärde kvartalet 2016) över de ålagda kostnadsreduktionerna om 760 miljoner kronor, vilka varit avsedda att åstadkomma en materiel- och logistikförsörjning som i första hand är anpassad för att stödja krigsförbanden vid höjd beredskap, inklusive mobilisering. I samband med detta inlämnade myndigheterna också en slutrapport avseende effektiviseringar fram till och med 2015.

I april 2017 beslutade FMV och Försvarmakten gemensamt att avsluta de myndighetsgemensamma samverkansformerna mellan myndigheterna avseende omdaning av försvarslogistiken. Fortsatt arbete med omdaning av försvarslogistiken har därefter skett myndighetsvis och, där erforderlig samverkan mellan myndigheterna varit angelägen, har arbetet skett inom ramen för ordinarie linjeverksamhet.

FMV har under året haft inriktningen att fullfölja regeringens beslut från 2012, och tillsammans med Försvarmakten planera och genomföra de ålagda kostnadsreduktionerna om 760 miljoner kronor med

beaktande av det justerade målet att åstadkomma en materiel- och logistikförsörjning som i första hand är anpassad för att stödja krigsförbanden vid höjd beredskap, inklusive mobilisering.

Inom verksamheten förråd service och verkstäder har FMV även för 2017 kunnat visa positiva resultat som sammantaget överträffar regeringens mål vad gäller att genomföra besparingar och därigenom kunnat bidra till sänkta kostnader för Försvarsmakten.

FMV har under året analyserat möjligheterna till att uppnå det av regeringen ansatta besparingsmålet inom inköpsverksamheten. Då implementeringen av ett nytt arbetssätt, där sammanhållna beställningar från Försvarsmakten och nya lednings- och beställarfunktioner mellan Försvarsmakten och FMV skulle bidra till att uppnå en effektivare inköpsfunktion, inte kunnat realiseras, har FMV under 2017 inte kunnat genomföra den ålagda besparingen inom inköpsverksamheten.

Besparingsarbetet inom ramen för projektet UEFA (Utveckling och effektivisering av Försvarsmaktens anskaffning), har fortsatt under året. FMV har sedan 2013 ansvaret för hela projektet, och uppfyllde myndighetens del av regeringens besparingsbeting redan 2015 med 2 miljoner kronor till godo. Projektet, vilket bygger på att ett kategoristyrkt arbetssätt tillämpas i myndigheternas verksamhet, syftar till att effektivisera myndigheternas inköpsverksamhet, genom att genomföra åtgärder som skapar nytta och kostnadsreduceringar i Försvarsmaktens och FMV inköp. Det realiserade utfallet för UEFA 2017 uppgår till 306 miljoner kronor, där 267 miljoner kronor avser Försvarsmakten och 39 miljoner kronor avser FMV. Totalt sett innebär detta en ökning med 91 miljoner kronor jämfört med utfallet för 2016. 2016 uppgick utfallet till 215 miljoner kronor. De ökade besparingarna är främst härledda till Service Managementområdet, främst förplägnad, för båda myndigheterna samt till IT-området och arbetsplatstjänster (hög sortimentsefterlevnad).

Svårigheterna för FMV att uppnå de synergier som ursprungligen avsågs med lednings- och beställarfunktionen kvarstår, då de nya arbetssätten ännu inte är på plats. I förhållande till besparingsmålet har FMV under året vidtagit åtgärder vad gäller ramarna för myndighetens egna årsarbetskrafter och konsulter. Bland annat har återrekryteringsgraden varit lägre än tidigare.

Till och med utgången av 2017 har FMV frigjort medel i en omfattning av 307 miljoner kronor brutto sedan arbetet startade 2012. Årets samlade besparingsarbete vid FMV har resulterat i en kostnadsreduktion om cirka 25 miljoner kronor. I ett bruttoperspektiv överskrider således FMV:s totala besparingsbeting med drygt 8 miljoner kronor vid utgången av 2017. FMV:s prognosarbete indikerar att 308 miljoner kronor kan komma att uppnås vid 2018 års utgång.

FMV:s engångskostnader för omställningsarbetet för omdaning av försvarslogistiken har under 2017 uppgått till drygt 2 miljoner kronor, vilket innebär att kostnaderna för FMV:s omställningsarbete under perioden 2012-2017 uppgår samlat till 276 miljoner kronor.

Tabell 6. FMV:s besparingsbeting och uppnådda kostnadsreduktioner 2012-2017, mnkr

Områden för besparingar genom OFL	Totalt besparingsbeting OFL	FMV:s besparingsbeting	FMV:s bruttoresultat 2012-2017
Inköp	30	30	4
UEFA	300	13	17
Förråd, service och verkstäder	300	156	194
Ledning och beställning	130	100	92
Totalt	760	299	307

1.1.3 Styrningen för materiel- och logistikförsörjning

Omsättning av principer

Den inriktning som regeringen gett FMV vad avser materiel- och logistikförsörjningen har inom myndigheten omhändertagits på flera sätt. Dels i styrning i form av anvisningar och ett införande av lämpliga nyckeltal, dels i fortsatt verksamhetsutveckling med syfte att öka effektiviteten i både produktivitet och kvalitet i materiel- och logistikförsörjningen. Vidare har FMV följt upp tillämpningen av materieförsörjningsprinciperna, genom en analys av hur anskaffningsuppdragen relaterar till de tre materieförsörjningsprinciperna:

- *Vidmakthållande och uppgradering* av befintlig materiel ska i första hand väljas, om det är ekonomiskt försvarbart och operativa krav kan uppnås.
- *Nyanskaffning* ska, när sådan är nödvändig, i första hand ske av *på marknaden befintlig*, färdigutvecklad och beprövad materiel.
- *Utveckling* ska genomföras först när behoven inte kan tillgodoses enligt ovan.

Verksamhetsutveckling

FMV har fortsatt den verksamhetsutveckling som redovisades i årsredovisningen för 2016 och som syftar till att öka FMV:s förmåga att genomföra försvarslogistikförsörjning i alla beredskapsgrader med efterfrågad produktivitet och kvalitet. Verksamhetsutvecklingen som är inriktad på att förbättra kvaliteten och produktiviteten i FMV:s arbete, inkluderar förbättringar och förenklingar av de processer som beskriver arbetssättet och som är styrande för medarbetarna. Till exempel har styrningen kring beslutsgrindar kompletterats. Den fullständiga implementeringen har dock inte fullföljts i avvaktan på regeringens slutliga ställningstagande kring betänkandet SOU 2016:88 *Logistik för högre försvarsberedskap*.

Produktionsplanering

För att åstadkomma en konkret omsättning av regeringens inriktning till FMV utgörs grunden av samverkan och dialog med Försvarmakten kring myndighetens uppdrag, som omsätts till en produktionsplanering för FMV. Produktionsplanen omfattar det FMV ska leverera till Försvarmakten kommande kalenderår inom ramen för överenskommelser om tidpunkter, prestandakrav och kostnader.

Formerna för samverkan med Försvarmakten styrs upp i den årligen utarbetade planeringsanvisningen inför arbetet att sammanställa FMV:s produktionsplan. Styrningen i FMV:s planeringsanvisning för 2017 har baserats på regeringens försvarspolitiska inriktning och omsätter dess styrning. Således ingår det att inom ramen för produktionsplaneringen prioritera avhjälpande av brister framför långsiktig förmågeutveckling. Oaktat en sådan prioritering från FMV:s sida kan det konstateras att behovet av vidmakthållandeåtgärder, dvs. avhjälpande av brister i Försvarmaktens existerande materielinnehåll, inte är i balans med det ekonomiska utrymmet.

Ledtider

FMV har arbetat tillsammans med Försvarmakten i flera år för att mäta ledtiderna i materieförsörjningen, vilket myndigheterna haft i uppgift i enlighet med regleringsbrev. Förkortade ledtider har ansetts vara en indikator på att FMV och Försvarmakten har ökat sin effektivitet.

Genom analyser har FMV dock kunnat konstatera att ledtider är svåra att mäta och ett irrelevant jämförelsevärde för att kunna dra slutsatser om uppnådd effektivitet. Förutsättningarna för olika uppdrag skiljer sig av naturlighet ofta åt, då varje uppdrag har sina unika förhållanden.

FMV har därför i arbetena med ledtider och processutveckling utarbetat förslag på nyckeltal och indikatorer som på ett bättre sätt kan påvisa en ökad effektivitet. En sådan indikator som FMV kommer att tillföra från och med 2018 i myndighetens ordinarie verksamhetsuppföljning, är andelen så kallade omtag som genomförs i materieförsörjningen under ett år. Omtagen innefattar de fall där inte tillräckligt väl beredda beslutsunderlag medför kompletteringar eller att arbetet helt behöver göras om. Analysen kommer också att identifiera hur många uppdragsomförhandlingar som genomförs mellan FMV och Försvarmakten. Genom att tydliggöra

ineffektivitet genom dessa indikatorer är avsikten att förbättra myndigheternas arbetssätt och öka leveranserna för den operativa förmågehöjningen.

Fördelning av materiel- och logistikförsörjningen

Andel vidmakthållande och uppgradering av befintlig materiel

Vidmakthållande och uppgradering innefattar alla de åtgärder som krävs för att säkerställa tillgänglighet och vidareutveckling av i Försvarmakten befintlig materiel. Detta innefattar såväl tjänster som anskaffning av materiel där det ofta finns tydliga bindningar till ursprungliga leverantörer.

Andelen vidmakthållande och uppgradering har minskat något, från 71,0 procent av orderstocken 2016 till 68,4 procent under 2017.

Under 2017 har några större avtal relaterade till system Gripen JAS39E, korvettsystem samt helikoptersystem tecknats, vilka utgör investeringar av väsentlig karaktär. Avtalen avser tekniskt eller underhållsmässigt motiverade modifieringar, alternativt vidareutveckling för att realisera nya materiella egenskaper.

Andel nyanskaffning av befintlig materiel

Inom segmentet nyanskaffning av befintlig materiel ingår den materiel som anskaffas från marknaden och är färdigutvecklad. I detta segment ingår även modifierad materiel, då en stor del av den nyanskaffade materielen behöver modifieras eller anpassas för att kunna fungera tillsammans med i Försvarmakten befintliga materielsystem.

Andelen nyanskaffning av befintlig materiel har ökat från 16,9 procent av orderstocken 2016 till 20,6 procent under 2017.

Den för 2017 redovisade andelsökningen härrör i huvudsak från större avtal avseende serieanskaffning av och underhållsberedning för sjömålsrobotsystemet², vilka utgör investeringar av väsentlig karaktär.

Andel nyutveckling av materiel

Med nyutvecklad materiel avses den utveckling som syftar till att ta fram helt nya materielsystem, till skillnad från vidareutveckling som avser åtgärder som krävs för att livstidsförlänga i Försvarmakten befintlig materiel. Andelen nyutveckling har de senaste åren sjunkit från dryga 20 procent av den samlade orderstocken till dagens nivå.

Andelen nyutveckling av materiel har minskat något från 12,1 procent av orderstocken 2016 till 11,0 procent under 2017.

Inga större avtal har under 2017 tecknats inom detta segment.

Flerårig trend

Diagrammen 1 och 2 nedan visar att fördelningen av uppdragen på de tre materielförsörjningsprinciperna enligt materielanskaffningsstrategin har stabiliserats under de senaste fem åren, med en ungefärlig fördelning av FMV:s orderstock på cirka 70 procent vidmakthållande, 20 procent nyanskaffning av befintlig materiel och 10 procent nyutveckling.

² Se sid 6, 10 och 53

Diagram 1. Den totala orderstockens andelsutveckling

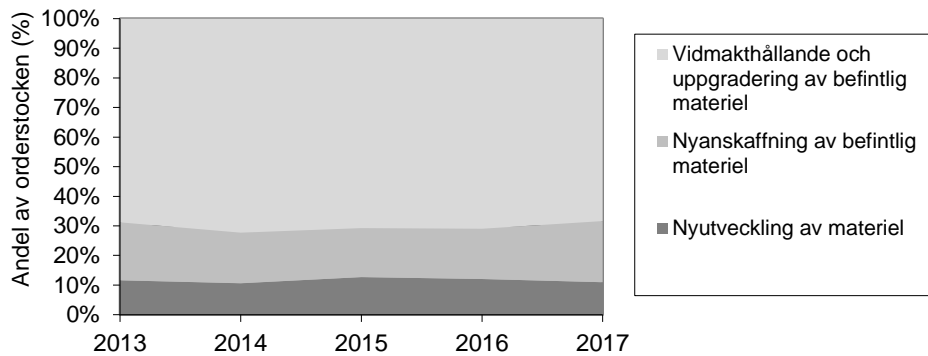
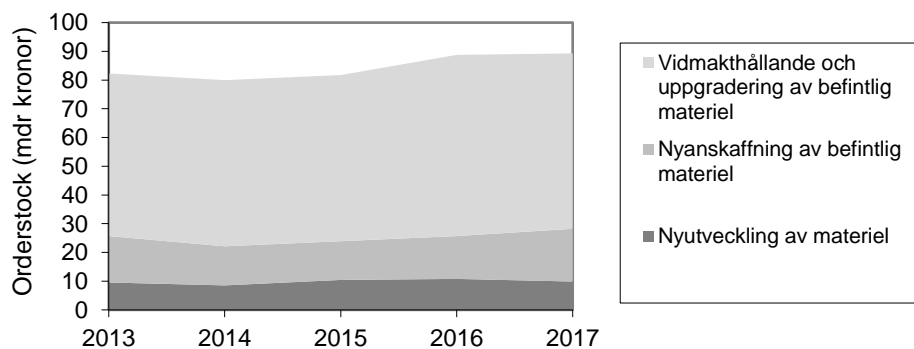

Diagram 2. Den totala orderstockens fördelning

1.1.4 Planering av materielinvesteringar

Utifrån regeringens styrning ska Försvarsmakten med stöd av FMV årligen till regeringen lämna ett förslag till investeringsplan, i samband med myndighetens budgetunderlag och inför riksdagens riktlinjebeslut om den 12-åriga plan för Försvarsmaktens investeringar som ska fastställas under en valperiod. Regeringen omsätter i sin årliga budgetproposition förslaget till 12-årig investeringsplan och fastställer densamma för den aktuella valperioden. I underlaget för riksdagens riktlinjebeslut ska myndigheterna tydligt redovisa hur de föreslagna investeringarna kan kopplas till insatsorganisationens behov och krav på operativ förmåga. Underlaget ska även beskriva de tekniska systemens sammanhang, möjliga internationella samarbeten, infrastrukturkostnader samt livscykelkostnader, utifrån myndigheternas bedömning.

Den första leveransen av underlag från FMV till Försvarsmakten genomfördes i början av 2017. Vissa kompletteringar har sedan genomförts i relation till underlag för Försvarsmaktens budgetunderlag 2018-2020 (FM BU18). Fokus för verksamheten under resterande del av 2017 har varit fortsatt utveckling av processen i samarbete med Försvarsmakten och Försvarsdepartementet för att höja den sammanlagda kvaliteten i underlagen, samt utarbetande av de underlag inför Försvarsmaktens budgetunderlag 2019-2021 (FM BU19) som Försvarsmakten har begärt stöd med. FMV stödjer Försvarsmakten med underlag till delar av de utarbetade objektsbeskrivningarna. Information som ska finnas i en objektsbeskrivning är operativa behov, systembeskrivning och information om integration med andra system, plan för när olika underlag ska finnas framme samt när fysiska leveranser ska ske, information om nödvändiga infrastrukturella komponenter, ekonomiska beräkningar, riskanalys och systemförsörjningsstrategi. Objektsbeskrivningen ska referera till

befintligt underlag i relation till de olika informationselementen, vilket kan vara nödvändiga designunderlag, strategier för underhållslösningar etc.

En kontinuerlig dialog mellan myndigheterna och Försvarsdepartementet har pågått under året, där FMV framhållit ett antal områden vilka bör vara fokus för det fortsatta arbetet. Till exempel behöver det finnas en tydlig definition kring vilka typer av objekt som ska finnas med i investeringsplanen, som i dagsläget utgör en blandning mellan objekt som har en tydlig investeringskomponent och objekt som inte har det. Likaså bejakar FMV en mer långsiktig planering, dvs. hela perioden om 12 år som planen ska omfatta, vilket kommer att skapa bättre förutsättningar för utarbetande av underlag. I dagsläget stödjer FMV Försvarsmakten endast i det korta, dvs. treårsperspektivet.

Kvalitetsstärkande åtgärder i relation till de objektsbeskrivningar som ligger till grund för investeringsplaneringen har genomförts i samarbete med Försvarsmakten. Mallen för objektsbeskrivningar har kompletterats i relation till Budget 2018 och en vägledning för att genomföra arbetet har utarbetats av FMV. Den information som krävs i objektsbeskrivningen samt i tillhörande underlag, t.ex. kalkyl för Total Cost of Ownership (TCO), beskrivning av systemsammanhang etc. strävar efter att uppfylla de krav på underlag som finns.

FMV har även haft i uppdrag under året att bidra med underlag till Försvarsmaktens budgetunderlag för 2019-2021 (FM BU19), vilka slutligt levereras under inledningen av 2018.

Utvecklade metoder för investeringsplanering

Den 19 februari 2017 fattade regeringen beslut om ett särskilt uppdrag till FMV och Försvarsmakten om att förbättra tillförlitligheten i genomförandet av materielinvesteringar genom att gemensamt utveckla metoder och implementera åtgärder för att löpande bedöma, värdera och vid behov hantera och anpassa planeringen av materielinvesteringar mot index- och valutafluktuationer och risker.

Under året har FMV i samverkan med Försvarsmakten genomfört arbetet genom att bland annat analysera och beskriva problematiken kring hantering av finansiella risker i investeringsplaneringen, identifiera vilka olika vägval myndigheterna har att ta ställning till, samt utveckla metodik och funktionalitet i myndigheternas stödsystem för att skapa möjlighet att simulera och analysera index- och valutafluktuationer. Arbetet att utveckla metoder och arbetssätt kommer att fortsätta under 2018 och uppdraget till myndigheterna kommer att redovisas som en bilaga till budgetunderlagen för perioden 2019-2021. I FMV:s budgetunderlag kommer ingå en redovisning över vilka åtgärder som myndigheten har vidtagit med anledning av uppdraget.

1.1.5 Väsentliga säkerhetsintressen

FMV har under året implementerat regeringens inriktning från 2015 samt regeringens budgetproposition för 2018 i myndighetens mål och kriterier för internationellt samarbete, vilka ska utgöra ett stöd vid utarbetandet av försörjningslösningar samt strategier avseende internationellt samarbete. Myndigheten har också påbörjat en uppdatering av myndighetens riktlinjer för FMV:s bedömning av rikets väsentliga säkerhetsintressen vid upphandling av försvarsmateriel och tjänster samt genomfört en genomlysning av befintliga strategier och processer för utpekade materielområden.

1.1.6 Internationellt materiel- och logistiksamarbete

FMV har följt regeringens materieförsörjningsprinciper sedan Försvarsmaktens myndighetsgemensamma materieförsörjningsstrategi fastställdes 2007. Det gäller försörjningslösningar som baseras på utveckling, anskaffning och vidmakthållande på egen hand eller tillsammans med andra. I FMV:s uppgift ingår att göra avvägningar som inkluderar systemlikhet, beroenden, kravställning och självbestämmande samt säkerhetspolitiska skäl. Det gäller även i de fall där export av svenska system genomförs.

För att förtydliga regeringens inriktning har det under året utarbetats mål och kriterier för internationellt samarbete, vilka ska utgöra ett stöd vid utarbetandet av försörjningslösningar samt strategier avseende internationellt samarbete. FMV:s framställningar till regeringen under 2017 har i ett flertal fall åberopat säkerhetspolitiska aspekter såsom väsentliga säkerhetsintressen, gemensam upphandling med av regeringen utpekad strategisk partnerskapsnation, med flera andra tungt vägande skäl.

Det finns idag tolv pågående arbeten som påbörjats under 2017 eller tidigare, där FMV har genomfört avvägningar. Beroende på var i processen arbetet befinner sig har två ännu inte delgivits Regeringskansliet och i ett fall har inte heller diskussion med Försvarmakten påbörjats.

1.1.7 Exportstödande verksamhet

Inom exportstödsverksamheten lämnas myndighetsstöd till försvarsexportssatsningar, som bedöms viktiga för försvarets långsiktiga materielförsörjning och Försvarmaktens operativa förmåga. I myndighetens interna direktiv för beslut i sådana ärenden framgår att varje ansökan ska värderas utifrån försvarsnyttan för Försvarmakten. Denna värdering delges Försvarmakten när uppdrag tillställs Försvarmakten att stödja industrin i exportsatsningar³.

Det stöd en exportsatsning kan ge försvarets operativa förmåga kan indelas i två kategorier. Den ena kategorin är en direkt koppling till materielförsörjningen genom:

- kostnadsdelning vid drift, underhåll och utveckling av ett system som Försvarmakten använder
- kostnadstäckning där staten äger immateriella rättigheter (IPR) och kan uppbära royalty vid export.

Den andra kategorin innebär en indirekt koppling till materielförsörjningen. Export bidrar härvid till att vidmakthållande och utveckling av teknologiska och industriella förmågor som Försvarmakten på kort eller lång sikt är beroende av kan upprätthållas även utan nya beställningar från det svenska försvaret. Exportstödet bidrar därmed förutom till kostnadsminskningar även till försörjningssäkerhet, vilka båda är centrala för krigsdugligheten i Försvarmaktens krigsförband.

Myndigheternas beslut rörande anskaffning av komplexa försvarsmaterielsystem föregås av en process som i vissa fall tar flera år. Att lämna en bedömning över hur de exportstödsbeslut som FMV fattat under 2017 kan komma att falla ut i form av ett konkret och påtagligt stärkande av operativ förmåga samt stärkande av svensk försvarsindustri är därför svårt. Det går dock att konstatera att svenska försvars- och säkerhetsföretags omsättning består till 68 procent (2016) av export. Detta torde kunna leda både till kostnadseffektivt bevarande och utveckling av kompetens och kapacitet för industrin, vilket är viktigt för försvarmaktens operativa förmåga nu och i framtiden.

1.1.8 Forskning och utveckling

FMV:s beställningar inom området forsknings- och utvecklingsverksamhet ska enligt den försvarspolitiska inriktningen bidra till en långsiktig förmågeutveckling och stärka Försvarmaktens förmåga att möta framtida hot. Forskning och utveckling ska bidra till kunskap för att kunna fatta strategiska beslut, ställa ändamålsenliga krav och tillhandahålla nödvändig materiel.

Under 2017 har FMV arbetat, både internt och via olika externa forum, med att säkerställa att information från forskning och teknikutveckling kommer materielförsörjningen till godo. Ett exempel på detta är arbetet med skriften Teknisk prognos och Omvärld.

³ Se även avsnitt 1.6.3

FMV har under året lämnat sitt yttrande över betänkandet ”Forskning och utveckling på försvarsområdet” (SOU 2016:90). I enlighet med regeringens inriktning strävar FMV efter att bibehålla handlingsfrihet inom forskningsområdet i väntan på ett eventuellt ställningstagande av regeringen till förslagen från utredningen.

Sedan ett flertal år tillbaka och fram till 2017 har vissa forsknings- och utvecklingsområden minskats eller helt försvunnit. FMV har i dessa fall säkerställt att personal med kompetens inom dessa områden har bibehållits inom myndigheten. FMV uppfattar att ett trendbrott nu har skett genom regeringens aviserade och kommande ökning av 1:4-anslaget från och med 2018. För FMV innebär detta ett större behov av kompetens inom FoU-verksamheten, både inom tidigare etablerade områden, men även inom nya områden. Under 2017 har ett arbete skett tillsammans med Försvarmakten för att inrikta arbetet för 2018 gällande tillkommande medel. Till detta har en initial kartläggning av de kompetenser som finns inom tidigare nedlagda områden genomförts i syfte att se om dessa kan återaktiveras inom FoU-verksamheten.

FMV:s bidrag i förmågeutvecklingen sker bland annat genom att stödja Försvarmakten i att utarbeta forsknings- och teknikutvecklingsplanen för att säkerställa både kompetensutveckling och teknikutveckling inom de kritiska områden som idag bedöms vara framtida hot och som måste bemötas. Arbetet har intensifierats under hösten 2017.

Inom forsknings- och utvecklingsverksamheten finns starka kopplingar till FMV:s internationella verksamhet. FMV ser inom detta område en rörelse från bi- och multilaterala initiativ till uppbyggnaden av strukturella initiativ, till exempel EU:s satsningar inom försvarsforskning.

1.2 Försörjning av försvarslogistik – Anskaffning

Se även avsnitt 1.1.3 *Materiel och logistikförsörjning*.

1.2.1 Prestationer under 2017

Nedan redovisas ett urval av de 720 prestationer som FMV har levererat till Försvarmakten och andra kunder under 2017.

Ny fälthållningsmateriel

Den 1 juni överlämnade FMV 32 traktorer och klippare till Försvarmakten varav 28 tillfördes fälthållningsfunktionen vid flottiljer och flygbaser och fyra tillfördes stödenheter inom marinen och armén där de används på skjutfält. Materielen är anpassad för att kunna användas i Försvarmaktens insatsorganisation inom landet. Traktorerna är även anpassade för att användas till snöröjning. Anskaffning av snöplogar och snöslungor finns med i planeringen.

Tillförseln av nya traktorer och klippare innebär att materiel från 1980-talet nu kan avvecklas och medför en förbättring avseende arbetsmiljö för förarna, liksom förbättrad snöröjningsförmåga.

Helikopter 14

Helikopter 14 (HKP14) utgör en NH90-modell från NHIindustries och tillverkas i två versioner; en markoperativ (TTH) respektive en sjöoperativ (NFH) helikopter. FMV har beställt 18 markoperativa NH90 som anpassats något till unika svenska krav. Inom Försvarmakten kommer HKP14 att ingå som en komponent i mark- (HKP14E) och sjöoperativ (HKP14F) verksamhet, såväl nationellt som i internationella insatser. Därutöver kan den lämna stöd till både samhället och övriga totalförsvaret med framförallt transporter av materiel och personal, skadade och sjuka samt räddningsuppdrag. Helikoptern kommer också att utnyttjas för bekämpning av skogsbrand. Uppgifterna ska kunna lösas i fred, kris och krig. Vidare ska helikoptern

opereras från fasta landbaser och rörliga fältbaser, såväl i Sverige som utomlands i samband med internationella uppdrag.

Under 2017 har FMV levererat den femte HKP14F till Försvarmakten. Därmed har FMV tagit emot samtliga beställda 18 helikoptrar, varav fem HKP14F är i drift inom Försvarmakten. Samtliga helikoptrar i temporärt utförande ska modifieras till slutgiltig avtalskonfiguration av industrin. Detta arbete har på börjats under 2017.

RIB-båtar

FMV har under 2017 levererat 19 RIB-båtar i olika storlekar till Försvarmakten. En RIB-båt, Rigid Inflatable Boat, är en båt med styvt skrov och gummipontoner. Utöver RIB-båtarna har anskaffningen omfattat tillhörande kringutrustning såsom båttransportkärror till de längre båtarna, reservdelar och utbildning. De stora båtarna används främst till att kunna dyka från, men också för att kunna transportera dykare och materiel.

Transportabel landningsradar

I maj genomförde FMV materielöverlämningen av Landningsradar Ground Controlled Approach (GCA) 2020 till Försvarmakten. Med GCA 2020 får Flygvapnet ökad förmåga att operera under olika väderförhållanden från flygbaser vid sidan av de normala flygflottiljerna. Systemet levererar radardata som används av flygledaren för att leda flygplan i lufrummet runt en flygbas och för att även kunna ge precisionsinflygningar för landande flygplan.

Nytt informationssystem till Hemvärnet

Informationssystem Hemvärn (IS HV) är en ny förmåga och del av Ledningsstödsystem till hemvärnsförbanden (LSS HV). Projektet har till uppgift att utveckla informationssystemet, anskaffa materiel, utbilda personal och överlämna konfigurerade och driftsatta system till hemvärnets bataljonsstaber och kompanistaber. För en bataljonsstab består systemet av mikronätverk med ett antal klientdatorer anslutna till en server med olika nyttoapplikationer. I leveransen ingår även kringutrustning som skrivare och projektorer. Funktionalitet finns bland annat för att producera orderverk och följa upp verksamhet med tablåer. Vidare finns kartstöd och verktyg för att föra gemensam taktisk lägesbild i staben. Säkerhetsfunktioner i systemet är dimensionerade för att hantera information upp till H/R. Systemöverlämning påbörjades 2016 och slutfördes under 2017. Materielöverlämning av driftsatta system till 21 bataljoner med 75 underställda kompanier har genomförts under hösten 2017.

Stridsledningssystem BMS

FMV har levererat en färdig version av mjukvarorna till det marktaktiska stridsledningssystemet Battlefield Management System (BMS) till Försvarmaktens Amfibieregemente. Leveransen innebär att systemet är verifierat och godkänt av FMV ur säkerhetssynpunkt. BMS utgörs av ett antal delsystem och har använts av Amfibieregementet vid bataljonsövning och i övningen Aurora med gott resultat. BMS ger möjlighet att hålla reda på var de egna förbanden befinner sig, göra det lättare att navigera och ge möjlighet att distribuera sin egen lägesuppfattning till andra.

Nya fordon till Hemvärnet

De taktiskt rörliga insatskompanierna inom Hemvärnet, som hittills haft terrängbil 20, fick under 2017 nya fordon i form av Personbil 8 (PB8).

FMV har totalt levererat 460 gruppfordon och plutonchefsfordon samt 368 släpkärror till Försvarmakten. Genom detta har FMV försett Försvarmakten med nya fordon för att utrusta 92 av totalt 132 hemvärns-insatsplutoner. FMV har även tagit fram ett antal prototyper (sjuktransportfordon, logistikfordon och lätt ledningsfordon) som bygger på samma chassi som PB8. Under 2017 startades ett nytt projekt för att komplettera med ytterligare 50 grupp- och plutonchefsfordon med leverans främst under 2018.

Brobandvagn 120

FMV har under 2017 anskaffat och levererat tre Brobandvagn 120 på Leopard 2-chassin samt nio så kallade krigsbroar. Avvecklade stridsvagnar av typen 121 återanvänds vilket innebär att chassin modifieras och anpassas för att därefter konverteras till Brobandvagn 120. Brobandvagnen kan snabbt ta sig fram i terrängen och på kort tid lägga ut broar vilket bidrar till de mekaniserade förbandens rörlighet.

Terrängbil (Tgb) 14/15-systemen

Under perioden 2009-2010 genomförde FMV en konkurrensupphandling av lätta patrullbilar i ett bilateralt samarbete med norska Forsvarsmateriell. Patrullbilarna, som ersätter de äldre Tgb 11/13/20, som ska avvecklas har anskaffats för att fylla upp insatsorganisationens behov av lättare fordon. Det bilaterala ramavtal som togs fram har medgivit fleråriga avrop och leveranser inkluderande ett supportavtal. Avtalet signerades med Daimler AG i januari 2011 och har sedan dess lett till leveranser av flera hundra terrängbilar av olika slag. Inom ramen för detta uppdrag har 50 Tgb 1522 6x6 levererats under 2017 - en terrängbil med sex hjul, dubbelhytt och flak. Modellen har taklucka och vapenintegration på taket. FMV:s Tgb 1522, som inte tidigare funnits i produktion hos Daimler har rönt stor nyfikenhet i Europa och Kanada.

1.2.2 Handlingsfrihet

FMV har under flera år arbetat för att öka regeringens handlingsfrihet i materieförsörjningen genom exempelvis stegvis upphandling, optioner och andra förfaranden. Samtidigt arbetar FMV med andra perspektiv som till del kan motverka handlingsfriheten. En av dessa är att lägga större åtaganden på privata aktörer med avsikt att skapa långsiktighet och ge förutsättningar för en ökad rationalitet.

FMV har valt att redovisa handlingsfrihet som kvoten mellan FMV:s orderstock och den årliga omsättningen (faktureringen) gentemot Forsvarsmakten. Detta ger ett måttetal som redovisar hur många år det tar för FMV att omsätta, leverera och fakturera den ineliggande orderstocken, vilket kan ses som ett värde på den genomsnittliga kapitalbindningen (anslagsbindningen). Det utgör i sin tur ett av flera mått på handlingsfrihet.

Orderingången under 2017 har präglats av gällande försvarspolitisk inriktning och gjorda försvarspolitiska överenskommelser såsom t.ex. återanskaffning av artilleri- och granatkastarammunition, bojåtar, halvtidsmodernisering av korvett typ Gävle, livstidsförlängning av stridsbåt 90, alternativ planering av JAS 39E samt personligt utrustning. Orderstockens värde har ökat från föregående års nivå på 88,8 miljarder kronor till 89,3 miljarder kronor.

Kvoten för genomsnittlig bindningstid är oförändrad jämfört med 2016, 5,4 år.

Tabell 7. Genomsnittlig tid för kapitalbindning

	Orderstock, mnkr	Kapitalbindning, år
2007	43 155	2,5
2008	38 069	2,2
2009	37 376	2,2
2010	53 575	3,2
2011	52 769	3,2
2012	46 860	3,0
2013	82 485	5,3
2014	80 014	5,0
2015	81 751	5,1
2016	88 831	5,4
2017	89 341	5,4

1.3 Försörjning av försvarslogistik – Driftstöd

1.3.1 Prestationer under 2017

Gripen

FMV har under 2017 arbetat med uppgraderingar och rättningar i syfte att vidmakthålla Gripen's tillgänglighet och taktiska förmågor. En slutprovning skedde under slutet av 2017 inför leverans till Försvarsmakten och exportländerna med start i början av 2018. Slutprovet inkluderade ett kvalificerat valideringsskott av jaktroboten Meteor som genomförts på FMV:s provområde i Vidsele. Detta prov validerade därmed hela Gripen med samtliga involverade funktioner.

Vidare har FMV under året upphandlat ett nytt vidmakthållande- och underhållsavtal för Gripen fram till sista december 2019. Avtalet, som tecknats med Saab AB, omfattar ett verksamhetsåtagande som spänner över stora delar av logistikförsörjningen för Gripen inom både FMV och Försvarsmakten. Utöver tjänster och stöd kopplade till Saabs roll som tillverkare av flygplanet, omfattar avtalet även underhåll för både apparater och komplett flygplan liksom reservdelsförsörjning och bredare stöd teknisk tjänst som är nödvändig för driften av Gripen i såväl Sverige som Ungern, Tjeckien och Thailand. Avtalet har utformats för att på ett effektivt sätt, med avseende på både verksamhet och kostnader, kunna möta flygoperatörernas krav på tillgänglighet och tekniskt stöd.

Under året har den intensiva utvecklingsverksamheten med JAS 39E fortsatt. Vissa delsystem har kommit långt i sin utveckling medan andra fortfarande är i ett tidigare skede. En viktig milstolpe under 2017 var den 15 juni då provflygplanet 39-8 gjorde sin premiärflygning i Linköping. Sedan dess har ett antal provflygningar genomförts med gott resultat.

Modifiering minröjningsfartyg typ Koster

Minröjningsfartygen av Koster-klass har varit operativa sedan 1980-talet (från början som typ Landsort). FMV har haft uppdraget att genomföra generalöversyn (GÖ) samt modifiera fartygen för att öka driftsäkerhet och tillgänglighet, minska underhållsbehov och kostnader samt säkra vissa förmågor för fartygens nu planerade livstid. Detta har åstadkommits genom att ersätta eller modifiera föråldrade enheter och system samt förbättra

inombordsmiljön. De mest omfattande modifieringsåtgärderna rör huvudmaskineri, propelleraggregat, ventilationssystem, CBRN-system, pjäsfundament samt byssans arrangemang och utrustning.

Fram till och med 2017 har samtliga fem fartyg i klassen genomfört GÖ och två individer har levererats modifierade till Försvarmakten. Ett tredje fartyg har genomgått modifiering under 2017 och levereras till Försvarmakten tidigt 2018 enligt plan.

Stöd till amfibiebataljonen före, under och efter Aurora

FMV har under 2016 och de första två kvartalen av 2017 väsentligt höjt statusen på amfibiebataljonens båtmateriel, främst stridsbåtar, inför försvarsmaktsövningen Aurora. Det har genomförts genom ett metodiskt åtgärda den under flera år ackumulerade så kallade reparationsskulden på materielen. Planering av omhändertagande av materielen efter Aurora har också genomförts. Arbetet har genomförts tillsammans med berörda förband.

Under övningen har FMV lämnat stöd till förbandet med att beställa kvalificerade reparationer av industrin då det krävts, både inom ordinarie basområde och på andra platser i landet. FMV har haft beredskap att lämna stöd dygnet runt under hela övningen, då berörda verksamheter inom FMV deltagit i övningen och industrin varit satt i reparationsberedskap. Beredskapssättning av industrin har gjorts av FMV utifrån Försvarmaktens krav och behov.

Efter övningen har FMV, i samarbete med de i övningen deltagande förbanden, driftstyrt materielen beroende av vilken åtgärd som ska vidtas på respektive båt. Åtgärderna har varit vidare bruk i förbandet, förrädsställning, årsöversyn (ÅÖ), generalöversyn (GÖ) eller livstidsförlängande åtgärder (LTF).

Teknisk livstidsförlängning av HMS Carlskrona

FMV genomför under perioden 2016-2018 en Teknisk Livstidsförlängning/Generalöversyn (GÖ) av HMS Carlskrona i syfte att säkerställa drift fram till 2025. Fokus för uppdraget har varit att leverera ett sjö- och systemsäkert fartyg med bibehållna förmågor. Uppdraget är indelat i två leveranser där den första och största delen bestod av att leverera fartyget operativt till Försvarmakten under andra kvartalet 2017. Underhålls- och modifieringsperioden pågick vid Saab Kockums i Karlskrona under perioden augusti 2016 fram till den 16 juni 2017 då HMS Carlskrona levererades till Försvarmakten. Andra leveransen innehållande slutligt underlag för integrerat logistiksystem är planerat till februari 2018, vilket innebär att projektet därefter avslutas.

De större åtgärderna som är genomförda under varvsperioden är:

- Periodiskt 72-månadersunderhåll
- Installation av nytt dricksvattensystem
- Förbättrad och säkrad elbalans genom renovering av fartygets två huvudgeneratoraggregat samt byte och installation av två nya hamngeneratorer
- Installation av övervakningssystem för maskiner
- Ombyggnation av mäss för att förbättra arbetsmiljön ombord
- Utbyggt nätverk som en del i förbättrad arbetsmiljö ombord
- Ny belysning till fartygets helikopterlandningsplats

Modifierings- och översynsperioden avslutades med prover till sjöss för att verifiera de nya systemen som installerats och prova av befintliga delsystem som har underhållits.

Nato Codification System

Sverige har under 2017 blivit en fullvärdig medlem av Nato Allied Committee 135 på nivå Tier 2; invigningen av den nya nationella kodifieringsbyrån skedde den 1 augusti 2017.

Sveriges inträde i Nato Codification System på Tier 2-nivå innebär att Sverige har ett ansvar att kodifiera de produkter som är designade inom landet och som exporteras till Nato-länder och de länder som är medlemmar på likadana villkor som Sverige. Samtidigt gäller det omvända när Sverige genom FMV upphandlar försvarsmateriel från länder anslutna till Nato Codification System. I dessa fall genomförs kodifieringen av det land där företaget som har designansvar för respektive förnödenhet är beläget.

Den övergripande målsättningen med inträdet i Natos kodifieringssystem har varit att underlätta och utöka möjligheterna för FMV/Försvarmakten att byta, låna, köpa och sälja produkter utifrån syftet att skapa en informationsmässig materiell interoperabilitet. Genom att Sverige inträtt i Nato Codification System, som utgör komplement till FMV:s egna system, finns möjlighet för Sverige att få tillgång till de 18,3 miljoner förnödenheter i Nato-systemet som totalt omfattar 63 länder. Det ska jämföras med det svenska Grund- och förvaltningsdatasystem som omfattar ca 1,7 miljoner förnödenheter.

Strategiska nät

FM Satkom

Försvarmaktens satellitkommunikation (FM Satkom) är i första hand avsett att säkerställa sambandet mellan Sverige och Försvarmaktens internationella insatser. Under 2017 har systemet bland annat varit operativt under Försvarmaktens insats i Mali och på marinens fartyg. För att förbättra stabilitet och förvaltningsbarhet av systemet ges så kallade förvaltningsreleaser ut regelbundet. Detta har inneburit att två nya utgåvor blivit utgivna och driftsatta under 2017.

Nytt antensystem

Under 2016 gjordes en upphandling av ett nytt 2,4-meters antensystem för satellitkommunikation. Avtalet är ett ramavtal som ska användas för att kunna köpa nya antenner vid behov av fler eller ersätta utslitna. Hösten 2017 genomförde FMV en systemöverlämning till Försvarmakten. Systemet är avsett att kunna transporteras i lådor till platsen där den behöver användas. De två första antennerna som är anskaffade ska användas för marina underhållsgrupper.

Satellitkapacitet

För att kunna använda den satellitutrustning som Försvarmakten förfogar över har FMV upphandlat kapacitet vad gäller både C- och Ku-band vilket har inneburit att nya leverantörer tillkommit såväl som nya satelliter. FM Satkoms centrala antensystem har därför omriktats till de nya satelliterna så att kommunikationen har kunnat bibehållas till insatta förband.

1.3.2 Driftstyrning

Integrationen av driftstyrningen inom FMV har fortsatt under 2017. De främsta uppgifterna har varit kopplade till materiell tillgänglighet såsom materielfördelningsordern (MFO), tillägsbeställningar, förebyggande underhåll (FU) och avhjälpande underhåll (AU) samt uppföljning av underhållsekonomin och framtagandet av anvisning för teknisk tjänst. Vidare har det tillkommit uppgifter som krigsplacering av Försvarmaktens materiel och systemrelaterade åtgärder utifrån konsekvenser av införandet av PRIO samt aktivering av flera nya eller förändrade internationella insatser. De systemrelaterade åtgärderna har bland annat inneburit att arbetet med MFO 2018 avbröts under 2017 vilket medfört att Försvarmaktens nuvarande materiellyttjande inte baseras på insatsorganisationen (IO). FMV har även under året deltagit aktivt i Aurora för att skapa och bibehålla bästa möjliga materiella tillgänglighet där den efterfrågas.

Genom olika underhållsleverantörer, i huvudsak FSV, har FMV tillhandahållit Försvarmaktens mesta möjliga tillgänglighet på materielen enligt rustningsorder, flygoperatörernas krav och materielfördelningen. Detta har genomförts både genom förebyggande och avhjälpande underhåll. Vissa underhållsåtgärder har genomförts på materiel i förråd.

I likhet med tidigare år har underhållsekonomin fluktuerat även under 2017, vilket krävt utarbetande av myndighetsgemensamma underlag. Under 2017 har det genomförts en analys avseende återställningskostnaderna efter genomförda insatser vilket medfört vissa viktiga slutsatser. Återställandet tar tid och är kostsamt samt kräver god framförhållning och uppföljning.

1.3.3 Test och evaluering

Ny lastbilsgeneration

I samband med anskaffning av en ny lastbilsgeneration under 2017 har FMV deltagit vid leverantörens verifiering och genomförande av leveranskontroller. Verifieringarna leds och planeras av leverantören Rheinmetall MAN Military Vehicles (RMMV) medan FMV deltar med provingenjörer med huvuduppgiften att följa upp att leverantören genomför verifiering enligt överenskomna provprogram. Resultaten förs in i en kravuppfyllnads-matris i syfte att projektet får en kontinuerlig uppföljning av resultatet från verifieringarna.

Vidare har FMV under året haft ett nära samarbete med Försvarmakten vid verifieringarna vilket gör att FMV kan fånga upp brukarnas åsikter redan under verifieringsskedet. Under 2017 har FMV deltagit vid verifieringar av fyra olika lastbilsv varianter.

I projektet har FMV även arbetat tillsammans med Norges motsvande test- och evalueringsorgan NDMA T&E där FMV leder arbetet med att följa upp verifieringarna av de svenska varianterna i projektet. Leveranskontrollerna av fordonen har påbörjats under 2017 och kommer att pågå under hela 2018. FMV kommer att genomföra leveranskontroller av samtliga fordon innan överlämning till Försvarmakten.

Stridsvagn 122 samt stridsfordon 90

Renovering och uppgradering av stridsvagn 122 och stridsfordon 90 har påbörjats under 2016 och fortsatt 2017, då systemen har nått halva sin tekniska livslängd. Dessa två projekt löper parallellt. Under hösten 2017 har planering av verifiering och validering skett och tester har också genomförts för vissa delsystem.

Granatkastarbandvagn 90 (GRKPBV90) – Fordonsmonterad granatkastare (FMG)

Under 2017 har utvecklingsarbetet med GRKPBV90 skett i ett högt tempo enligt beställning till BAE Systems Hägglunds. FMV har beställt fordonsmonterade granatkastare att integreras i Stridsfordon 90 (Strf90) familjen. Fyrtio granatkastarbandvagnar är beställda och första leverans sker under våren 2019.

FMV:s verksamhetsområde Test och evaluering har deltagit vid BAE Systems Hägglunds provskjutningar med olika prototyporna inklusive ny vapenhållare. FMV har även tillhandahållit radarsystemstöd under provskjutningar hösten 2017 och kommer att delta i samtliga prototypskjutningar som kvarstår innan försärvagnen är tillverkad.

Utprovning av Helikopter 14 förmåga till ubåtsjakt

FMV påbörjade under 2017 utprovningen av HKP 14:s förmåga till ubåtsjakt. Verksamheten genomfördes i nära samarbete med Försvarmakten och Totalförsvarets forskningsinstitut.

Förmågan att bedriva ubåtsjakt med helikopter har under ett antal år varit begränsad inom Försvarmakten varför ett reellt återtagande haft hög prioritet. Genom återtagandet kommer Försvarmakten att kunna jaga främmande undervattensfarkoster mer effektivt, bland annat genom samverkan mellan helikoptrar och ytfartyg.

HKP 14:s ubåtsjaktförmåga består bland annat av en undervattenssonar med en aktiv (sändande/lyssnande) och en passiv (lyssnande) del samt fallare för sonarbojar.

JAS 39E

Under 2017 har FMV haft personal placerad på Saab i Linköping för att tidigt medverka i utprovning av JAS 39E. Det har varit dels teknisk personal som deltagit i klargöring och underhåll av provflygplanet 39-8, dels provledare och provflygare som följt utprovningen. Samarbetet är ett första steg i en ny modell för gemensam verifiering och validering som används för JAS 39E-utprovningen och involverar Saab, FMV och Försvarsmakten.

HKP 15

Under fem veckor under våren 2017 genomförde FMV mark- och flygprov tillsammans med leverantören av HKP 15, Leonardo Helicopters (LH) i Linköping. FMV svarade genom sitt flygutprovningstillstånd för genomförandet, medan LH med stöd av FMV svarade för detaljunderlagen för provningsverksamheten.

En av de ändringar som genomgick provning, var den modifierade sporre som utgör skyddsanordning på bakre helikopterändens undersida och förhindrar markislag. Sporren är en vidareutvecklad version genom att den är slutna (såsom en slutna båge), istället för öppen som den konstruktion som används idag. Avsikten med den slutna formen är att minska risken för ihakning med till exempel fallskyddsnet monterade runt helikopterplattan på fartyg, vilket utgör en risk vid start och landning. Mjukvaruuppdateringar av avioniken provades även under denna period samt ytterligare en provperiod.

De genomförda mark- och flygproven har visat ett positivt resultat, vilket kommer att beaktas vid införandet.

Verifiering och validering av övriga kunders system

FMV säljer ledig kapacitet vid provplatserna till svensk och utländsk industri samt utländska försvarsmakter. Detta bidrar till kostnadstäckning avseende infrastruktur och personal. Nedan följer exempel på uppdrag som FMV genomfört åt tyska materielverket, BAAINBW samt åt tyska försvarsmakten, Bundeswehr, på provplatsen i Vidsele.

Verksamheterna som BAAINBW har genomfört på Provplatsen i Vidsele, har varit varierande - alltifrån vinterutprovning av helikoptrar och raketkjutningar, till utprovning av flygplan med tillhörande bombfällningar, bland annat provning av EF-2000 Eurofighters förmåga att fälla laserstyrda bomber mot markmål.

Under 2017 har tyska armén genomfört verksamhet med Guided Multiple Launch Rocket System (GMLRS). Vidare utförde tyska Bundeswehr i början av 2017, köldtester av sin nya helikopter, Light Utility Helicopter Special Operations Forces (LUH SOF) vid provplatsen i Vidsele. Köldkampanjen innefattade bland annat landningar i pulversnö-miljö (white-out), tester av helikoptrarnas vinschar för luftlandsättning av styrkor, flygningar på låga höjder samt navigationsövningar.

1.3.4 Förråd, service och verkstäder

Under året har markverkstadsresurser etablerats på Gotland, där FMV har varit delaktig och lämnat stöd inom området förråd, service och verkstäder. Etablering har skett under stort fokus och tidspress samt kan konstateras att ha varit framgångsrik. Försvarsmaktsövningen Aurora har dominerat verksamheten för förråd, service och verkstäder första halvåret, parallellt med att FMV:s beredskapsplanering intensifierats.

Inom ramen för produktionsplaneringen för området har denna utvecklats från att i huvudsak omfattat markarenan till att nu även omfatta marinarenan. Arbetet har även resulterat i att verksamheten i än tidigare skeden kan identifiera och hantera avvikelser från planering. Området för övning, beredskap och insats har också ökat påtagligt när det gäller verksamhetens operativa och taktiska planering, deltagande och uppföljning.

Ett exempel på större enskilda åtaganden som har skett under året är renovering och modifiering av motorer och växellådor för det danska försvaret. Det omfattande åtagandet är ett gott exempel på hur FMV på ett

kostnadseffektivt sätt kan upprätthålla väsentlig kompetens för det nationella försvaret genom externa åtaganden. Uppdraget har också resulterat i att en ny arbetsmetodik utvecklats för större åtaganden inom området för förråd, service och verkstäder.

Som ett viktigt led i utvecklingen av samverkan för verksamheten för förråd, service och verkstäder med kund och uppdragsgivare, har samverkansforum Stridsfordon 90 etablerats under året. I forumet deltar olika organisationsdelar och kompetenser i FMV. Syftet med forumet är att uppnå en koordinerad planering av beläggning för tyngre operativt viktiga system. Forumet omfattar samverkan mellan produktionsplanering inom enheten FSV och produktledare, materielsystemledare och projektledare inom enheten Anskaffning och Logistik. Arbetet har resulterat i en för systemet sammanhållen övergripande underhållsplan och uppföljning av hela materielsystemet. I syfte att aktivt öka delaktigheten i tidiga skeden på strategisk nivå, har samverkan även etablerats i beredningen av FMV:s produktionsplan 2018. Dialogen har resulterat i att FMV i ett tidigt skede kunnat kartlägga egna resurser för prövning av egenregi-verksamhet i större utsträckning.

Under året har också estimat utvecklats i ett treårigt planeringsperspektiv för verksamheten genom samverkan inom området och med enheterna inom myndigheten. Syftet är att ha en framåtriktad strategisk riktning för att bättre kunna anpassa verksamheten mot långsiktiga behov. Erfarenheterna visar på att arbetet under 2017 med estimatet har legat i linje med och medfört ett reellt stöd för den långsiktiga planeringen, vilket troligtvis kommer att ha fortsatt betydelse. Införandet av PRIO 5-6 har avsevärt förbättrat möjligheten till planering och uppföljning.

1.3.5 Inköpstjänst och beställningskompetens

FMV har under året levererat inköpstjänst och beställningskompetens till Försvarmakten. Detta har inneburit arbete med strategiskt, taktiskt och operativt inköp, vilket bland annat avser att skapa förutsättningar att hantera Försvarmaktens inköpsvolym på ett kostnadseffektivt och affärsmässigt sätt, tillgodose Försvarmaktens behov av externa avtal och anskaffningar samt inköp. FMV har även arbetat med att säkerställa sakkompetens inom områdena förplånad, lokalvård, servicetjänster, postservice, speciallivsmedel (rations) samt förpackat dricksvatten.

1.4 Försörjning av försvarslogistik – Ledningsstöd

1.4.1 Prestationer under 2017

Patentverksamhet

Patentverksamheten inom FMV handlägger försvarsmyndigheternas frågor om patent, mönster, varumärken och upphovsrätt, förvärv av uppfinningar samt licensiering och inträngsfrågor. Patent prövar behovet av hemlighållande av försvarsuppfinningar i enlighet med lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar och är behörig myndighet vid tillämpningen av Sveriges bilaterala och multilaterala internationella överenskommelser avseende hemlighållande av försvarsuppfinningar.

Patentverksamheten levererar tjänster till samtliga myndigheter under Försvarsdepartementet, främst Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarmakten och internt FMV men även Försvarets radioanstalt, Försvarsunderrättelsesdomstolen, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten och Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. I mindre utsträckning förekommer tjänster även till andra myndigheter och aktörer. Verksamheten finansieras via avgiftsintäkter från de externa kunderna.

De huvudsakliga uppgifter som patentverksamheten ansvarar för är följande:

- sekretessbedömning av försvarsuppfinningar enligt försvarsuppfinningslagen och Sveriges bilaterala och multilaterala överenskommelser

- handläggning av frågor ur ett arbetsgivarperspektiv kring försvarsanställdas uppfinningar och övriga immaterialrättsprestationer
- patentärenden
- mönster-/designärenden
- varumärkesärenden
- upphovsrättsärenden
- inträngsbedömning avseende andras patent och övriga immaterialrättigheter
- invändning mot andras störande patent och övriga immaterialrättigheter
- omvärldsbevakning avseende andras patent och övriga immaterialrättigheter
- besvarande av remisser avseende ny lagstiftning inom verksamhetsområdet

Tabell 8. Inkomna ärenden till Patent

Inkomna ärenden	2015	2016	2017
Nya ärenden avseende sekretess på försvarsuppfinningar	20	39	30
Nya uppfinningsanmälningar	4	12	4
Nya patentärenden, övriga	30	28	26
Nya ärenden, övrig immaterialrätt	18	12	16
Nya ärenden, övriga	8	11	8
Summa nya ärenden	80	102	84

Ett meddelat patent kan genom betalning av årsavgifter hållas vid liv som längst i 20 år. Varumärkesregistreringar kan hållas vid liv utan slut, om förnyelseavgifter betalas var tionde år. Sammantaget är det ett betydande antal ärenden vars förnyelsefrister bevakas och lever vidare på detta sätt.

Under 2016 genomförde patentverksamheten en riktad informationsinsats till FOI, vilket bidrog till att anmälningar om arbetstagares uppfinningar tillfälligt ökade. 2017 har antalet för dessa anmälningar återgått till normala värden.

Totalt upprätthöll FMV vid årets utgång 87 patent och patentansökningar med FOI som ursprung, till vilka FMV och försvaret i övrigt har nyttjanderätt. Motsvarande för patent och patentansökningar med FMV som ursprung är 33 stycken. Därutöver upprätthålls 118 varumärken och varumärkesansökningar samt fyra mönsteransökningar.

Militär tullsuspension

Militär tullsuspension är den funktion inom FMV som hanterar Europeiska Rådets förordning 150/2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning. FMV, Försvarsmakten, Försvarets Radioanstalt och FOI är de myndigheter som kan ansöka om militär tullsuspension i Sverige och, då suspensionen beviljats, föra in materiel utan importavgifter från tredjeland.

Verksamheten inom Militär tullsuspension har till huvudsaklig uppgift att granska och besluta i ärenden gällande ansökan om intyg för militär utrustning samt att revidera och övervaka myndigheternas efterlevnad av förordningen gällande artikel 2 punkt 3 i förordningen 150/2003. Ansökan om intyg för militär utrustning kan beviljas om materielen finns med i Rådets förordning bilaga I och II, alternativt är delar, komponenter eller underenheter till dessa. I och med beviljandet av suspension står materielen under tullbevakning i tre år efter tulltaxeringsdag varpå materielen ska vara spårbara under denna tidsperiod.

Verksamheten rapporterar årligen enligt artikel 7 punkt 2 i förordningen till EU (Taxation and Customs Union European Commission).

Tabell 9. Upphävda tullkostnader genom nyttjandet av suspensionsförfarandet

År	Totalt upphävda tullkostnader, kr	Varav för FMV upphävda importtullar, kr
2015	62 429 463	56 298 189
2016	22 527 523	18 315 545
2017	18 465 291	16 220 015

1.5 Försvarsmaterielmarknaden

1.5.1 Affärsmässighet

Utveckling av den goda affären och strategiskt inköp

FMV genomför inom det kommersiella området arbete på både taktisk och operativ nivå i form av bland annat upphandlings- och inköpsarbete. Det strategiska arbetet inom det kommersiella området genomför FMV i form av exempelvis kategoristyrning, projektet *Leverantörsrelationer* och FMV:s deltagande i tidiga faser av anskaffningsarbetet.

Kategoristyrningsarbetet syftar till att på ett strukturerat sätt identifiera inom vilka marknadskategorier FMV kan skapa störst effekt i form av bättre affärsupplägg, leveranssäkerhet och besparingar samt genomföra inköpen utifrån en medvetenhet om marknadens möjligheter. Utvecklingsarbetet för kategoristyrningsmetodiken inom myndigheten har fortsatt under 2017, där ett av målen är att utöka kategoristyrningen för inköp under anslag 1.3 och anslag 1.1, anslagspost 3⁴.

FMV har sedan 2013 ansvaret för projektet *Utveckling och effektivisering av Försvarmaktens anskaffning* (UEFA-projektet). UEFA-projektet som syftar till att effektivisera Försvarmaktens inköpsverksamhet och skapa nytta och kostnadsreduceringar i Försvarmaktens inköp, bygger på att ett kategoristyrnt arbetssätt tillämpas i verksamheten. FMV har under året implementerat projektet till stora delar som en linjeverksamhet för att även framgent kunna leverera kostnadseffektivisering och nyttorealiserings på ett strukturerat sätt. Besparingsutfallet för året framgår av avsnitt 1.1.2.

Sedan många år tillbaka har FMV bedrivit ett arbete för att nyttja marknadens konkurrenskraft och möjligheter i så hög utsträckning som möjligt, i enlighet med den gällande strategiska inriktningen för materieförsörjningen. I tabell 10 redovisas antalet avtal för tre skilda segment för de senaste tre åren. En summering av samtliga segment (inklusive övrigt och anläggningstillgångar) visar att andelen avtal för konkurrensutsättning var 71 procent under 2017. Det är ökning jämfört med 2016 då andelen utgjorde 66 procent.

⁴ Utgör det tidigare anslaget 1:4 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*, som numera är fördelat på anslag 1:1 respektive 1:3.

Tabell 10. Antal avtal för tre skilda segment av beställningar⁵

	Beställning	2015	2016	2017
Varor	Avtal (antal)	771	991	985
	Ej utannonserade upphandlingar (%)	45	48	39
	Konkurrensupphandlingar (%)	55	52	61
Tjänster	Avtal (antal)	1 155	1 466	1 374
	Ej utannonserade upphandlingar (%)	28	27	24
	Konkurrensupphandlingar (%)	72	73	76
Inhyrd personal	Avtal (antal)	145	134	116
	Ej utannonserade upphandlingar (%)	20	17	8
	Konkurrensupphandlingar (%)	80	83	92

1.5.2 Transparens

FMV bedriver ett kontinuerligt arbete med transparensfrågor inom myndigheten. Transparensperspektivet inkluderar en rad områden såsom offentlighet och öppenhet, resultatredovisning, kommunikation med allmänheten och information till externa intressenter. FMV säkerställer transparensen internt myndigheten genom utbildningsinsatser och interna regelverk inom områden som till exempel jäv, bisysslor, innehav av finansiella instrument, resor och representation. FMV tillhandahåller även en funktion för visselblåsning för medarbetarna. Nedan redovisas ett urval av åtgärder som FMV genomfört under året.

Offentlighetsprincipen

Myndigheten hanterar varje år en mängd förfrågningar med begäran om att ta del av allmänna handlingar inom olika områden, i synnerhet avseende upphandlingsverksamheten. FMV:s diarium är öppet för allmänheten, som har möjlighet att ta del av diariet vid ett personligt besök och anonymt i ett separat rum utanför myndighetens huvudkontor i Stockholm, vilket utgör ett skyddsobjekt. Det finns även möjlighet att anonymt och mot kontant betalning begära ut kopior av allmänna handlingar. För att underlätta allmänhetens såväl förfrågningar som besök har registrators öppettider och besöksrutiner utökats under 2017, vilket också informeras om på myndighetens hemsida.

Kommunikation

FMV:s kommunikation har till mål att vara öppen, korrekt och snabb, både internt till medarbetarna och externt till allmänheten, media och alla andra målgrupper. I kontakterna med media innebär transparens att myndigheten upprätthåller en hög tillgänglighet för att svara på frågor. Kontaktuppgifter till centrala och lokala presskontakter finns på hemsidan.

⁵ FMV:s upphandlande verksamhet som sker inom FSV ingår ännu inte i FMV:s samlade kommersiella statistik.

Såväl nyheter och presentationer av myndighetens verksamhet, materielprojekten och aktuella upphandlingar publiceras på hemsidan tillsammans med formella dokument, såsom årsredovisning och en mer lättillgänglig populärversion av årsredovisningen. Under våren producerades ”Återblick 2016” som komplement för att berätta om verksamheten och resultatet.

Dialog med företag

FMV för en kontinuerlig dialog med leverantörer myndigheten har avtal med inom de olika kategorierna och branschorganisationerna för SME⁶-företagen (SOFF⁷ och SME-D⁸). FMV är också arrangör tillsammans med Försvarsmakten, SME-D och SOFF för de så kallade Försvarsföretagsdagarna (FFD) som syftar till att diskutera företagens förutsättningar och deltagande inom försvarsområdet. FMV:s övergripande inriktning inom området har även diskuterats i ett antal andra olika dialogformat, exempelvis fördjupningsseminarier i anslutning till Försvarsföretagsdagarna. I december genomfördes 2017 års upplaga med temat *Framtida försörjning av försvarssektorn; förmåga, kompetens och samarbete*.

Ytterligare ett forum för dialog mellan marknaden och FMV var den branschdag för tekniska konsulter som arrangerades i november 2017 tillsammans med SOFF och SME-D, där syftet var att utbyta erfarenheter kring effektiva avtal som är marknadsanpassade inom försvarssektorn.

På uppdrag av Försvarsdepartementet har FMV i samarbete med SOFF under hösten även påbörjat arbetet med att arrangera *Nordic Defence Industry Seminar 2018*, som syftar till att stärka det nordiska försvars- och materielsamarbetet.

1.5.3 Små och medelstora företag (SME)

För FMV är det viktigt att bidra till en sund konkurrens på marknaden. Det handlar om att exempelvis förenkla för leverantörer som traditionellt inte lämnar anbud till offentlig verksamhet. Om fler leverantörer har möjlighet att lämna anbud kan den upphandlande myndigheten nå en mer differentierad och bredare leverantörsmarknad. Detta kan i sin tur, exempelvis, leda till mer innovativa lösningar och bättre priser.

FMV har erfårit att skälen till varför leverantörer avstår från att lämna anbud är bland annat att det upplevs vara för krångligt att lämna anbud eller att den upphandlande myndigheten ställer för omfattande kvalificeringskrav som utesluter små företag. Sedan ett flertal år har därför en rad åtgärder – på lokal, nationell och även internationell nivå – genomförts för att underlätta för SME-företagen att delta i offentlig upphandling. Det kan exempelvis handla om att underlätta tillgången till information kring upphandlingarna eller, där så är möjligt utifrån Försvarsmaktens och FMV:s behov, att dela upp större avtal i mindre delar.

Följande är exempel på konkreta SME-relaterade aktiviteter som FMV genomfört under året:

- Medverkan som Sveriges representant i Europeiska Kommissionens expertgrupp för frågor kring upphandling inom försvars- och säkerhetsområdet. Fokus har varit att utarbeta förslag som kan underlätta för SME-företagen.
- Medverkan som Sveriges representant i en av Europeiska Försvarsbyrån (EDA⁹) tillsatt expertgrupp för att utarbeta riktlinjer för att sänka trösklarna för SME-företagen på försvarsmarknaden.
- Genomförande av de för 2017 nya branschdagarna för SME-företagen inriktade mot tekniska konsulter tillsammans med SOFF och SME-D.
- Under 2017 avslutade FMV projektet ”E-upphandling”, genom att införa en upphandlingsportallösning för myndigheten som bland annat förväntas resultera i en utvecklad kommunikation och ensat arbetssätt

⁶ Small and Medium Enterprises (Små- och medelstora företag)

⁷ Säkerhets- och försvarsföretagen

⁸ Små – och medelstora företag inom försvars- och säkerhetssektorn (Defence)

⁹ European Defence Agency

kring upphandling med marknaden, vilket bland annat kan underlätta för SME-företagen att delta i upphandlingar.

För att mäta hur stor andel som FMV köper från SME-företag nyttjar myndigheten sedan 2012 en metod där definitionen av SME utgår från Europeiska kommissionens definition. SME-företagen delas där upp i kategorier beroende på storlek¹⁰. Genom att matcha FMV:s leverantörsreskontra mot Bolagsverkets uppgifter om företagens omsättning och årsarbetskrafter kan andelen påvisas. FMV redovisar andelen på två sätt, aktiva leverantörer respektive inköpsvolym exklusive verksamheten inom förråd, service och verkstäder (se tabell 11 och 12 nedan).

Andelen av FMV:s (exklusive FSV) aktiva leverantörer som utgörs av små- och medelstora företag 2017 var cirka 61 procent med följande uppdelning:

Tabell 11

	2015	2016	2017
Mikroföretag	32 %	25 %	29 %
Småföretag	28 %	23 %	22 %
Medelföretag	13 %	11 %	10 %

Av FMV:s (exklusive FSV) inköpsvolym 2017 utgör små- och medelstora företag cirka 16 procent, med följande uppdelning:

Tabell 12

	2015	2016	2017
Mikroföretag	4 %	4 %	5 %
Småföretag	4 %	5 %	6 %
Medelföretag	4 %	6 %	5 %

Av antalet beställningar avseende FSV:s verksamhet 2017 utgör andelen små och medelstora företags cirka 78 procent. Utifrån beställt belopp avseende FSV:s verksamhet 2017 utgör små och medelstora företag cirka 15 procent.

FMV kan konstatera att SME-företagens deltagande i FMV:s upphandlingar till stor del är avhängig vad som behöver upphandlas och på vilken marknad. Statistiken visar att i vissa branscher, till exempel konsultbranschen, är andelen SME-företag som fått beställningar stor, medan SME-företag saknas helt i första leverantörsledet inom andra områden, till exempel vid beställning av större plattformar såsom flygsystem, helikoptersystem med flera.

1.5.4 Överprövningar och ålagda upphandlingsskadeavgifter

FMV ska enligt regleringsbrevet för 2017 redovisa antalet ålagda upphandlingsskadeavgifter samt bl.a. anledning till den ålagda avgiften. FMV har dock inte haft några ärenden avseende upphandlingsskadeavgifter under 2017.

¹⁰ Mikroföretag utgörs av företag med färre än 10 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning under 2 miljoner euro per år. Små företag definieras som företag med färre än 50 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning som understiger 10 miljoner euro per år. Medelstora företag är företag som har färre än 250 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 50 miljoner respektive 43 miljoner euro per år.

1.5.5 Miljökrav i upphandlande myndighet

Under första halvåret 2017 gjordes en kartläggning över hur myndigheten har använt miljökrav i de upphandlingar som FMV publicerat på e-Avrop. Kartläggningen visar att de ställda miljökraven i publicerade upphandlingar kan kopplas till följande nationella miljö kvalitetsmål:

- Giftfri miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- God bebyggd miljö
- Frisk luft
- Grundvatten av god kvalitet
- Levande sjöar och vattendrag
- Ingen övergödning
- Bara naturlig försurning

Kartläggningen visar att *Giftfri miljö* är det miljö kvalitetsmål där FMV, genom kravställning, i nuläget har störst möjligheter att bidra till en sundare miljö. FMV:s nuvarande stödsystem ger dock begränsade möjligheter till att få fram statistik om helhetsbilden över hur de miljökrav som ställs i upphandlingarna uppfylls. Under 2017 har FMV börjat ta in digitala anbud via e-Avrop. Ett digitalt inköpsarkiv har också utvecklats, som kommer att introduceras under 2018, för arkivering av digitala original. För avtal kommer det framöver finnas ett bättre systemstöd för att följa upp vad som görs på miljöområdet på ett mer systematiskt sätt. I nuläget är bedömningen att det kommer vara möjligt att få ut statistik från e-Avrop/Digitalt inköpsarkiv från och med 2018, dock inte för hela året. Då systemen är nya och kommer vara under implementering 2018 kommer det att finnas ett fortsatt behov av att arbeta med att kunna samla och bearbeta information inom detta område.

Ett flertal aktiviteter har genomförts med syftet att kontinuerligt förbättra FMV:s arbete med att ställa miljökrav i upphandlingar. Som stöd vid upphandlingar har det tagits fram miljökravsmoduler som är anpassade efter olika typer av upphandlingar och områden. I modulerna återfinns kvalificeringskrav (skall-krav) och utvärderingskrav (bör-krav) samt förslag på lämplig verifikation på att kraven uppfylls. Nya moduler avser FMV utveckla vid behov.

FMV har sammanställt en klausulsamling innehållande kvalitetssäkrade krav, vilken regelbundet kommer uppdateras vid behov. I klausulsamlingen finns ett flertal färdiga miljö klausuler att välja mellan inför varje upphandling.

FMV arbetar också med att identifiera sådana upphandlingar eller projekt som kan vara särskilt miljöpåverkande och till dessa ges extra stöd från personal med miljökompetens. Exempel på upphandlingar/projekt som fått extra stöd under 2017 är:

- Nordic Combat Uniforms
- Sjukvårdsmateriel
- Tidsförlängning av TP84
- Service Management
- Läkemedel
- Elektronik
- Gripen
- Skidvalla
- Textilinitiativ

Under 2017 genomfördes också den första ordinarie utbildningen *Miljökrav för upphandlare* som nio personer deltog i.

1.5.6 Samverkan med annan huvudman

FMV har under året ingått endast ett fåtal avtal där förändringar i huvudmannskapet skett. I samtliga fall har genomförandet av verksamhet och ägande av tillgångar övergått från privata till statliga aktörer, vilket motiverats av behov av utökad servicenivå, kapacitet och förmåga att behålla kompetens samt möjligheten att reducera kostnader. Förändringarna har säkrat resurser ekonomiskt, materiellt och personellt inom FMV samt förenklats eventuell expansion av verksamheterna då de står under statlig ledning.

Bedömningen är att Försvarsmaktens beredskap och förmåga har påverkats positivt främst genom att tillgängliggöra militär personal för andra uppgifter, ekonomiska besparingar, en utökad servicenivå samt bibehållen eller utökad kompetens hos egen personal.

1.5.7 Försäljning av övertalig materiel

1.5.7.1 Bakgrund och uppdrag

FMV ska ansvara för försäljning och upplåtelse av materiel som inte behövs eller som blivit obrukbar för Försvarsmakten och dess verksamhet. Försäljningsverksamheten utförs på uppdrag av Försvarsmakten, antingen av FMV:s egen personal eller via den kommissionär som FMV har upphandlat. Kommissionären anlitas för försäljning av främst mängdmateriel, såsom standardfordon och materiel på pall.

1.5.7.2 Genomförda försäljningar

Försäljningarna under 2017 har omfattat såväl hela materielsystem som enstaka produkter, och har genomförts både inom och utom Sverige. Exempelvis har försäljningen av bogserbåt Heros skett till ett svenskt varv och ett av regeringsplanen, Tp102 A Gulfstream, har försålts till Klippans kommun för nyttjande vid den nationella flygteknikerutbildningen på Ljungbyhed.

1.6 Övergripande verksamhet

1.6.1 Anslag 1:11

FMV har inom ramen för anslag 1:11, *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.* i uppgift att bedriva verksamhet inom teknik- och materielförsörjning till stöd för regeringen, tillhandahålla en nationell certifieringsordning för IT-säkerhet i produkter och system, samt genomföra exportrelaterad verksamhet.

Anslaget verksamhet och uppgifter genomförs via olika uppdrag under tre anslagsposter (ap.) där FMV samordnar Sveriges bi- och multilaterala samarbete och relationer med olika länder och internationella organisationer (ap.1), tillhandahåller certifieringsorganisationen CSEC (ap.2), samt etablerar exportavtal för bland annat Gripen (ap.3).

För 2017 har FMV disponerat 81,4 miljoner kronor under anslag 1:11, vilket innefattat en mindre ökning av medel huvudsakligen för verksamheten under anslagspost 1, de bi- och multilaterala samarbetena och industrifrågorna. Det ekonomiska utfallet på anslagspost 1 specificeras i tabell 13 på nästa sida medan det ekonomiska utfallet vad gäller anslagsposterna 2 och 3 återfinns i anslagsredovisningen på sidan 86.

1.6.1.1 Verksamhet till stöd för regeringen

Omfattning

Uppdraget till FMV innefattar att representera Sverige respektive sammanhålla och koordinera verksamhet och uppgifter i de bi- och multilaterala fora som bereder och behandlar försvarslogistikfrågor, samt till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) bereda och lämna sakunderlag eller bistå med expertis.

FMV ska inom ramen för ändamålet med anslaget och anslagspost 1 även svara för förutsättningsskapande verksamhet såsom rådgivning, analyser eller utredningar. Till exempel kan det omfatta frågor inom förhandlings- och lagstiftningsområdet eller med perspektiv på marknad och industriell utveckling.

FMV:s generaldirektör är av regeringen förordnad nationell försvarsmaterieldirektör (National Armaments Director, NAD) och företrädar därmed Sverige som högsta representant vid ett flertal olika internationella möten inom försvarslogistikområdet.

Anslagspost 1 finansierar också personal stationerad utomlands för stöd till Sverige i försvars- och materielrelaterade frågor, genom tjänstemän placerade i Bryssel (Försvarsdepartementets personal vid Sveriges EU-representation respektive Nato-beskickning) respektive Washington D.C. (FMV:s personal inom området för exportlicenser och exportkontroll vid Sveriges ambassad).

Genomförandet av verksamheten

FMV har under 2017 bedrivit verksamheten med målet att finna effektiva lösningar för beredningen och genomförandet av de uppgifter som ligger inom ändamålet med anslaget. Genom att genomföra verksamheten samordnat via en internationell samordningsfunktion inom FMV och regelbundet delta i de möten och avstämningsfora som Försvarsdepartementet tillhandahåller, har verksamheten på ett koordinerat sätt ökat möjligheterna att uppfylla regeringens inriktning för arbetet.

Det förutsättningskapande arbetet under anslaget har ökat under 2017 i förhållande till föregående år, bland annat genom regeringens fokus på de för Sverige väsentliga säkerhetsintressena och FMV:s arbete i tidiga skeden inom ett antal områden. Under året har FMV endast i mindre utsträckning arbetat med metodutveckling inom området för internationella frågor och industriell analys; framför allt har det handlat om att bland annat se över utformningen av myndighetens strategiska inriktning för internationella materielsamarbeten. Utifrån de uppgifter som ligger inom ramen för de internationella deskar som FMV svarar för, har också en löpande analys skett för att identifiera och värdera sådana frågor som är väsentliga för materiel- och logistikförsörjningen.

FMV:s stöd till regeringen i det internationella samarbetet har till delar ökat, i jämförelse med föregående år. Såväl verksamheten inom Sveriges bilaterala samarbete som dialogen inom de mellanstatliga organisationerna, såsom EDA och Nato, har visat en positiv trend där ett flertal nya frågor förts upp på agendan, där Sverige för vissa varit en drivande aktör. FMV:s stöd med underlag och expertis till Försvarsdepartementet framgår av följande särskilda redovisningar av verksamhetens prestationer.

Under 2017 uppskattas närmare 200 personer inom FMV ha bidragit med olika typer av stöd till verksamheten under anslagspost 1, vilket ligger i paritet med tidigare år (2016: 206 personer, 2015: 210 personer).

Ekonomiskt resultat

Det ekonomiska utfallet av verksamheterna under anslagspost 1 under åren 2015 – 2017 framgår av tabell 13. Den internationella bi- och multilaterala verksamheten är ur ett kostnadsperspektiv ojämförligt störst, till såväl antalet uppdrag, resurser och budget som efterfrågan av stöd från Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).

I likhet med 2016 har verksamheten under 2017 innefattat ett brett antal insatser, vilka varierat i omfattning under året beroende på uppgifternas utveckling. För anslagspost 1 har det sammantaget medfört ett underutnyttjande av medlen om 672 tusen kronor (avser framförallt kostnader för resurstid). Företrädesvis har uppgifterna inom det bilaterala samverkansområdet, Nato/PfP-samarbetet och exportlicensverksamheten haft utökade kostnader under året, sett till att delar av arbetet har ökat i omfattning. Den industriella analysverksamheten och arbetet med att fasa ut offset-avtal har legat på en lägre nivå jämfört med de två senaste åren, medan arbetet att sammanhålla och leda anslagets verksamhet eller bistå Försvarsdepartementet med särskild expertis har legat på ungefär samma nivå som de senaste två åren.

Tabell 13. Ekonomiskt utfall av verksamheter under anslag 1:11, ap.1, perioden 2015-2017

Verksamheterna under anslag 1:11, <i>Internationellt materielsamarbete och industrifrågor m.m.</i> , anslagspost 1 (tkr)	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Anslagsledning ¹	1 661	1 753	1 822
Internationell verksamhet: bi- och multilaterala uppgifter samt exportlicenser ²	42 776	41 153	41 331
Industrifrågor: beredningsstöd, industriell analys och offset ³	6 507	4 403	3 328
Summa⁴	50 944	47 309	46 481

Not 1: Kostnaderna omfattar FMV:s ledning av uppgifterna under anslagspost 1, och innefattar verksamhetens styrning och ledning, övergripande projektledning och ekonomisk uppföljning. Under 2017 har kostnaderna ökat något, vilket dels är hänförligt till allokeringen av budget under anslagspost 1, dels till genomförandet av den utvecklade samordningen mellan uppdragen och FMV:s övriga internationella verksamhet.

Not 2: Den internationella verksamheten uppdelas i ett flertal olika områden (se separata redogörelser under avsnitt 1.6.1.2). Kostnaderna för 2017 ligger sammantaget på ungefär samma nivå, jämfört med föregående år. Kostnaderna för Försvarsdepartementets utlandsstationerade personal i Bryssel har legat i nivå med de föregående två åren.

Not 3: Kostnaderna hänförs i huvudsak sig till uppgifter inom ramen för industri- och marknadsanalys respektive offset (se separata redogörelser under avsnitt 1.6.1.2). Försvarsdepartementets behov av stöd av expertkompetens eller underlag till sådana beredningar som inte naturligt kan lösas under övriga uppdrag har varit ringa under året.

Not 4: Utfallet i förhållandet till de av regeringen avsatta medlen för verksamheten under anslagspost 1 resulterade i ett underutnyttjande om 365 tkr för 2015 och ett överutnyttjande om 721 tkr för 2016, medan 2017 års verksamhet medförde ett underutnyttjande om 673 tkr.

1.6.1.2 Internationellt samarbete

Bilateral samverkan

Verksamheten innefattar huvudsakligen stöd till Sveriges MoU- och SNR-verksamhet, men innefattar även stöd till Sveriges överläggningar med bilaterala samarbetsländer. Verksamheten har legat på en något högre nivå jämfört med tidigare år.

Sverige har idag över 30 samförståndsavtal, så kallade MoU-avtal (Memorandum of Understanding), med olika länder. Mötena, som både genomförs i Sverige och i det bilaterala samarbetslandet, syftar till att vidmakthålla och utveckla förmågor och kompetenser inom försvarslogistikområdet, men även att främja exportsatsningar som är till gagn för Försvarmakten.

Under 2017 har närmare 40 bilaterala möten genomförts, vilket är ett tiotal fler än 2016. Av mötena har 16 utgjort MoU-möten och åtta SNR-möten. Försvarsdepartementet, som är ansvarigt för och bär ordförandeskapet för Sveriges MoU-samarbeten har initierat fler möten. Likaså har flera möten inom ramen för de väsentliga säkerhetsintressena genomförts, både på hög nivå och på arbetsgruppsnivå. FMV:s GD har i sin roll som Sveriges försvarsmaterieldirektör (NAD) genomfört närmare 15 bilaterala möten under 2017.

Till stöd för den bilaterala verksamheten har FMV:s Protokollfunktion, som svarar för att koordinera möteslogistik till myndighetens samtliga internationella högnivåbesök, i sin roll som PoC för svenska och utländska försvarsattachéer genomfört attachébesök och -utbildning vid ett flertal gånger under året.

EU- och EDA-relaterad verksamhet

Verksamheten innefattar FMV:s uppgift att ge Regeringskansliet stöd i olika frågor kopplade till den Europeiska försvarsbyrån (European Defence Agency, EDA), genom såväl beredningar av saksfrågor och utformning av policys eller ställningstaganden i olika multilaterala frågor, som deltagande i arbetsgrupper och materielsamarbeten. Verksamheten har till uppgiftsomfattning legat på något högre nivå jämfört med tidigare år.

De större frågor som varit aktuella inom ramen för Sveriges EDA-samarbete under 2017 har framförallt varit förslagen om inrättandet av det europeiska försvarsindustriprogrammet (EDIDP) och det permanent strukturerade samarbetet (PESCO). Båda områdena är av övergripande karaktär för det europeiska försvarssamarbetet och innefattar ett flertal försvarsområden, och kommer ge såväl en direkt som indirekt påverkan på frågor såsom konkurrensmöjligheterna för små- och medelstora företag samt försörjningsstrygghet.

Andra frågor som varit aktuella under året har bland annat rört beredningen av Sveriges deltagande i OSRA (Overarching Strategic Research Agenda), vilket är ett verktyg för att få fram en tydligare och mer strukturerad process för att kunna prioritera mellan olika teknologier inom exempelvis förmågeutveckling och kritiska försvarsteknologier. FMV har deltagit i genomförandet av den nationella testutvärderingen av verktygets olika teknologiska byggstenar, inför 2018 årsimplementeringsarbete.

FMV har under året deltagit både i ett informellt NAD-möte, vilket ägde rum i februari 2017, och EDA:s styrelsemöte i NAD-formatet, vilket ägde rum i oktober 2017. Vid dessa möten behandlades bland annat arbetet med REACH, CARD (Coordinated Annual Review on Defence), små- och medelstora företag, försvarsindustriprogrammet EDIDP och CoDaBa (Collaboration Data Base). Inför mötena har FMV svarat för beredning av Sveriges underlag.

För FMV:s del har arbetet inom EDA med Maritime Mine Counter Measure Systems (MMCMS) och hanteringen av miljödirektivet REACH (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) haft ett särskilt fokus, och ett multilateralt möte genomfördes i anslutning till NAD:s styrelsemöte i oktober.

Vidare har FMV under året löpande återrapporterat till Försvarsdepartementet utvecklingen av verksamhetens uppgifter och resultat vid de försvarsmyndighetsgemensamma mötena för EDA-verksamheten respektive internationella materielsamarbeten, som departementet svarar för. Enligt instruktion har FMV även sammanfattat verksamheten i den årliga EDA-rapporten.

Nato partnerskap för fred

Verksamheten innefattar FMV:s stöd till Sveriges samarbete med Nato inom ramen för partnerskap för fred (Nato Partnership for Peace, Nato/PFF). Verksamheten har till uppgifter och omfattning legat på något högre nivå jämfört med tidigare år.

Nato/PFF är för Sverige ytterligare ett viktigt forum för multilateralt försvarslogistiksamarbete. Partnerskapssamarbetet med Nato utgör framför allt ett instrument för Sverige att dels få tillgång till Nato-gemensamma standarder, dels utveckla civil och militär förmåga för att till exempel kunna samverka med andra nationer i fredsfrämjande verksamhet och internationell krishantering.

FMV har det nationellt sammanhållande ansvaret för de frågor som rör materiel- och forsknings-området inom Nato, vilka återfinns under formatet *Conference of National Armaments Directors* (CNAD) och dess huvudgrupper. Verksamheten har i stort bedrivits i samma omfattning som tidigare år.

FMV har under året ansvarat för att sammanhålla beredningar och utformning av underlag till Försvarsdepartementet inför huvudgruppernas styrelsemöten samt deltagit som nationell expert i flera av Natos arbetsgrupper inom myndighetens ansvarsområde. Härigenom har Sverige kunnat dels följa utvecklingen inom armé-, marin- och flygmaterielområdet, dels undersöka möjligheter till samarbeten inom försvarslogistikområdet i syfte att möjliggöra effektivare resursanvändning.

FMV har under året till Försvarsdepartementet sammanhållit och lämnat förslag på svenska representanter och dessas ersättare från samtliga berörda försvarsmyndigheter för de huvudgrupper inom CNAD som Sverige ska delta i.

I maj genomfördes vår-sessionen av Natos årliga plenarmöte där Sverige för andra gången fick delta som icke-partner nation, tillsammans med Finland och Australien. I november genomfördes Natos årliga plenarmöte för nationella försvarsmaterieldirektörer i partnerskapsformatet. Vid båda dessa möten representerades Sverige av FMV:s generaldirektör, i sin roll som Sveriges nationella försvarsmaterieldirektör (NAD).

Övrig multilateral samverkan

Verksamheten innefattar ett flertal multilaterala organisationer och samarbeten enligt nedan. Internationellt har verksamheten, i likhet med 2016, minskat något i omfattning och ambition. FMV:s engagemang inom nedanstående områden kvarstår dock.

Letter of Intent/Framework Agreement, LoI

FMV svarar på ett nationellt plan för att administrera Sveriges deltagande i sexnationssamarbetet LoI, och stöder Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) med expertstöd i de olika frågor som ska behandlas.

Medlemsländerna har under året framför allt haft fokus på tre större frågor, såsom konsekvenserna av Brexit, inrättandet av den europeiska försvarsfonden samt hur LoI:s arbetssätt kan utvecklas och hur fördraget skulle kunna nyttjas på ett bättre sätt, i enlighet med den ursprungliga tanken. Sverige har fört diskussioner med både EU-kommissionen, EDA och industriorganisationer om de initiativ och arbeten som sker på såväl överstatlig som mellanstatlig nivå.

Sverige har under våren ansvarat för LoI:s relationer med EDA och inom ramen för detta arbete har FMV bidragit till underlaget av ett dokument i vilket medlemsländerna presenterar de frågor som LoI enats om bör drivas inom EDA, och det på ett proaktivt sätt.

European Technology Acquisition Programme, ETAP

Inom sexnationssamarbetet ETAP svarar FMV för Sveriges representantskap i styrkommitté- respektive programledarformaten. FMV har deltagit i de fyra möten i program- eller styrkommittéformatet som genomförts under 2017.

För arbetet inom ETAP har ett projekt varit aktuellt att driva i genomförandefas under 2017. Projektet har inriktning mot att definiera kritiska teknologier för nästa generations stridsflygsystem och obemannade system, och har en tidshorisont inriktad mot 2030+. Ytterligare tre projekt, som befinner sig i planeringsstadiet, har varit på agendan för diskussion under året.

Nordiskt samarbete

Det nordiska materielsamarbetet har under 2017 genererat konkreta resultat genom flera bi- och multilaterala samarbetsprojekt. Särskilt kan nämnas Nordic Combat Uniform (NCU) där de fyra nordiska länderna gemensamt ska anskaffa ett nytt uniformssystem, och där upphandlingen officiellt annonserades i oktober 2017.

FMV har deltagit i ett flertal nordiska möten på hög nivå under året, bland annat de årligen återkommande styrgruppsmötena för materielfrågor inom NORDEFECO (PSC ARMA) och det nordiska CHOD/NAD-mötet. Dessutom har FMV deltagit i den löpande verksamheten inom samarbetsområdet Cooperation Area Armaments (COPA ARMA) inom NORDEFECO. COPA ARMA innefattar ett tiotal arbetsgrupper inom områden såsom broustrustning, Nato-kodifiering, personlig utrustning, lätta vapen och ammunition, inom vilka de nordiska länderna bland annat genomför informationsutbyte, harmoniserar kravställningar, genomför gemensamma tester, delar kompetenser och identifierar potentiella gemensamma projekt.

Mellan Sverige och Finland har det fördjupade samarbetet (FISE) fortsatt under året, där FMV har ansvaret för att genomföra materielsamarbetet. Inom ramen för samarbetet finns ett tiotal arbetsgrupper, som främst har en tyngdpunkt på marina samarbeten. Samarbetet har hittills resulterat i flera så kallade Technical Arrangements (TA) samt konkreta projektförslag, vilket diskuterats under året.

Nordiska materielsamarbetsavtalet

Det nordiska materielsamarbetsavtalet undertecknades 2015 av de nordiska länderna. FMV bemyndigades av regeringen samma år att framförhandla kompletterande annex i form av två underavtal. Avtalet omfattar för närvarande tre annex vilka utgör de gemensamma verktygen som länderna kan nyttja vid materielsamarbeten.

Annexet om upphandling, som undertecknades i maj 2016, syftar till att förenkla gemensamma nordiska upphandlingar. Annexen om försörjningstrygghet och exportkontroll, det senare har tillkommit under 2017, befinner sig båda i förhandlingsfasen. FMV svarar för att leda det nordiska arbetet med annexet om försörjningstrygghet.

Group for Aeronautical Research and Technology in Europe, Garteur

Inom det multilaterala europeiska samarbetet Garteur för civil och militär flygforskning har ett flertal möten genomförts under 2017, där FMV svarat för Sveriges deltagande, under Storbritanniens ordförandeskap. Under 2018 övertar Spanien ordförandeskapet.

Under året har bland annat genomförts två rådsmöten, i Amsterdam i mars och i Cranfield i november, och två Executive Committee-möten i form av telefonkonferenser, i februari och oktober, inför vilka FMV svarat för samverkan med övriga svenska delegater och underlaget till Sveriges anföranden (Sweden National Developments). FMV har även svarat för att redovisa en uppdatering av aktiviteterna inom EDA och ETAP.

Vidare har Garteur diskuterat frågor såsom syftet med organisationen och dess påverkan på flygforskningen i Europa och kartlagt pågående och framtida aktiviteter inom Garteur, i syfte att koordinera dessa med andra europeiska initiativ. Bland annat gäller det innovationsfrågor, utveckling av arbetsgruppernas arbete, och strategier för att skapa nya projekt. Likaså har Garteur diskuterat Turkiets eventuella deltagande i arbetsgrupper.

General Quality Assurance, GQA

Under anslag 1:11 följer FMV även upp utvecklingen för de mellanstatliga samarbetsavtalen inom kvalitetsområdet. FMV övervakar också, på utländska myndigheters begäran och uppdrag, svenska leverantörers kvalitetsverksamhet i lagda beställningar.

Under 2017 har FMV dels genomfört avtalsförhandlingar med Finland, USA och Österrike, dels fått uppdrag om kvalitetsgranskningar från Spanien, Tyskland och USA. De senaste åren har uppdragsverksamheten visat en stadig minskning; resultatet av 2016 års verksamhet uppvisar dock en ökning med cirka 30 procent jämfört med 2015. Utfallet för 2017 års verksamhet ligger i linje med utfallet för 2016.

Multinational Industrial Security Working Group (MISWG)

MISWG utgör ett internationellt forum för säkerhetsfrågor, vilket har som mål att hitta former för att skydda sekretess i multinationella samarbetsprojekt mellan Nato-länder och icke Nato-länder samt med internationella samarbetsprojekt inom försvarsindustrin.

MISWG startades 1985 och Sverige och FMV har deltagit i samarbetet sedan 1999. På årsmötet 2017 deltog representanter från 32 länder och även representanter från Nato och ESA EU. Från Sverige deltog även de svenska NSA-funktionerna inom Försvarsmakten och Utrikesdepartementet. Det totala deltagarantalet uppgick till över 80 personer i likhet med förra årets konferens.

Exportlicenser och exportkontroll

Verksamheten är inriktad mot tillståndsrelaterade uppgifter inom området för exportlicenser och exportkontroll, och har i omfattning ökat i förhållande till tidigare år.

Anskaffad försvarsmateriel innehåller ofta delsystem och komponenter från utländska leverantörer. Till stora delar är dessa delsystem och komponenter belagda med exportrestriktioner av tillverkningsländernas exportkontrollerande myndigheter. För att Sverige ska kunna vidareexportera exportkontrollerad materiel krävs tillstånd från dessa myndigheter. En del av Sveriges anskaffade försvarsmateriel innehåller komponenter som omfattas av amerikansk exportkontroll. Med hänsyn till att det amerikanska regelverket för exportkontroll är både komplext och rigöröst, har FMV sedan flera år tillbaka en tjänsteman placerad vid den svenska ambassaden i Washington, D.C. för stöd i dessa frågor.

Under 2017 har FMV haft ett fortsatt ökat fokus på exportkontrollområdet och kompetensen inom myndigheten har stärkts och avses stärkas ytterligare. I januari organiserades ett seminarium för FMV:s medarbetare för att uppmärksamma och sprida kunskap om exportkontroll och därtill relaterade frågor. Vid seminariet deltog både Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och industrin samt FMV:s tjänsteman vid svenska ambassaden i Washington, D.C. för att ytterligare öka kunskapen om de amerikanska regelverken inom området.

FMV har under 2017 arbetat vidare med att inkludera exportkontroll i FMV:s processer. Därutöver pågår ett arbete med att vidareförädla klassning av materiel från leverantörer i syfte att kunna föra denna information vidare till Försvarsmakten och deras systemstöd för export- och importkontroll. Under året har regelbundna diskussioner förts med Försvarsmakten gällande frågor kring systemstöd, slutanvändarintyg och generella rutiner avseende exportkontroll. Möten har även ägt rum med industrin för att diskutera flertalet olika frågor, främst kopplat till klassning av materiel och informationsöverföring.

1.6.1.3 Industrirelaterade uppgifter

Industri och marknad

Verksamheten omfattar företrädesvis industriell analys kring marknadsrelaterade villkor och förutsättningar och har de senaste åren minskat i omfattning på Försvarsdepartementets uttryckliga begäran.

FMV har under året löpande vidmakthållit kompetens genom bland annat marknadsöversikter över ägande inom svensk försvarsindustri och tillhandahållit beredningsstöd för de industri- och marknadsrelaterade frågor som Försvarsdepartementet efterfrågar stöd med. Vidare bidrar FMV kontinuerligt som svensk part i olika europeiska expertgrupper för till exempel SME, upphandling och industrifrågor.

Offset

Verksamheten omfattar i huvudsak förvaltning av pågående offsetavtal samt bevakning av ämnesområdets utveckling i omvärlden.

Under 2017 har FMV kontinuerligt hanterat inkomna uppdrag i det aktiva så kallade IP-avtalet med Patria. Åtagandet närmar sig nu sitt slut. Under året har även nya offsetavtalsrelaterade aktiviteter presenterats av Harris Corp (f.d. Exelis), vilka FMV påbörjat att behandla med målsättningen att kunna avsluta avtalet under 2018 och därmed terminera avtalet.

1.6.2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter

Mål och uppgift

Sveriges Certifieringsorgan för IT-säkerhet (CSEC) utgör en självständig verksamhet inom FMV, som på regeringens uppdrag ska verka som nationellt certifieringsorgan för granskning av IT-säkerhet i produkter och system enligt den internationella standarden Common Criteria (ISO/IEC 15408). Syftet är att säkerställa att säkerhetsfunktioner i certifierade IT-produkter verkligen ger det skydd som utlovats.

CSEC utfärdar regler för hur kommersiella evalueringsföretag under myndighetens tillsyn granskar (evaluerar) IT-säkerhet i IT-produkter. Reglerna omfattar bland annat metoder för sårbarhetsanalys, penetrationstester, kryptoverifiering, kontroll av produktleverantörens metodik, analys av design- och användardokumentation, funktionstester samt användning av automatiska analysverktyg.

Verksamheten bedrivs både nationellt och internationellt. CSEC:s certifikat erkänns inom Europa via SOG-IS MRA-avtalet, och via Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA) av 28 länder.

Väsentliga prestationer

Exempel på certifieringsuppdrag är brandväggar, säkra skrivare, databassystem, Ubuntu Linux operativsystem och krypterat tal för mobiltelefoner, för vilka CSEC har slutfört 13 certifieringar under året. Vid utgången av 2017 pågick 17 certifieringar.

CSEC har genomfört tillsyn av två evalueringsföretag med licens att granska IT-säkerhet i produkter inom ramen för FMV/CSEC certifieringsordning, Combitech AB, med verksamhet i Stockholm, Växjö och Ottawa (Kanada), samt atsec Information Security AB, med verksamhet i Stockholm, München och Austin (USA).

Certifieringsordningen har utvecklats vidare i syfte att bli alltmer tydlig och göra arbetet mer effektivt. Tre uppdaterade utgåvor har fastställts och publicerats på CSEC:s hemsida.

Inom ramen för CCRA, samt den europeiska motsvarigheten SOG-IS MRA, medverkade CSEC under året i det fortsatta arbetet med att utveckla och effektivisera Common Criteria. Arbeta pågår för att främja en ökad harmonisering av kraven på IT-säkerhet för specifika produktkategorier.

I Sverige är FMV/CSEC representerat i SAMFI (Samverkan för Informationssäkerhet), vilket är ett samverkansorgan för de myndigheter¹¹ som har ett, av regeringen utpekat, särskilt ansvar för nationell informationssäkerhet. CSEC arrangerade tillsammans med SAMFI-myndigheterna en konferens om informationssäkerhet för offentlig förvaltning. CSEC är även representerat i Informationssäkerhetsrådet.

FMV/CSEC har under 2017 gett stöd till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i dess arbete att genomföra ett pilotprojekt för att utvärdera en ny teknisk modell för säkrare lagring och överföring av information hos myndigheter, samt att utarbeta säkerhetskrav för bland annat säkra USB-minnen och krav på säkerhetsfunktioner i databashanterare.

¹¹ MSB, Försvarsmakten, FRA, PTS, FMV/CSEC och Säkerhetspolisen.

Under året har också CSEC agerat rådgivare till berörda departement och myndigheter angående hur tillit till IT-säkerhet kan etableras och beredningen av kommissionens förslag om att inrätta ett ramverk för cybersäkerhetscertifiering i EU:s inre marknad.

CSEC har genom medverkan vid seminarier och utbildningar, samt genom samverkan med andra myndigheter, bidragit till ökad kunskap om hur certifiering kan öka förtroendet för IT-säkerhet i produkter. Information och nyheter om verksamheten har kontinuerligt publicerats på FMV/CSEC hemsida samt i nyhetsbrev.

Kostnaderna för CSEC:s verksamhet 2017 uppgick till 10,8 (11,0) miljoner kronor som finansierats med 9,4 (10,2) miljoner kronor via anslagspost 2 under anslaget 1:11 och 1,4 (0,8) miljoner kronor via intäkter från certifieringstjänster (2016 års utfall inom parantes).

1.6.3 Exportverksamhet

1.6.3.1 Anbud/Nya avtal

FMV företräder staten vid förhandlingar och vid ingående av överenskommelser och mellanstatliga avtal genom anvisad uppgift under anslaget 1:11, anslagspost 3, *Exportrelaterad verksamhet*. Verksamheten ska bidra till försvarets materieförsörjning och dess operativa förmåga, eller i övrigt vara till nytta för svensk försvars- och säkerhetspolitik.

Varje offert, erbjudande, prisindikation eller dialog har föregåtts av ett omfattande arbete av FMV, med stöd av Försvarsmakten och industrin. Samverkan har också skett med Regeringskansliet och utlandsmyndigheterna.

Av de cirka tiotalet aktuella upphandlingsprojekt som staten tillsammans med industrin är engagerad i är FMV ledande i cirka hälften av projekten. I de resterande projekten är industrin ledande och FMV respektive staten har en mer stödjande position. Oavsett om industrin eller FMV leder projekten är resursallokeringen avsevärt större inom industrin avseende utformning av offerter, då innehållet i de tjänster och produkter som offereras i stor omfattning utförs och produceras av industrin. När det gäller genomförande av förhandlingar och tecknande av avtal så är det bara den ledande organisationens resurser som nyttjas.

Under året har verksamheten varit omfattande, främst avseende Gripen men även gällande ubåtssystem A26. Störst vikt har legat på det fortsatta arbetet med Finlands pågående anskaffning av stridsflygplan samt Belgiens anskaffning av ny stridflygsförmåga. Avseende Belgien var det en process som Sverige valde att inte gå vidare med, då det som efterfrågades inte var något som Sverige kunde erbjuda.

Från Ungern har en request for information (RFI) gällande utökad förmåga mottagits och besvarats. Thailand har även sänt en RFI gällande utökad förmåga och ytterligare utrustning där svar bereds.

Omfattande verksamhet har även förevarit med Botswana respektive Slovakien avseende anskaffning av Gripen C/D. Verksamheten har bestått av möten, förhandlingar och underlagsframtagningar för att driva de respektive processerna vidare.

Arbete riktat mot att hitta internationell partner avseende ubåtssystem A26 har pågått under 2017 och dialog har genomförts med flera länder i samverkan med Regeringskansliet, Försvarsmakten och industrin.

Under året har även viss verksamhet utförts med inriktning mot försäljning av de ARCHER-system som Norge avstått ifrån att anskaffa. Diskussioner har förts med bland annat Estland och Singapore.

Detaljerad redovisning av kostnader, intäkter och risker i exportaffärer framgår av bilaga 3 inklusive dess fyra underbilagor.

1.6.3.2 Befintliga avtal

Gripen Tjeckien

Verksamheten har under 2017 innefattat förberedelser och initiala genomförandeaktiviteter inför leverans av Gripen version 20 till Tjeckien under 2018. Arbetet inkluderar FMV:s interna produktion och samverkan, upphandlingar av extern materiel och tjänster samt överenskommelser med Försvarmakten. Året inleddes med förberedelser och genomförande av ett Steering Committee möte i Prag med representation från FMV, Tjeckiens försvarsdepartement, Försvarmakten och Försvarsdepartementet, följt av kvartalsmöten med både kunden och våra leverantörer. Parallellt har FMV skött den ordinarie och löpande supportverksamheten gentemot den tjeckiska operatören och fullgjort sina åtaganden gentemot FMV:s avtalspart, tjeckiska försvarsdepartementet

Det beslutade tvååriga modifieringsprogrammet, där samtliga tjeckiska flygplan förbereds för den kommande uppgraderingen till Gripen version 20 har under året löpt planligt. FMV har upprätthållit det goda supportläget från 2016 även under 2017 och vidtagit åtgärder för att fortsatt befästa detta även för kommande år. FMV har inom programmet också levererat utbildning.

Vidare har studier, simuleringar och funktionsdemonstrationer initierats eller genomförts under 2017, för att förbereda parterna inför kommande diskussioner om utökad verksamhet, utveckling eller tilläggsbeställningar.

Gripen Thailand

Året inleddes på ett tragiskt sätt då en ensitsig Gripen ur Royal Thai Air Force (RTAF) havererade den 14 januari 2017 i Hat Yai, Thailand, under en överflygning av en flygbas i samband med ett publikt evenemang. Piloten omkom och flygplanet totalförstördes, men inga andra skadades vid haveriet. FMV och Saab har varit tekniskt behjälpliga i den thailändska haveriutredningen i RTAF:s regi, då haveriet skett i Thailand, med ett luftfartyg ägt av och registrerat i Thailand och med en thailändsk pilot. FMV:s del i utredningen avslutades under året.

Under 2017 har FMV fortsatt lämna support till RTAF för de 11 Gripenflygplanen. Supportavtalet tecknades 2016 och gäller åren 2017 – 2019. Detta omfattar underhåll, reservmaterieförsörjning och teknisk support mm. Till följd av haveriet har supportavtalet för Gripen omförhandlats. Vidare har FMV arbetat med ett ettårigt avtal för fortsatt support av AEW-unik materiel för RTAF två Saab 340/AEW.

FMV har även lämnat stöd till RTAF vid ett flertal ombaseringar och internationella övningar, främst inom Thailand men även i närliggande länder, genom FMV:s supportgrupp på plats och med stöd från Sverige.

Gripen Ungern

Verksamhetens fokus under 2017 har legat på att genomföra avtalade leveranser och supportverksamhet för att möjliggöra önskad teknisk tillgänglighet för det ungerska flygvapnets Gripen-system.

Ytterligare avtalstillägg har undertecknats under året, vilka bland annat innefattar utökad antal hjälm-modifieringar för mörkerförmåga.

Planering för införandet av Gripen version 20 pågår och beräknas införas under 2018 i Ungern. Det ungerska flygvapnet har även inlett förhandlingar kring ytterligare uppgraderingar av Gripen tillsammans med FMV.

1.6.3.3 Exportstödsuppdrag/exportaffärer

FMV har under verksamhetsåret hanterat samtliga inkomna ansökningsärenden från svenska företag rörande exportstöd, enligt myndighetens utvecklade beredningsrutin och process. Rutinen har bidragit till att myndigheten kan påvisa hur staten fattar beslut i dessa ärenden.

Lämnande exportstödsuppdrag

Prestationen består av antalet lämnande uppdrag avseende exportstödande verksamhet efter analys av försvarsnyttan. Inom exportstödsverksamheten lämnas myndighetsstöd till försvarsexportssatsningar, som bedöms viktiga för försvarets långsiktiga materielförsörjning och Försvarmaktens operativa förmåga.

Det exportstöd myndigheten beviljar sker mot full kostnadstäckning. Exportstödsuppdrag omfattar bland annat Försvarmakten, FOI och FMV.

Tabell 14. Resultat – antal beviljade exportstödsuppdrag¹²

Fördelat per sakområde	2016 ¹³	2017 ¹⁴
Arméförband	11	7
Flygförband	13	11
Lednings- och underrättelseförband	2	2
Marinförband	8	9
Totalt	34	29

Under verksamhetsåret har deltagande vid mässor eller exportsstödsaktiviteter genomförts i Sverige eller presumtiva kundländer.

Tabell 15. Resultat – fördelning antal lämnande exportstödsaktiviteter¹⁵

Fördelning antal lämnande exportstödsaktiviteter	2016	2017
Deltagande mässor/utställningar	7	6
Förevisning/besök	8	7
Försäljning/lån av materiel	9	8
Marknadsföringsaktiviteter	6	6
Säkerhetsskyddsarbete	4	2
Totalt	34	29

Företag som FMV beviljat stöd till är Saab AB, Aimpoint AB, BAE Bofors AB, BAE Hägglunds AB, Cyber Aero AB, Dockstavarvet AB, MSE Engineering AB, Saab Dynamics AB, Saab Kockums AB, Saab Surveillance AB och Spacemetrics AB.

1.6.4 Försvarsstandardisering

Verksamheten Försvarsstandardisering (FSD) inom FMV svarar för att samordna myndighetsgemensamma standardiseringsfrågor och tillhandahåller en myndighetsgemensam sekretariatsfunktion, i samråd med myndigheterna under Förvarsdepartementet, Kustbevakningen samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

¹² Försvarsexportmyndigheten (FXM) hade exportstödsuppdraget t.o.m. 2015. Jämförande redovisning för 2014 och 2015 kan inte lämnas då redovisningen i FXM:s årsredovisning inte är nedbruten per sakområde.

¹³ FMV har under 2016 mottagit 71 exportstödsansökningar. Beviljade ansökningar 34 st, Avslagna ansökningar 7 st, Återtaget/ej exportstöd 4 st, Under beredning 26 st.

¹⁴ FMV har under 2017 mottagit 57 exportstödsansökningar. Beviljade ansökningar 29 st, Avslagna ansökningar 2 st, Återtaget/ej exportstöd 4 st, Under beredning 18 st.

¹⁵ Jämförande redovisning för 2014 och 2015 kan inte lämnas då redovisningen i FXM ÅR inte innehåller denna information.

FSD publikationstjänst tillhandahåller nationella och internationella civila och militära standarder åt Försvarmakten, FMV, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Kustbevakningen, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut och Förvarshögskolan.

FSD certifiering har i uppdrag att vara ackrediterings- och certifieringsorgan för nationella försvarsstandarder.

Vidare tillhandahåller och administrerar FSD organisationsidentifieringsnummer – det vill säga unika koder för märkning av gods till statsförvaltningen.

Under 2017 har FSD startat arbetsgrupper för att utforma nya eller revidera befintliga nationella försvarsstandarder inom följande områden; Elförbindning, Färg, Förvaring av försvarsmateriel klass 2, Human Factor Integration, Märkning, Bränsle och Gummi. I arbetsgrupperna ingår representanter från Försvarmakten, FMV, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Säkerhetspolisen samt industrin.

FSD certifiering har under 2017 ackrediterat ett företag som utbildningsenhet inom Elförbindning.

Tabell 16. Ekonomiskt utfall av FSD:s verksamhet

Verksamheten inom FSD (tkr)	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Kostnader för FSD:s verksamhet	6 968	5 946	5 560

1.6.5 Försvarsunderrättelseproduktion

På uppdrag av Försvarmakten har FMV bedrivit teknisk underrättelsetjänst till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för att kartlägga yttre hot mot landet. Arbetet har bedrivits inom ramen för regeringens inriktning av försvarsunderrättelseverksamheten och uppgifterna har lösts i godtagbar utsträckning. Detaljer om årets produktion redovisas till regeringen i särskild ordning.

2 Effektivitet i verksamheten

2.1 Effektivitet mot kund

Under året redovisade FMV 720 milstolpar¹⁶ avseende materiel- och/eller tjänsteleveranser till Försvarmakten och övriga kunder och den totala kundfaktureringen uppgick till 19,6 miljarder kronor, varav verksamheten inom FSV utgör 1,5 miljarder kronor.

Prestationerna om strax under 9,2 miljarder kronor under milstolparna för områdena anskaffning, ledningsstöd och driftstöd redovisas i tabell 19.

2.1.1 Kundorderstock och leveranser av större värde

FMV bereder och överlämnar offerter löpande under året, efter förfrågan av kunderna. Med Försvarmakten sker detta i december varje år i en gemensamt avstämd produktionsplan.

Vad avser stöd och verksamheter som Försvarmakten önskar få utförda av FSV under det kommande verksamhetsåret beställs detta i december utifrån en definierad tjänstekatalog genom ett antal rambeställningar. I enlighet med givna delegeringar samt utifrån behov hanteras beställningar (ordrar) löpande under året, medan beställningsläget stäms av periodiskt. Denna uppföljning görs med Försvarmakten vid de månatliga så kallade produktionsuppföljningarna. Antalet uppdrag i kundorderstocken (993 stycken, varav 769 mot Försvarmakten) har sammantaget ökat med 252 uppdrag i förhållande till föregående år.

Avseende övriga kunder har kundorderstocken ökat från 100 till 224 uppdrag jämfört med förra året.

Beloppsmässigt domineras orderstocken av uppdrag inom följande områden:

- Anskaffning JAS 39E
- Anskaffning nästa generations ubåt (NGU) A-26
- Stödsystem JAS 39E
- Utveckling JAS 39E
- Sjömålsrobot
- Vidmakthåll stridsflygsystem
- Renovering Stridsfordon 90
- Nytt lätt torpedsystem
- Halvtidsmodernisering av korvett typ Gävle
- Renovering Stridsvagn 122
- Halvtidsmodifiering ubåt typ Gotland

De närmaste årens leveranser och kundfaktureringar till Försvarmakten domineras av framförallt JAS 39E och NGU A-26.

¹⁶ Exklusive verksamheten inom området förråd, service och verkstäder, som fakturerar Försvarmakten utifrån levererad tjänst (t.ex. fordonsreparation och inköpstjänst), och inte resultatredovisas utifrån milstolpar.

Tabell 17. Leveranser till större värden per prestationsområde

Anskaffning	Leveranser
Utveckling JAS 39E	Redovisning av status för utvecklingsprojektet JAS39E.
Anskaffning JAS 39E	Redovisning av genomförd verksamhet.
Nya generationens ubåt A26	Delredovisning av genomförd verksamhet 2017.
Stödsystem JAS 39E	Redovisning av genomförda leveranser.
Brobandvagn	Leverans av 3 st brobandvagnar med broar.
Nytt Signalspaningsfartyg	Rapport över genomförd verksamhet.
Helikopter 14	Leverans av Helikopter 14F nr 5.
JAS 39 version 20	Utvecklingsarbetet av kompletteringsblocket 1.2 är slutfört och servicebulletin är utgiven.
Terrängbil 14/15	Leverans av 50 st Terrängbil 1522.
Återanskaffning 5,56 mm ammunition	Delleverans 1 och 2 genomförd.
Radarjaktrobot Meteor	Robotleverans 3 och 4 genomförd.
Utbildning helikopter 16 (Black Hawk)	Verksamhetsrapport.
Ledningsstöd	Leveranser
Vidmakthålla svenska "camperna" i Mali	Verksamhetsrapport över genomförd verksamhet.
Systemledning gemensamt	Verksamhetsrapport målsättningsarbete 2017.
Command, control, communication, computer & intelligence	Delredovisning.
Stöd till förmågeinriktning	Verksamhetsrapport.
Produktionsledning	Verksamhetsrapport.
Teknisk underrättelsetjänst	Verksamhetsrapport.
Vapentechnik- och skydd	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Ledningsstöd gemensamt	Verksamhetsrapport.
Driftsstöd	Leveranser
Vidmakthåll Stridsflygsystem	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Logistikledningssystem	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Strategiska nät	Verksamhetsrapport.
Livstidsförlängning Carlskrona	Livstidsförlängning/Generalöversyn Carlskrona.
Vidmakthåll JAS 39 Gripen	Verksamhetsrapport.
Strategisk transport	Milstolpe 2.
Vidmakthåll Sjöstridssystem	Verksamhetsrapport.
Basresurs provning	Delredovisning 3.
Vidmakthåll Fartygsburna ledning/samband/navigation/sensorsystem	Genomfört vidmakthållande i perioden 2017.
Utvecklingsförmåga JAS 39E	Redovisning av förutsättningskapande verksamhet vid industrin för att vidmakthålla och vidareutveckla JAS 39.
Grundresurs Verifiering & Validering	Verksamhetsrapport.
Vidmakthålla Fasta Nät	Vidmakthållande åtgärder av FTN, Försvarets Telenät enligt delredovisning.
Vidmakthåll Stridsfordonssystem	Verksamhetsrapport. Reservdelar och dokumentation levererad.
Modifiering vedettbåt typ Malmö 2015-16	Leverans av fartyg nr 2.

Tabell 18. Kundorderstock 2017-12-31 (exklusive Förråd, service och verkstäder)

Orderbelopp (mnkr)	Försvarsmakten		Övriga kunder		Totalt	
	Antal KB	Orderstock	Antal KB	Orderstock	Antal KB	Orderstock
> 100	104	80 287	3	11 381	107	91 668
> 50-100	66	4 655	2	150	68	4 806
> 10-50	156	3 989	5	102	161	4 091
0-10	443	581	214	82	657	663
Totalt	769	89 513	224	11 716	993	101 229

Tabell 19. Bedömd fördelning av kundorderstocken (2017-12-31) efter leveranstidpunkt (mnkr)

År	2018	2019	2020	2021	2022-2029	Totalt
Fördelad orderstock	21 185	17 591	17 147	9 561	33 222	101 229
varav Försvarsmakten	19 423	16 103	15 949	8 338	28 506	89 513

Kundorderstock 2017-12-31 Förråd, service och verkstäder

Kundorderstocken definieras som gjorda rambeställningar (motsvarar ”budget”) i december månad i enlighet med FSV:s tjänstekatalog samt kvarstående öppna kundordrar (41 mnkr) per 2017-12-31. Volymen av faktiskt gjorda beställningar/ordrar är avhängigt dagliga verksamheter och skeenden, varför rambeställningarna periodiskt kan revideras.

Tabell 20. Rambeställningar Förråd, service och verkstäder (mnkr)

Tjänsteområde	2015	2016	2017
Administrativt stöd	57	63	64
Arbetsplatservice	142	131	135
Förnödenhetsförsörjning	354	334	316
Logistikkompetens	31	40	24
Reservmateriel	53	55	56
Transporter	31	24	20
Verkstadstjänst luft	107	98	98
Verkstadstjänst mark	639	743	653
Verkstadstjänst sjö	75	90	60
Totalt	1 489	1 578	1 426

2.1.2 Leveransförmåga

Leveranser inom FMV följs upp på två olika sätt, som uppbearbningsgrad och leveransförmåga. Inom FSV:s verksamhet mäts upparbningsgraden, vilket innebär att verksamhetens leveranser mäts i rent ekonomiska termer. För övriga FMV mäts leveransförmåga, vilket innebär antalet genomförda leveranser till Försvarsmakten jämfört med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Nyckeltalen avseende leveranser för de olika verksamheterna inom myndigheten går därför inte att jämföra.

Nedan följer en redovisning och analys av leveranser från dels verksamheten för förråd, service och verkstäder, dels övriga FMV, tillsammans med en övergripande analys kring utfall, inklusive vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa en god leveransförmåga.

Leveranser inom Förråd, service och verkstäder

Den avgiftsfinansierade verksamheten inom ramen för FSV beställs av Försvarmakten via rambeställning. Denna rambeställning nyttjas genom ett stort antal avrop. Under 2017 var dessa totalt cirka 72 000 beställningar eller ordrar. Dessa är fördelade mellan materielunderhållsbeställningar och beställningar av servicetjänster. Leveranserna stäms kontinuerligt av mellan Försvarmakten och FSV som leverantör i samband med betalning av faktura samt vid månadsvisa kundmöten mellan Försvarmaktens förband och levererande enhet inom FSV.

2017 års uppdateringar av systemen FSV POL och Försvarmakten PRIO har medfört stopp för verksamheten vid ett antal tillfällen under året. Effekten för FSV:s leveranser har blivit förhållandevis små då endast leveransen av ekonomiredovisning, framförallt betalning av leverantörsfakturor, inte kunde hanteras på utsatt tid. Bra framförhållning för övriga leveranser medförde att det endast blev små eller inga störningar. Reservdelsförsörjningen har under året varit en begränsande faktor för att nå optimal effektivitet i verkstäderna. Flödet har under året dock fungerat bättre än tidigare och FMV fortsätter att söka lösningar för att förbättra försörjningen av reservdelar. I övrigt har produktionen flutit på bra och verksamheten når i princip alla uppsatta nyckeltal, där bland annat en av framgångsfaktorerna varit uppföljningen av varje avdelnings produktion genom ett månatligt produktionsforum.

Leveranser (leveransförmåga) inom övriga FMV

Med FMV:s leveransförmåga avses antalet genomförda leveranser till Försvarmakten jämfört med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Försenade leveranser från tidigare år som har inplanerats för leverans under 2017 ingår också i åtagandet. Vid beräkning av leveransförmågan undantas dock eventuella förseningar som har orsakats av kund.

FMV levererar även materiell tillgänglighet till Försvarmakten inom ramen för det ansvar för driftstyrning som överförs. I detta ingår inte mätetalet leveransförmåga. Bedömningen är att under 2017 har den materiella tillgängligheten varit i paritet med tilldelad ekonomi.

FMV:s leveransförmåga, exklusive FSV, uppgick för år 2017 till 84 procent och innebär att det interna målet på 85 procent inte har uppfyllts. Det baseras på ett leveransåtagande på 914 leveranser och att 720 av dessa har genomförts under året.

En leveransförmåga på 100 procent är eftersträvansvärt, men det är inte ekonomiskt försvarbart att upprätthålla resurser för att säkerställa detta. För att fastställa det interna målet för leveransförmåga gör FMV avvägningar mellan bland annat ekonomi, resursläge, produktionsportfölj och utvecklingsarbete. Mot bakgrund av detta var alltså FMV:s interna mål för leveransförmågan under 2017 satt till 85 procent, precis som för de senaste fem åren. Av tabell 21 framgår att resultatet är sämre än 2016 då leveransförmågan uppgick till 86 procent och att målet för 2017 har underskridits med 1 procentenhet.

Tabell 21. Leveransförmåga

Leveransförmåga Aktivitet	2014	2015	2016	2017
Leveransåtagande	969	874	882	914
Genomförda leveranser	759	728	751	720
Förseningar	215	152	150	199
Omförhandlingar med påverkan på resultatet för leveransförmågan (inom parantes anges det totala antalet omförhandlingar)	28 (112)	66 (141)	47 (115)	15 (100)
Leveransförmåga (procent)	83	87	86	84

Förseningar

Under 2017 har FMV haft 199 försenade leveranser, vilket är en ökning jämfört med 2016.

De försenade leveranserna delas in i tre huvudkategorier där den orsakande faktorn utgörs av:

- Externa leverantörer
- Ändrade förutsättningar från Försvarmakten/kund
- Ändrade förutsättningar inom FMV

Förseningar orsakade av leverantör beror främst på produktions- och kvalitetsproblem, underleverantörer eller att annan verksamhet prioriteras. Orsaker till förseningar står även att finna i upphandlingsprocessen där leverantörer till exempel inte lämnar giltiga anbud eller att det har förekommit tidskrävande överprövningar.

I de fall då Försvarmakten orsakar en försenad leverans handlar det i huvudsak om försenade kravdokument eller regeringsbeslut alternativt att FMV inte får tillgång till efterfrågade resurser från Försvarmakten som är en förutsättning för genomförandet av leveransen.

FMV:s förseningar orsakas främst av att tidsramarna och kostnadsramarna för projekten varit svåra att prediktera. Andra orsaker till förseningar har varit problematik med resursallokering när produktionsplanen förändras med anledning av Försvarmaktens ändrade behov samt att rekryteringsplaneringen inte har kunnat omhänderta vakanser i tillräcklig omfattning. I dialogen med Försvarmakten har det dock inte bedömts att förseningarna fått betydande påverkan på Försvarmaktens förmåga då Försvarmakten har kunnat planera om sitt genomförande i tillräckligt god tid för att klara aktuellt förmågebehov.

Omförhandlingar

Antalet omförhandlade kundbeställningar har i jämförelse med 2016 minskat. Riktlinjer för när ett uppdrag får omförhandlas regleras i den samordningsöverenskommelse som upprättats mellan Försvarmakten och FMV, vilket bland annat innebär att det numera inte längre medges möjlighet att omförhandla förseningar som är längre än ett år. Sedan 2014 har FMV i stället hanterat sådana förseningar inom ramen för prognosarbetet.

Det totala antalet omförhandlingar som har genomförts under 2017 är 100 stycken att jämföra med 115 året innan. 15 omförhandlingar under 2017 uppfyller kriterierna som föranleder påverkan på leveransförmågan.

Omförhandlingarna delas in i tre huvudkategorier där den orsakande faktorn utgörs av:

- Externa leverantörer

- Ändrade förutsättningar från Försvarmakten/kund
- Ändrade förutsättningar inom FMV

Liksom föregående år står Försvarmakten för de flesta omförhandlingarna (75 procent) men det är en minskning från 2016 då Försvarmakten stod för 80 procent av alla omförhandlingar.

Till största delen beror dessa omförhandlingar på att uppdragen justerats gällande antalet leveranser eller att det gjorts förtydliganden. Uppdragen kan även ha fått en ny inriktning eller målsättning. Inom flera områden har omstruktureringar genomförts för att uppdragen ska anpassas i tiden mot varandra på ett mer fördelaktigt sätt. Exempelvis kan det finnas ekonomiska fördelar om en anskaffning kan göras samordnad med ett annat uppdrag.

I en del fall har inte Försvarmakten kunnat bistå FMV med de resurser och den materiel som avtalats i uppdraget vilket har resulterat i en omförhandling. Några av omförhandlingarna är en konsekvens av att andra, av Försvarmakten högre prioriterade uppdrag, kommit till FMV i form av så kallade särskilda offertförfrågningar, dvs. nya uppdrag under året. En del av dessa uppdrag ingick inte i FMV:s åtagande vid ingången av 2017 utan har tillkommit i produktionsplanen efter att en konsekvensanalys har genomförts. I vissa fall har det lett till omförhandlingar av lägre prioriterade uppdrag eller att den särskilda offertförfrågan förändrat ett befintligt uppdrag så pass mycket att en omförhandling krävs. Andelen beslutade nya uppdrag på grund av särskilda offertförfrågningar från Försvarmakten minskade något 2017 jämfört med 2016, från 61 stycken till 57 stycken.

Diagram 3. Antal omförhandlade kundbeställningar per orsakande part januari - december 2017. Kund Försvarmakten.

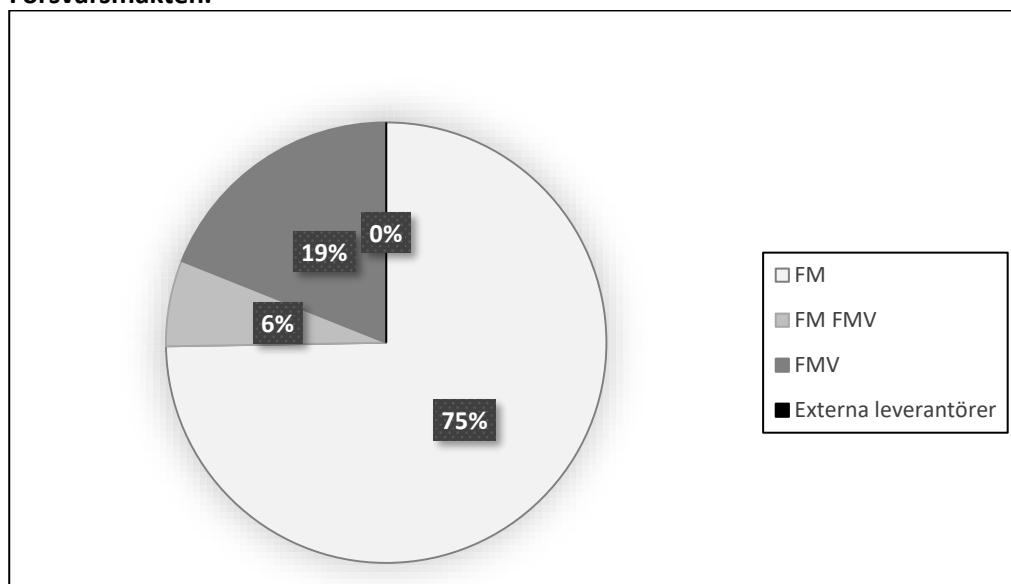
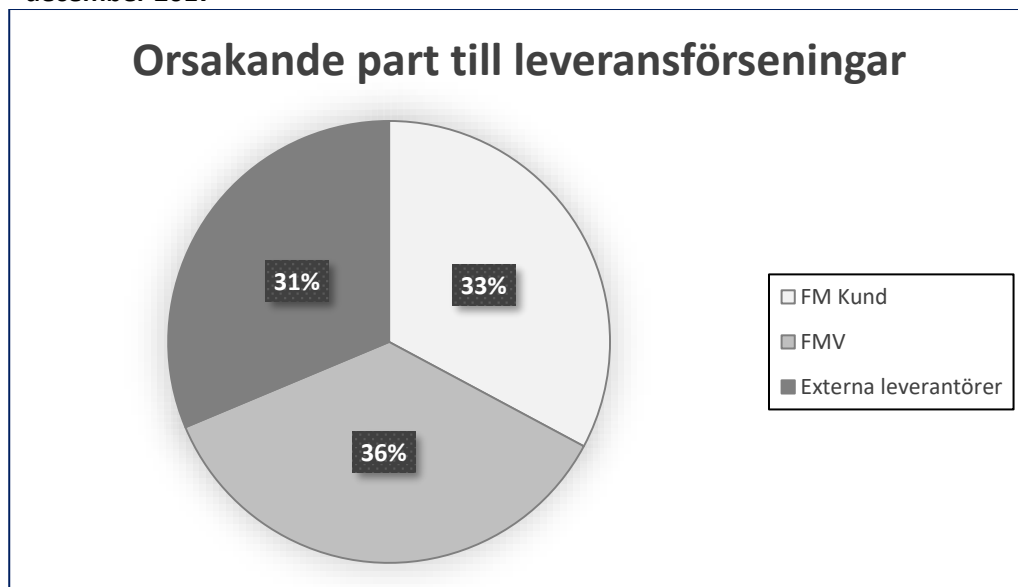

Diagram 4. Antal leveransförseningar för kundbeställningar mot Försvarmakten per orsakad part januari - december 2017

Analys av FMV:s leveransförmåga och vidtagna åtgärder

FMV:s leveransförmåga uppgick under 2017 till 84 procent vilket innebär att myndigheten inte har uppnått sitt interna mål för 2017 om en leveransförmåga på 85 procent.

FMV har kontinuerligt under året följt upp och analyserat leveransförmågan för att identifiera problemområden. I detta arbete har det ingått genomförande av registervård för att säkerställa att analyserna baseras på korrekt information. Vidare har FMV under 2017 fortsatt att utveckla formerna för produktionsstyrning och uppföljning i syfte att öka myndighetens förmåga att prioritera de leveranser som är viktigast för Försvarmakten liksom att upptäcka och hantera avvikelser i ett tidigare skede. Av de leveranser som Försvarmakten identifierat som särskilt viktiga, har en leveransförmåga på 89 procent uppnåtts under 2017.

Analysen över varför målsättningen för FMV:s leveransförmåga inte uppnåtts fullt ut under 2017 visar att FMV har haft ett omfattande produktionsåtagande i förhållande till resurstillgångar. Med anledning av det rådande omvärldsläget har produktionen av försvarslogistik ökat för att möjliggöra en ökad operativ förmåga för Försvarmakten i enlighet med gällande försvarspolitisk inriktning och gjorda försvarspolitiska överenskommelser. FMV har alltså lagt mycket kraft på att starta de av Försvarmakten prioriterade uppdrag vilka varit resultatet av ökad medelstilldelning och regeringsbeslut om anskaffning under 2017. Trycket i FMV:s produktion har därför ökat och beställningsvolymerna har under året legat på nivåer som överstigit tillgänglig budget för Försvarmakten. Under året har FMV lagt fokus på att göra bedömningar, prognoser och avdömningar för avtalade leveranser för att försäkra att leveranser kan genomföras inom tilldelade budgetramar för Försvarmakten. FMV har därmed haft mindre fokus på att hantera försenade leveranser. För 2017 har FMV innehållit de ekonomiska riktvärden för leveranser som angivits av Försvarmakten.

Med den ökade ambitionen inom försvarsområdet och ökad andel beställningar har en omfattande omplaneringsverksamhet förevarit under året för att inrikta produktionen på FMV utifrån tillgången på resurser inom myndigheten. Under året har 57 nya uppdrag tillförts portföljen efter fastställandet av produktionsplanen.

Analysen över FMV:s leveransförmåga har visat på att tre produktionsområden står för en större del av förseningarna, då de påverkats av ovan nämnda produktionsökning och omplaneringar bland annat vad gäller

resursallokering. Även leverantörsproblem, överklaganden samt kommersiella frågor har varit problemområden för leveransförmågan. De åtgärder som FMV påbörjade 2015 och har fortsatt att vidta under 2016 och 2017 för att komma till rätta med förseningarna, är bland annat förbättrad koordinering av verksamheten, kvalitetsgranskning av offerter, särskilda produktionsuppföljningar och tätare leverantörskontakter för att fånga upp befarade förseningar i tid samt vidta preventiva åtgärder.

2.2 Effektivitet och god hushållning

2.2.1 FMV:s resultatindikatorer

FMV ska genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt och med god hushållning. Av redovisningen ska om möjligt framgå en jämförelse med de två föregående åren. Utvecklingen ska analyseras och kommenteras.

De resultatindikatorer som FMV har valt att använda för detta syfte är:

- myndighetskostnad per debiterad timme
- debiteringsgrad
- effektivitet mot kund

Det sistnämnda, effektivitet mot kund, består av följande delindikatorer:

- leveransförmåga
- fakturering i förhållande till kundernas planering

Tillsammans ger dessa resultatindikatorer en grund för att bedöma om verksamheten har bedrivits effektivt och med god hushållning.

Verksamheten Förråd, Service och Verkstäder, FSV, övergick från Försvarsmakten till FMV den 1 januari 2013. I och med detta har FMV utökats personellt och har ökade intäkter, kostnader och leveranser jämfört med tidigare år. För att möjliggöra analys och redovisa jämförelsetal så redovisas verksamheterna FMV exklusive FSV respektive FSV åtskilda i detta avsnitt avseende analysen av år 2017. De ekonomiska underlagen kommer ur respektive verksamhets ekonomisystem. När det i texten fortsättningsvis anges FMV avses FMV exklusive FSV.

Från och med den 1 januari 2014 kom det från Försvarsmakten över personal från teknikkontoren och ett antal från högkvarteret vilket följer åtgärderna från omdaning av försvarslogistiken. Internt FMV överfördes personalen från upphandlingsenheten på FSV till det nybildade verksamhetsområdet Marknad och Inköp och ett antal medarbetare överfördes till FSV.

Den 1 januari 2015 genomfördes den sista verksamhetsövergången från Försvarsmakten, då 117 medarbetare inom främst lednings- och beställarfunktionerna inom flygverksamheten vid MSK Flyg överfördes till FMV. Därmed har den sista planerade, och de av regeringen beslutade, verksamhetsöverföringarna till följd av den förändrade uppgifts- och ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten och FMV genomförts. Internt FMV överfördes personal på FSV Markverkstad i Skövde till T&E vilket omfattade cirka 20 medarbetare. Utöver detta centraliserades verksamhetsnära HR och HR-administration till HR-staben vilket innebar att HR-staben tillfördes 16 årsarbetskrafter.

Under 2016 utökades FMV med den verksamhet som överfördes från Försvarexportmyndigheten enligt regeringens beslut om avveckling vilket innebar att FMV utökades med motsvarande 17 årsarbetskrafter. Internt har det skett övergång av verksamhet från T&E till FSV i Vidsel omfattande cirka 8 årsarbetskrafter samt övergång från FSV till M&I omfattande cirka 12 årsarbetskrafter.

Den 1 april 2017 genomfördes verksamhetsövergång från Svenska rymdaktiebolaget, SSC till FMV T&E vilket innebar att FMV utökades med 38 medarbetare.

2.2.2 Myndighetskostnad per debiterad timme

Den första resultatindikatorn är myndighetskostnad i förhållande till antal timmar som debiterats mot kund. FMV:s myndighetskostnad omfattar kostnader för personal, lokaler, utrustning och IT, som är de resurser som krävs för att anskaffa den materiel och de tjänster som FMV:s kunder efterfrågar. Myndighetskostnaden täcks av det timpris som kunderna betalar.

Myndighetskostnaden, efter justeringarna och fastprisberäkning, relateras således till de timmar som lagts ned på verksamhet direkt riktad mot kund. På detta sätt erhålls den genomsnittliga kostnaden för varje nedlagd timme mot kund.

FMV:s mål är att bedriva verksamheten så effektivt som möjligt genom att hålla myndighetskostnaden på en så låg nivå som möjligt. För att uppnå detta måste FMV ha god kontroll över lönekostnader och kostnaderna för lokaler och IT.

För att kunna jämföra myndighetskostnaden över tiden har FMV justerat den för extraordinära kostnader. Den har också fastprisberäknats med hjälp av olika index.

Tabell 22. Kostnadslag och omräkningsgrund

Personal	Timlöner inom staten, Konjunkturinstitutet
Lokaler, resor, övrigt	SCB, konsumentprisindex
Resurskonsulter, tjänsteprodukter	SCB, tjänsteprisindex

Resultatindikatorn myndighetskostnad per debiterad timme är en bra indikator på FMV:s produktivitet eller så kallade inre effektivitet. Ju lägre indikatorn är, desto mer effektivt bedrivs verksamheten. Om myndighetskostnaden kan sänkas utan att det går ut över det antal timmar som debiteras kund minskar indikatorn och verksamheten effektiviseras. Om antalet timmar som debiteras kund stiger, givet en oförändrad myndighetskostnad, minskar också indikatorn och effektiviteten ökar.

Ett förhållande som måste beaktas vid analysen av utvecklingen är att FMV:s anpassning mot nya krav innebär att den personal som rekryteras kan komma att ha högre lön än den personal som slutar. Vidare kan tillkommande krav göra att delvis andra personalkategorier behöver rekryteras eller att fler personer som inte direkt bidrar i uppdragen behöver anställas och dessa kan ha högre lön än snittet på FMV. Detta kan göra att indikatorn inte sjunker så mycket som den annars skulle ha gjort. Utvecklingen av indikatorn följs därför upp och orsaker till förändring analyseras noggrant.

Hypotetiskt skulle myndighetskostnaden kunna minska till följd av att antalet anställda sjunker. Detta ser då positivt ut om enbart indikatorn myndighetskostnad per debiterad timme beaktas. Men parallellt kan lägre antal anställda resultera i att leveranserna till kund försenas. Därför kompletteras analysen med resultatindikatorn effektivitet mot kund, se nedan.

I det följande redovisas först utvecklingen av de olika delarna i myndighetskostnaden mätt i fasta priser. Därefter redovisas utvecklingen av de debiterade timmarna och slutligen utvecklingen av myndighetskostnaden i förhållande till de debiterade timmarna.

Tabell 23. FMV myndighetskostnad¹⁷

Mnkr, 2017 års priser	2015	2016	2017
Personalkostnader	1 592	1 650	1 652
Lokaler	83	80	78
Resor	13	14	13
Inhyrd personal	36	20	8
Tjänsteprodukter	233	251	253
Övriga kostnader	47	47	47
Totalt	2 005	2 062	2 051

FMV

Personalkostnaderna ökade marginellt från 1 650 miljoner kronor till 1 652 miljoner kronor. Antalet årsarbetskrafter (i genomsnitt) ökade från 1 956 till 1 979 vilket är en ökning på 23 årsarbetskrafter. Mätt per årsarbetskraft minskade personalkostnaden med 1,1 procent vilket förklaras av att det index som används för fastprisberäkning är högre än faktisk kostnadsökning. Orsaken till det ökade antalet årsarbetskrafter är den verksamhetsövergång som genomfördes den 1 april 2017.

Lokalkostnaderna är 2 miljoner kronor lägre än föregående år. Minskningen förklaras av återbetalning från Fortifikationsverket.

Kostnaderna för inhyrd personal inom den interna verksamheten har minskat markant relativt 2016. Behovet av tillfällig resursförstärkning varierar beroende på vakansläget eller om en särskild kompetens behövs. Minskningen jämfört med 2016 avser den minskade omfattningen av förändringsarbetet till följd av den förändrade uppgifts- och ansvarsfördelning mellan Försvarsmakten och FMV.

Kostnaderna för tjänsteprodukter har ökat med 2 miljoner kronor jämfört med 2016. Ökningen förklaras främst av tillkommande verksamhet inom IT.

Kostnaderna för resor och Övriga kostnader är i nivå med föregående år.

Tabell 24. FSV myndighetskostnad¹⁸

Mnkr, 2017 års priser	2015	2016	2017
Personalkostnader	704	741	786
Lokaler	91	68	61
Resor	21	16	16
Inhyrd personal	19	16	22
Tjänsteprodukter	111	112	112
Övriga kostnader	102	89	89
Totalt	1 048	1 042	1 086

FSV

Jämfört med utfall 2016 har personalkostnaderna totalt sett ökat med 45 miljoner kronor, vilket framförallt beror på att antalet årsarbetskrafter (i genomsnitt) har ökat från 1 331 till 1 419. Störst ökning har skett inom markverkstäderna, där också den största produktionsökningen har skett under året. Kostnaden per årsarbetskraft har dock minskat från 783 000 kronor till 766 000 kronor, vilket även kostnaden per producerad timme har gjort från 644 kronor till 610 kronor.

¹⁷ I löpande priser: 1 918 mnkr 2015, 2 013 mnkr 2016 och 2 051 mnkr 2017.

¹⁸ Löpande priser: 1 005 mnkr 2015, 1 018 mnkr 2016, 1 086 mnkr 2017.

Minskningen av lokalkostnader relativt 2016 års utfall om cirka 8 miljoner kronor förklaras främst av återbetalning av lokalhyror från Fortifikationsverket, på grund av överfakturering av hyror under åren 2015-2017. I utfallet återfinns också en ökad hyreskostnad som en följd av etableringen av en markverkstad på Gotland.

Kostnaderna för inhyrd personal har ökat med 6 miljoner kronor relativt 2016 års utfall. Detta beror på ändrade principer där konsultkostnader tidigare har bokförts som direkt kostnad för att nu istället redovisas som omkostnad med konsulterna som tidskrivande. Detta ger en större visibilitet över konsultanvändning och hur de arbetar mot olika uppdrag.

Resterande kostnader, såsom resor, tjänsteprodukter och övriga kostnader i FSV:s myndighetskostnad visar inte på några större förändringar jämfört med föregående år och kommenteras därmed inte ytterligare här.

Den andra delen av resultatindikatorn, debiterade timmar, analyseras också för FMV och FSV var för sig.

För FMV har de debiterade timmarna såväl som de totala timmar ökat vilket förklaras av ett ökat antal årsarbetskrafter jämfört med föregående år. Vid analys av antalet debiterbara timmar per årsarbetskraft så måste hänsyn tas till timmarna som upparbetats av tillfälligt anställda, vilka är fler än föregående år. Sammantaget ger även den analysen att debiterbara timmar per årsarbetskraft har ökat jämfört med 2016. Ser man till det totala timuttaget per årsarbetskraft så har det ökat och ligger i stort sett i nivå med vad som kan förväntas relativt sjukfrånvaron (se s.76).

Efterfrågan av Förråd, service och verkstädernas tjänster har fortsatt att öka under 2017. Försvarsmaktens behov av ökat underhåll märks och utnyttjande av materielen kräver ökat underhåll. Samarbetet inom FMV har under året accelererat vilket gjort att ett flertal projekt tagits hem från att tidigare utförts av industrin. För FSV har de debiterade timmarna, totalt sett, ökat med 10 procent jämfört med 2016. Den största förändringen finns inom markverkstäderna och beror på ökning i bemanning och produktion för att nå det högt uppsatta produktionsmålet framförallt gentemot Försvarsmakten. Antalet debiterade timmar per årsarbetskraft har också ökat, vilket förklaras av produktivitetshöjande åtgärder inom flera avdelningar inom FSV. Det totala timuttaget per årsarbetskraft har även det ökat relativt år 2016.

Hela verksamheten, FMV inklusive FSV, utgör grund för resultatindikatorn myndighetskostnad per debiterad timme. För år 2017 lämnades i årsredovisningen för 2016 en prognos där indikatorn bedömdes till 747 kronor i prisläge 2016, utfallet blev 715¹⁹ kronor också i prisläge 2016.

Total budget för FMV:s myndighetskostnad 2018 tillsammans med beräknade debiterbara timmar visar att indikatorn uppgår till 756 kronor i 2017 års prisläge. Motsvarande beräkning för 2019 visar på 840 kronor²⁰, även det i 2017 års prisläge. Se tabell 25.

Tabell 25. FMV totala myndighetskostnad per debiterad timme

Fasta priser 2017 års nivå	2015	2016	2017	2018 Prognos	2019 Beräkning
Myndighetskostnad, tkr ^{21 22}	3 042 290	3 077 142	3 123 125	3 397 360	2 137 473
Debiterade timmar	3 914 914	4 082 392	4 262 572	4 494 334	2 544 042
Myndighetskostnad per debiterad timme, kr	777	754	733	756	840

¹⁹ Löpande pris: 733 kr.

²⁰ Planeringen för 2019 innefattar av regeringen beslutad verksamhetsövergång för FSV vilket påverkar storheterna i indikatorn.

²¹ Beräkningen för år 2019 grundas på antaganden och får anses som preliminär.

²² Total myndighetskostnad är eliminerad för tjänster mellan M&I och FSV, 2015 11 316 tkr, 2016 27 362 tkr och 2017 14 270 tkr.

I sammanställningen över väsentliga uppgifter på sidan 82 redovisas myndighetskostnaden per årsarbetskraft, men FMV vill framhålla att indikatorn ovan är bättre för att följa effektivitet och god hushållning eftersom den beaktar hur många timmar som de facto läggs på kärnverksamheten.

2.2.3 Debiteringsgrad

Den andra indikatorn som används är debiteringsgrad. Debiteringsgraden visar hur stor andel av medarbetarnas totala nedlagda arbetstid som används för verksamhet som debiteras kund. Den övriga tiden används för stödjande verksamhet som ekonomiadministration, infrastruktur, personaladministration, rättsfrågor samt information. Även kompetensutveckling och friskvård ingår i övrig tid.

Debiteringsgraden ger en bild av hur effektivt FMV använder sin personal. Ju högre andel av arbetstiden som riktas mot kund och därigenom genererar intäkter, desto mer effektiv är verksamheten.

Debiteringsgraden visar delvis samma sak som myndighetskostnaden per debiterad timme. Om debiteringsgraden ökar, och allt annat är lika, förbättras även myndighetskostnaden per debiterad timme. Debiteringsgraden har fördelen att den är enkel att förstå och den används internt inom FMV för enheternas budgetering och för jämförelser av verksamheten inom FMV.

Debiteringsgraden kan vara hög samtidigt som den totala arbetstiden mot kund minskar, därför använder FMV den som en kompletterande indikator. Det totala antalet timmar som debiteras kund följs upp med myndighetskostnad per externt debiterad timme och leveranserna till kund följs upp med hjälp av leveransförmågan som redovisas längre ned.

En restriktion för debiteringsgraden som FMV tillämpar är balansen mellan den stödjande verksamheten och verksamheten riktad mot kund. För att åstadkomma en hög effektivitet krävs en genomtänkt fördelning mellan de timmar som debiteras kund och de timmar som används för stödverksamhet. Det finns således en gräns för hur hög debiteringsgraden bör vara. Den får inte vara så hög att det går ut över hur väl FMV klarar att sköta den egna förvaltningen rättssäkert och kostnadseffektivt. Exempel på sådana uppgifter är ekonomisk redovisning, att följa offentlighetsprincipen samt ha en god arbetsmiljö med möjlighet till kompetensutveckling.

För FMV beräknades debiteringsgraden i budgeten 2017 till 75,5 procent och utfallet blev 75,8 procent. Anledningen till det högre utfallet är framförallt att budgeterad utbildningstid inte fallit ut enligt planerat.

Tabell 26. FMV timmar och debiteringsgrad

	2015	2016	2017
Debiterade timmar	2 403 592	2 463 988	2 480 921
Totalt antal timmar	3 147 332	3 255 641	3 272 272
Andel, procent	76,4	75,7	75,8

Debiteringsgraden för FSV uppgick till 76,8 procent 2017, vilket är en ökning jämfört med 2016. Produktionsmålen till kunder har i princip uppnåtts, vilket också gäller den budgeterade debiteringsgraden på 76,9 procent. Fortfarande finns dock utmaningar inom flygområdet där flera medarbetare har slutat i Luleå under året och då främst av löneskäl. Eftersom utbildningen till flygtekniker är lång tar det tid att bygga upp den förlorade kompetensen igen. Denna typ av tekniker är dessutom mycket attraktiva på marknaden både för arbeten inom FMV samt hos näringslivet.

Tabell 27. FSV timmar och debiteringsgrad

	2015	2016	2017
Debiterade timmar	1 511 322	1 618 404	1 781 651
Totalt antal timmar	1 988 637	2 127 183	2 318 690
Andel, procent	76,0	76,1	76,8

Utfallet för FMV totalt blev 76,2 procent. För 2018 är debiteringsgraden budgeterad till 76,9 procent.

2.2.4 Effektivitet mot kund

Den tredje resultatindikatorn, effektivitet mot kund, handlar om hur väl FMV uppfyller sina åtaganden och består av delindikatorerna:

- leveransförmåga
- fakturering i förhållande till kundernas planering

FMV

Med leveransförmåga avses antalet genomförda leveranser till Försvarmakten jämfört med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Försenade leveranser från tidigare år som inplanerades för leverans under 2016 ingår också i åtagandet. FMV:s leveransförmåga för 2017 uppgår till 84 procent, vilket understiger det interna målet med 1 procentenhet. Det baseras på ett leveransåtagande på 914 leveranser och att 720 av dessa har genomförts under året.

Tabell 28. FMV leveransförmåga, procent

Leveransförmåga	2015	2016	2017
FMV:s leveransförmåga, procent	87	86	84

Leveranser inom förråd, service och verkstäder (FSV)

Inom förråd, service och verkstäder mäts verksamhetens leveranser i rent ekonomiska termer genom uppberedningsgrad. Detta innebär att mätetalen avseende leveranser för de olika verksamheterna inom myndigheten inte går att jämföra.

Pågående förändringsarbete inom ramen för omdaning av försvarslogistiken har inneburit effektiviserings- och rationaliseringsarbete inom FSV, se avsnitt 1.1.5. Verksamheten har under 2017 kunnat behålla tidigare uppberedningsgrad trots minskade personella resurser vilket inneburit samma produktion till en lägre kostnad.

Leveransförmåga redovisas närmare i avsnitt 2.1.2 Leveranser.

Fakturering i förhållande till kundernas planering

FMV fakturerar kunderna för genomförd verksamhet. Försvarmakten faktureras löpande under året för genomförda leveranser samlade och summerade till milstolpar respektive för genomförda FSV-tjänster.

Faktureringen följs löpande inom FMV och i månadsvisa produktionsuppföljningar lämnas prognoser till Försvarmakten, som har ett stort intresse av att få rättvisande prognoser och att faktureringen följer den planering som gjorts utifrån förutsättningar och styrningar i regleringsbrev. Mot denna bakgrund är det ett mål, på både kort och lång sikt för FMV, att faktureringen följer Försvarmaktens planering.

Försvarmakten anmälde år 2012 en osäkerhet avseende möjligheterna att såväl beställa som att ekonomiskt omhänderta genomförda leveranser inom materieförsörjningsområdet (exkluderat FSV) i den nära framtiden. En myndighetsgemensam överenskommelse tecknades och en arbetsgrupp tillsattes för att i görligaste mån

balansera osäkerheten mot faktiska leveranser och fakturering. Överenskommelsen har därefter årligen uppdaterats för att ligga till grund för hantering av osäkerheter avseende faktiska leveransinnehåll och leveranstidpunkter.

Faktureringen 2017 ligger totalt sett i nivå med föregående år. Se även specificerad tabell 2 och kommentarer på sidan 13.

Tabell 29. FMV exklusive FSV fakturering till FMV:s kunder

Fakturering till FMV:s kunder	2013	2014	2015	2016	2017
Löpande priser					
Mdkr	16,3	19,1	18,3	18,3	18,0
Årsarbetskrafter	1 485	1 786	1 927	1 956	1 979
Fakturerat per årsarbetskraft, mkr	11	10,7	9,5	9,3	9,1

Tabell 30. FMV inklusive FSV fakturering till FMV:s kunder

Löpande pris	2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
	FMV	FSV	Totalt	FMV	FSV	Totalt	FMV	FSV	Totalt
Mdkr	18,2	1,5	19,7	18,3	1,5	19,7	18,0	1,5	19,6 ²³
Årsarbetskrafter	1 927	1 260	3 187	1 956	1 331	3 288	1 979	1 419	3 372
Fakturerat (mnkr) per årsarbetskraft	9,5	1,2	6,2	9,3	1,1	6,0	9,1	1,1	5,8

2.2.5 Sammanfattande bedömning

Vi kan konstatera att FMV:s interna mål för leveransförmågan inte riktigt uppnåddes under 2017 och antalet förseningar har ökat. Samtidigt uppgår leveransförmågan avseende de leveranser som Försvarmakten identifierat som särskilt viktiga till 89 procent. FMV har således i högsta grad fokuserat verksamheten utifrån Försvarmaktens behov. Trycket i FMV:s produktion ökade också under 2017 och beställningsvolymerna låg under året på nivåer som översteg tillgänglig budget för Försvarmakten. För 2017 har FMV innehållit de ekonomiska riktvärden för leveranser som angivits av Försvarmakten. Åtgärder fortsätter vidtas för att öka kapaciteten att leverera och en viktig faktor är att ha erforderlig personal på plats. Vi noterar att det under 2017 skett ett viktigt trendbrott avseende sjukfrånvaron. Efter några år av stigande sjuktal har framförallt långtidssjukfrånvaron minskat och samtidigt har rekryteringsarbetet för att fylla vakanser flutit på med god fart under året.

Efterfrågan av Förråd, service och verkstädernas tjänster har fortsatt att öka under 2017 och verksamheten har kunnat svara upp väl mot detta. FMV:s nyckeltal kopplat till myndighetskostnad och debitering visar på att myndigheten åtminstone inte blir mindre effektiv och FMV:s totala myndighetskostnad per debiterad timme har minskat påtagligt. Vidare har FMV fortsatt att omhänderta besparingar från omdaning av försvarslogistik och uppnår där regeringens mål.

FMV har under året genomfört ett antal åtgärder dels för att utveckla och stärka den interna styrningen och kontrollen med anledning av iakttagelser i myndighetens uppföljningar och riskhantering, dels för att anpassa FMV till sina framtida uppgifter. Beslutade riskåtgärder har i stort kunnat hanteras. Utvecklad och konkretiserad målbild med tillhörande aktiviteter och uppföljningsparametrar har implementerats under året. Uppföljning och avvikelshantering har genomförts löpande mot målen. Myndighetens risker har kopplats mot respektive mål och riskhanteringsplaner har utarbetats. Detta bidrar till ytterligare tydlighet och möjlighet att följa upp och styra

²³ Summan avviker från delbeloppen m.a.a. avrundningsdifferenser.

verksamheten. Områden som särskilt noterats och där åtgärder vidtagits är prognossäkerhet, kreditutnyttjande samt resurs- och kompetensbrist.

Totalt sett är bedömningen att FMV väl har lyckats balansera förmågan att leverera utifrån regeringens inriktning och Försvarmaktens behov, samtidigt som förberedelser för stora förändringar i verksamheten pågår.

2.3 Kostnad för prestationer

FMV ska redovisa hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader. Kostnaden för prestationerna kan avse såväl kostnad per prestationsområde och år som en enskild prestations totala kostnad. Redovisningen lämnas enligt en indelning som myndigheten bestämmer. Kostnader för prestationer bör avse de förvaltningskostnader som kan hänföras till prestationerna. Vid längre projekt, bör kostnader från tidigare år som är hänförliga till prestationen inkluderas i redovisningen.

Redovisningen av kostnaden per prestationsområde och år finns i tabellen på sidan 13. Nedan följer redovisning av kostnad per prestation.

2.3.1 Angreppssätt

FMV:s förvaltningskostnad och totala kostnad per prestation görs i avsnittet nedan. Det statliga regelverket innehåller ingen definition av förvaltningskostnad, vad FMV erfar. Statskontoret definierar förvaltningskostnader som de kostnader myndigheten har för drift och förvaltning, det vill säga kostnader för personal, lokaler, kontorsutrustning samt övrig administration. FMV använder Statskontorets definition av förvaltningskostnader för redovisning per prestation.

2.3.2 Kostnad per prestation

På FMV sammanställs kostnader för drift och förvaltning, det vill säga kostnader för personal, lokaler, kontorsutrustning samt övrig administration som FMV:s myndighetskostnad. Myndighetskostnaden ligger till grund för beräkningen av FMV:s timpris som debiteras på de kundbeställningar som FMV har. Genom timdebiteringen härleds FMV:s förvaltningskostnad till kundbeställningarna.

Från och med årsredovisningen för 2016 har FMV valt att definiera prestationen som den verksamhet som årligen genomförs inom respektive materiel- och tjänsteområde. Dessa områden följer indelningen som Försvarmakten har för klustrade materielkalkylobjekt men är kompletterat med FMV:s indelning av övrig verksamhet såsom export, anslagsverksamhet och verksamhet mot andra kunder än Försvarmakten. Tabellen nedan redovisar förvaltningskostnaderna och total kostnad för åren 2015 – 2017 per materiel- och tjänsteområde för hela FMV:s verksamhet. Siffrorna redovisas i löpande kostnader vilket innebär att kostnadsökningar till delar kan förklaras av höjda prislägen.

Tabell 31: Förvaltningskostnader och totala kostnader per materiel- och tjänsteområde²⁴

Mnkr	2015			2016			2017		
	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad
Armé	2 589	713	3 302	3 159	717	3 876	2 590	859	3 449
Marin	3 246	319	3 565	3 001	346	3 347	3 753	351	4 104
Flyg	6 748	618	7 366	6 807	630	7 437	5 670	656	6 326
Led	2 096	188	2 284	2 049	201	2 250	2 220	205	2 425
Log	1 321	579	1 901	1 139	655	1 794	1 090	616	1 706
Plan	613	222	836	367	228	595	415	201	616
FoT	180	30	210	154	26	180	118	22	140
Anslag	16	47	63	20	57	77	18	53	71
Övrig verksamhet	1 186	90	1 276	1 155	107	1 261	1 294	113	1 407
Provsystem	102	63	164	97	60	158	69	78	147
Totalsumma	18 097	2 869	20 966	17 949	3 027	20 975	17 236	3 154	20 390

2.3.3 Analys

Kostnaderna består av nedlagda resurser för materiel och tjänster för leveranser till Försvarsmakten och andra kunder. Förvaltningskostnaderna består av den utdebitering av personal- och myndighetskostnader som sker via timpris. Över tid utgör andelen förvaltningskostnad av den totala kostnaden cirka 14-15 procent. Förändringen av andelen mellan åren består av verksamhetsövergång men också av prisökningar och kostnadsupparbetning. Omslutning per materiel- och tjänsteområde varierar inte mycket mellan åren om man jämför respektive års upparbetning med genomsnitt för perioden. Arméområdets ökning 2017 jämfört med 2016 avser främst ökade kostnader vid markverkstäderna på FSV.

²⁴ I arbetet med underlag till årsredovisning 2017 uppmärksammades justeringsbehov, på grund av inkonsekvent kodning, av siffrorna för år 2016 vilket är hanterat i denna tabell. Justeringarna avser flytt av kostnader från område Plan till områdena Flyg, Led och Log.

3 Intern styrning och kontroll

Försvarets materielverk (FMV) leds av en styrelse. Styrelsen ansvarar inför regeringen för att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel i enlighet med myndighetsförordningen (2007:515).

FMV omfattas i likhet med andra myndigheter av kraven i förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603), som syftar till att styra och följa upp verksamheten i enlighet med kraven i myndighetsförordningen (2007:515). I samband med upprättandet av årsredovisningen ska styrelsen uttala sig om den interna styrningen och kontrollen.

3.1 Styr- och kontrollmiljö

FMV:s verksamhetsledningssystem utgör en viktig del av myndighetens styr- och kontrollmiljö för att säkerställa en effektiv intern styrning och kontroll. Verksamhetsledningssystemet innefattar ledningens beslut, inriktning, styrning och målbild. Styr- och kontrollmiljön innefattar också faktorer som myndighetens värdegrund, förvaltnings- och ledningskultur, kompetensen hos medarbetarna i organisationen samt övrig vägledning som ledningen ger genom till exempel policies, föreskrifter och anvisningar.

FMV:s verksamhetsplan, som beslutas av styrelsen till myndighetens ledning, anger mål, inriktningar och prioriteringar för verksamheten för en femårsperiod, på övergripande nivå. Generaldirektörens prioriterade mål i sin verksamhetsplan till myndigheten är en nedbrytning av de mål som styrelsen har fastställt, och omfattar den kommande treårsperioden.

Generaldirektörens ledningsgrupp svarar för att konkretisera målen i årliga prioriterade aktiviteter, uppdrag och nyckeltal, vilka utgör ingångsvärden till de treåriga verksamhetsplaner som ska gälla för vardera verksamhetsområden och centrala stabsfunktioner.

FMV har ett ramverk och styrningar för krisledning som är gemensamt inom FMV, både på central och lokal nivå, i syfte att kunna omhänderta särskilda händelser och störningar i verksamheten som ordinarie organisation inte kan hantera. Det finns också ett ramverk för att omhänderta beredskapshöjningar.

FMV har på uppdrag av Försvarsmakten också en funktion för beredskaps- och insatssamordning som är tillgänglig 24 timmar per dygn året runt.

3.2 Riskhantering

FMV utgår i sin riskhantering från COSO ERM (the Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, Enterprise Risk Management), ett ramverk för kontroll och styrning där riskhanteringen syftar till att minimera risker men också till att tillvarata möjligheter på bästa sätt. Riskhanteringen är integrerad i FMV:s löpande verksamhetsstyrning och ansvar är fördelat genom FMV:s arbetsordning. Målsättningen är att med ett enhetligt synsätt förbättra kontrollen över riskexponeringen, öka riskmedvetenheten, förbättra operativt beslutsfattande och ge stöd för strategiska beslut. Detta sammantaget ökar möjligheten att nå fastställda mål.

I samband med den årliga verksamhetsplaneringen genomförs regelmässigt nya riskanalyser inom FMV:s olika verksamhetsområden och centrala stabsfunktioner. Samtliga risker som identifieras ska tilldelas en riskägare. Riskutvecklingen och genomförandet av beslutade riskåtgärder bevakas löpande.

Rutiner finns också för att säkerställa att genomförda riskåtgärder har gett en sådan effekt att fortsatt exponering för risken ligger på en nivå så att verksamhetsmålen är möjliga att uppnå.

3.3 Kontrollaktiviteter

FMV genomför även kontrollaktiviteter, bland annat för att följa upp att de regelverk som beslutats efterlevs och är effektiva. Några kontrollaktiviteter är inbyggda i styr- och kontrollmiljön genom de IT-baserade stödsystemen, medan andra är av ansvarskaraktär, till exempel att kontrasignering och samråd tillämpas vid beslutsfattande eller att delegeringar ska ske skriftligt.

3.4 Information och kommunikation

Att myndigheten har en väl fungerande information och kommunikation både internt och externt är en förutsättning för att FMV ska uppnå en effektiv intern styrning och kontroll.

FMV:s chefer har en viktig roll att ansvara för att kontinuerligt förmedla information och att särskilda nätverk för erfarenhetsutbyte inom styrning och kontroll finns etablerade. FMV:s informationsstab svarar för att förmedla information om FMV:s verksamhet, utarbeta och införa kommunikationsstrategier, riktlinjer, planer och verktyg samt ger stöd och råd i informations- och kommunikationsfrågor kring den styrning myndigheten ger.

I syfte att bredda kunskapen om intern styrning och kontroll genomför FMV kontinuerligt utbildning och information om området.

3.5 Regelefterlevnad

FMV har etablerat en systematik för att bevaka förändringen av och tillkommande nya författningskrav. Ansvariga finns utsedda i organisationen för att bevaka och kommunicera förändringar i lagstiftningen. Förändringar och tillägg integreras löpande i verksamhetsledningssystemet och alla anställda vid FMV har ansvar för att följa externa och interna regelverk.

3.6 Uppföljning, övervakning och utvärdering

FMV har under året infört en ny modell för mål- och resultatstyrningen. Uppföljning sker tre gånger per år, bland annat via analyser av resultat och utfall samt prognoser och strategiska och operativa överväganden. FMV:s riskbild och effekter av genomförda riskåtgärder är viktiga ingångsvärden för analyserna och FMV:s ställningstaganden.

En särskild kontrollstation benämnd *Ledningens uppföljning* sker vid två tillfällen per år, där fokus ligger på att bedöma styr- och kontrollmiljöns ändamålsenlighet. Här redovisas och beaktas även iakttagelser i samband med arbetet med extern och intern revision, regelefterlevnad, uppföljningen av status för och effekter av myndighetens övergripande verksamhetsutvecklingsplan samt behov av justeringar av styrelsens respektive myndighetens arbetsordning och verksamhetsplan.

FMV:s övervakning av den interna styrningen och kontrollen sker genom egenkontroll i verksamheten, rapportering av avvikelser och genom revisioner. Revisionerna görs av Riksrevisionen, FMV:s internrevision men även av en särskild verksamhetsrevision som genomför granskningar på uppdrag av generaldirektören. Efter

ledningens uppföljning i slutet av kalenderåret bereds underlag för att styrelsen i årsredovisningen ska kunna ta ställning till och bedöma den interna styrningen och kontrollen då även mål- och resultatuppföljningen beaktas.

3.7 Risker och riskhantering

De riskområden som under året särskilt stått i fokus är kopplade till Materiel och logistikutredningen, (MLU) samt arbetet med FMV:s beredskapsplanverk. Av riskernas fördelning i riskkategorier kan konstateras att majoriteten av riskerna fortsatt är operativa.

De samlade riskerna (antal, karaktär och riskexponering) med beaktande av beslutade riskhanteringsstrategier har med några undantag bedömts ligga inom den nivå som möjliggör att verksamheten/uppgifterna kan genomföras och beslutade mål nås. I stort har beslutade riskåtgärder kunnat hanteras inom givna riskmandat. Riskåtgärder har genomförts enligt plan eller med mindre förseningar, endast ett fåtal riskåtgärder har vid årets slut rapporterats med stora förseningar, vilka kommer att omhändertas i verksamhetsplanerna för 2018.

En ny uppföljningsmodell för mål- och resultatstyrningen har introducerats under året där det förutom att respektive resultat enhet analyserar och bedömer resultatet så gör även utsedda målägare sina bedömningar. Modellen ger möjlighet att på ett direkt sätt bedöma riskbelastningen mot FMV:s målbild.

Åtgärder har under året påbörjats för att utveckla och stärka den interna styrningen och kontrollen med anledning av gjorda revisionsiakttagelser.

Ökat fokus genom ledningens styrningar framöver blir att tiden mellan identifierad risk och beslut om åtgärd ska minska, åtgärdsplan ska hållas och kontinuerligt följas upp. Ökat fokus på rätt målkoppling och utveckling av effektbeskrivningar mot målbilden genomförs samt ökat fokus på riskarbete mellan ordinarie uppföljningstillfällen med anledning av omställningsarbetet.

4 Medarbetare och arbetsmiljö

4.1 Kompetensförsörjningsstrategi för FMV 2015 till 2018

En förutsättning för att FMV ska klara sitt uppdrag är en väl fungerande kompetensförsörjning där kompetensfrågorna är en integrerad del av verksamhetsplaneringen. Kompetensförsörjningsstrategin pekar ut tre viktiga områden som FMV ska ha särskilt fokus på.

Kultur för ett FMV

- Vi har en formulerad och implementerad gemensam kultur för ”ett FMV”
- Vi har en tydlig och gemensam arbetsgivarpolitik som stödjer och utvecklar FMV till en attraktiv arbetsgivare

Kompetensförsörjning

- Våra verksamheters behov av utveckling och en aktiv kompetensplanering ska styra kompetensförsörjningen
- Vi har ett utvecklat samarbete med Försvarmakten i kompetensförsörjningsfrågor
- Vi är en arbetsgivare som är öppen för att anställa nytexaminerade
- Intern rörlighet utvecklar både medarbetare och verksamhet

Ledarskap

- Vi väljer ut, utvecklar och följer upp våra chefer på ett systematiskt sätt
- Vi har och använder oss av verktyg för mål- och prestationsstyrning
- Vi utvecklar verksamheten med ett ledarskap och medarbetarskap i samspel

Under 2017 har arbetet främst inriktats på att analysera nyttjandet av konsulttjänster och hur de påverkar myndighetens kompetensförsörjning. En översyn av kärnkompetenser och verksamhetens kritiska kompetenser har varit en del av denna analys. Därutöver har det också genomförts ett arbete för att belysa de behov som yngre medarbetare har och hur myndigheten kan möta detta.

I syfte att ytterligare stärka kopplingen mellan verksamhetens krav och kompetensförsörjningsinsatserna har ledningsgrupper, enheter och sektioner fortsatt erbjudits processtöd. Genom en metod för kompetensanalys i workshopform har verksamhetens krav och utmaningar kunnat kopplas till behov av kompetenser. Under 2017 har detta stöd främst getts till ledningsgrupper, enheter och sektioner inom centrala stabsfunktioner.

4.2 Rekrytering och avgångar

4.2.1 Rekrytering

Under 2017 har FMV haft fokus på att rekrytera till vakanta befattningar inom myndigheten och har anställt 399 medarbetare. Rekrytering har skett inom FMV:s samtliga verksamhetsområden.

Tabell 32. FMV:s rekryteringar 2017

Verksamhetsområde	Antal medarbetare
FSV	200
AL	90
Centrala staber och MgU	11
M&I	30
T&E	47
SPL	15
GRIPEN	6

Tabell 33. FMV:s personalstruktur perioden 2015–2017

Kategori	2015	2016	2017
Antal fast anställda, genomsnittsvärden under året	3 266	3 386	3 500
Andel kvinnor, procent	26	26	26
Andel fast anställda över 55 år, procent	26	26	24
Andel fast anställda under 35 år, procent	12	14	16
Medelålder, fast anställda	48	48	47

4.2.2 Rörlighet

Rörligheten i form av spontanavgångar bland fast anställd personal har under 2017 varit cirka 5 procent. FMV har sedan mars 2017 skickat avgångsenkäter i samband med spontanavgångar. Resultaten visar att 73 procent skulle rekommendera andra att börja arbeta på FMV och 62 procent kan tänka sig att arbeta på FMV igen.

Den interna rörligheten är viktig för utvecklingen av FMV och medarbetarna. FMV:s strategi under året har varit att pröva möjligheten till omfördelning av arbetsuppgifter och intern rekrytering innan extern rekrytering påbörjas.

Tabell 34. Avgångar perioden 2014 – 2017

Typ av avgångar	Antal avgångar per år				Prognos avgångar 2018
	2014	2015	2016	2017	
Pensionsavgångar	78	88	90	97	90
Spontanavgång	102	150	151	172	200
Övriga avgångar	26	34	43	41 ²⁵	40
Totalt	206	272	284	310	330

4.2.3 Omställning av verksamhet

Verksamhetsområdet Test & Evaluering reducerade personalstyrkan med 22 tjänster under 2017, i syfte att effektivisera och därmed sänka kostnader. Omställningsarbetet har genomförts i samarbete med ansvariga chefer och information och förhandling har genomförts inom ramen för Arbetsgruppen för Trygghetsfrågor. Totalt omfattades 13 medarbetare av omställningsåtgärder.

²⁵ 35 officerare som återgått till Försvarsmakten, 6 avlidna.

I Vidse genomfördes en verksamhetsövergång som omfattade 38 tjänster från SSC (Swedish Space Corporation) till FMV Test & Evaluering. Personalstyrkan består av tekniska kärnkompetenser inriktad mot provplatsens verksamhet. Åtgärden genomfördes för att ge en mer samlad styrning, minskad administration och sammantaget lägre kostnader.

4.2.4 Bemanningsplanering för militär personal

Grunden för tillsättningar av militär personal är FMV:s bemanningsplanering. Formerna för detta regleras i samordningsöverenskommelsen mellan Försvarmakten och FMV (SAMO). Behov av yrkesofficerare för tidsbegränsad anställning vid FMV redovisas i Försvarmaktens personalförsörjningsplan. Endast befattningar angivna i personalförsörjningsplanen är aktuella för anställning med stöd av ”Avtal om tidsbegränsad anställning av yrkesofficerare i vissa fall”.

FMV hade i början av året ett 60-tal vakanser i personalförsörjningsplanen. Försvarmakten har aviserat att de inte kommer att kunna bemanna dessa befattningar med officerskompetens.

FMV har under året i samråd med Försvarmakten genomfört en prioritering av befattningarna i behovsunderlaget. Målet med prioriteringen är att säkra FMV:s kompetensförsörjning med militär miljökompetens och ge Försvarmakten ett tydligt underlag för långsiktig bemanningsplanering.

Cirka en tredjedel av befattningarna i FMV:s behovsunderlag kommer utannonseras externt för att söka möjligheten att hitta kompetens på annat sätt.

4.3 Attrahera framtida medarbetare

För att fortsatt kunna rekrytera nödvändig kompetens är arbetet med att sprida kunskap om FMV och myndighetens verksamhet av stor vikt. I arbetet med att marknadsföra FMV som arbetsgivare spelar FMV:s ambassadörer en viktig roll. Ambassadörgruppen förnyas en gång per år och har under året bestått av 28 personer med olika kompetenser.

För att stärka ”arbetsgivarvarumärket” hos potentiella medarbetare har FMV under året medverkat vid flera arbetsmarknadsdagar samt även synliggjort FMV i form av annonsering i olika typer av media både digitalt och i tryck. FMV:s arbete inom detta område har lett till att myndigheten har utsetts till ”Karriärföretag 2017”. FMV:s arbete inom Employer branding har också resulterat i en nominering till hederspris som delas ut på Universum awards i mars 2018. Utmärkelser av den typen är en draghjälp i det fortsatta arbetet. FMV har också fortsatt att ta emot praktikanter från Tekniksprånget under året. Mot bakgrund av rekryteringsbehovet av de olika yrkeskategorier som FMV behöver rekrytera till verkstäderna har myndigheten deltagit i aktiviteter på högstadieskolor.

För att utvärdera resultatet av insatserna och som underlag för beslut om fortsatta insatser deltar FMV i Universums mätningar ”Företagsbarometern” och ”Karriärbarometern” som mäter vad studenter och ”Young professionals” inom teknikområdet värderar hos arbetsgivare och i vilken utsträckning de upplever att olika arbetsgivare lever upp till detta.

Under 2017 har FMV:s ranking i ”Företagsbarometern” förbättrats något vad gäller uppfattningen hos civilingenjörer. I ”Karriärbarometern” har FMV behållit samma ranking som 2016. I kategorin Young professionals med högskoleingenjörsexamen innehar FMV plats 53 vilket är den högsta ranking hittills. I den så kallade internmätningen, vilken är en undersökning där medarbetare på FMV får bedöma sin arbetsgivare har FMV 2017 tappat i ranking från plats 43 till plats 68.

FMV har en utmaning i att övertyga yngre ingenjörer och ingenjörsstuderande om att FMV har bra och stimulerande arbetsuppgifter att erbjuda. Vidare behöver myndigheten öka sin attraktivitet hos kvinnor.

4.4 Kompetensutveckling

4.4.1 Utbildningar för medarbetare

Fortsatt satsning på kärnkompetenser

FMV har under året fortsatt arbetet med prioriterade insatser för att utveckla kompetenserna inom kärnverksamheten och har även genomfört andra insatser för att utveckla den sammantagna förmågan.

Under 2017 genomfördes ett stort antal grund- och fortsättningskurser inom projektledning, teknisk kompetens för högre systemnivåer och affärsmässighet. Certifieringsprogram enligt nationella och internationella standarder inom dessa tre områden ska säkerställa en fortsatt hög kunskapsnivå och kvalitetssäkra FMV:s förmåga inom dessa prioriterade områden. Effekten av de årliga utbildningsinsatserna har under flera år bedömts vara god.

Utvecklad förmåga att arbeta på den internationella arenan

I syfte att stärka förmågan till samarbete över nationsgränserna i upphandling av försvarsmateriel har FMV sedan 2012 inom ramen för European Defence Agency (EDA) utvecklat och genomfört ”European Armaments Cooperation Manager Course”. Utbildningen genomförs årligen under hösten i Bryssel och i partnerskap med ett annat europeiskt land.

Utbildning av förråds- service- och verkstadspersonal

FMV nyttjar Försvarsmaktens Tekniska Skolor (FMTS) för utbildning av förråds-, service- och verkstadspersonalen. FMV bidrar också med lärarinsatser.

Ökad satsning på e-utbildningar

Sedan 2014 har FMV satsat på att producera myndighetsinriktade e-utbildningar som komplement till lärarledda utbildningar. Syftet är främst att nå medarbetare på ett mer effektivt sätt, då FMV är en geografiskt spridd organisation. Under året har e-utbildningar kring säkerhetsskydd och folkrätt som riktar sig till samtliga medarbetare införts. Därtill har delar av produktionen av FMV:s introduktionsutbildning som e-utbildning slutförts och arbetet fortsätter under 2018.

Nytt systemstöd

Nytt systemstöd för hantering av utbildningar och e-utbildningar har införts i verksamheten. Arbetet fortsätter med ytterligare funktionalitet för kompetenshantering och medarbetarsamtal.

4.4.2 Chefsutveckling

FMV har under 2017 fortsatt att genomföra ett antal aktiviteter i syfte att stärka och utveckla chefer i sin roll.

Som ett led i arbetet med att långsiktigt försörja organisationen med chefer har ytterligare en grupp medarbetare genomgått Basprogram Ledarskap, vilket är en förberedande chefs- och ledarutbildning.

I samarbete med Arbetsgivarverket och andra myndigheter har ett flertal utvecklingsaktiviteter för chefer tagits fram och genomförts:

- Dialoggrupper har genomförts, där ett antal chefer från olika myndigheter över hela landet träffas för att dela med sig av sina erfarenheter. FMV har haft deltagare i åtta av tio program.

- Chefer från FMV har även deltagit i utvecklingsprogrammen Högre chef i staten, som riktar sig till chefer på generaldirektörs- och ledningsgruppsnivå, och Statliga chefer i samverkan, som riktar sig till erfarna mellanchefer.
- Vidare har FMV deltagit i mentorskapsnätverket, i vilket drygt 20 myndigheter ingår, med både chefer som utbildat sig till mentorer, chefer som varit mentorer och med chefer som adepter.

Vid FMV finns också ett chefsnätverk för kvinnor dit myndighetens samtliga kvinnor i chefsposition är inbjudna. Syftet med nätverket är att stimulera nätverksbyggande mellan dessa. Sedan 2016 har även kvinnor i chefsposition vid Försvarmakten bjudits in att delta i syfte till att skapa kontakt och erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna.

Utöver de utvecklingsinsatser som bedrivits i samverkan med andra myndigheter under 2017, har FMV arbetat med att vidareutveckla och kvalitetssäkra de interna utbildningsmoduler som genomförs för nya chefer inom FMV. Samtliga chefer har även genomgått Säkerhetsskyddsutbildning.

4.5 Arbetsmiljö och hälsa

4.5.1 Kränkande särbehandling

FMV har fortsatt med det under förra året påbörjade arbetet med det förebyggande och främjande perspektivet utifrån föreskriften från Arbetsmiljöverket, AFS 2015:4 "Organisatorisk och social arbetsmiljö". Under 2017 har fokus legat på området kränkande särbehandling.

FMV har tillsammans med företagshälsovården arbetat fram ett koncept till ett seminarium om kränkande särbehandling, vilket chefer har kunnat beställa till sina respektive arbetsplatsträffar. Vid utgången av 2017 har alla enheter på FMV genomfört detta koncept.

4.5.2 Temperaturmätning

Från och med 2017 genomför FMV temperaturmätningar tre gånger per år. Syftet med mätningarna är att på en övergripande nivå få en bild av hur medarbetare på FMV som kollektivt ser på sin arbetsplats och sina arbetsvillkor.

Resultatet från mätningarna varierar en del mellan de olika verksamhetsområdena men generellt sett tycker FMV:s medarbetare att det är bra stämning på arbetsplatsen och de har ett starkt engagemang i sina arbetsuppgifter. Resultatet visar dock ett missnöje med arbetsorganisationen och även att framtidstron är mycket låg på FMV. Ett sammantaget index tas fram efter varje mätning. Indexet kallas Arbetsplatsindex (API) och utgår från andelen positiva svar i mätningen. I den senaste mätningen var API 50. En extern jämförelse från undersökningsleverantörens databas ger ett API på 67.

4.5.3 Medarbetardialog

FMV har under hösten implementerat ett dialogverktyg som kompletterar temperaturmätningarna och medarbetarsamtalet. Detta verktyg tar upp olika frågeställningar kopplade till den psykosociala arbetsmiljön och klimatet i arbetsgruppen och är tänkt att användas på enheternas arbetsplatsträffar. Verktyget består av ett antal utsagor/påståenden som är avsedda att diskuteras kring och kommer att kompletteras med frågeställningar/dialogkort kopplade till arbetet mot sexuella trakasserier.

4.5.4 Friskvård och hälsa

FMV fortsätter att erbjuda medarbetarna möjligheter till friskvård genom att tillhandahålla en webbaserad friskvårdsportal med ett stort och varierat utbud av tjänster. Under 2017 nyttjades friskvårdsportalen av 59 procent av FMV:s anställda. Större delen av FMV:s anställda har dessutom möjlighet att nyttja träningslokaler i anslutning till arbetsplatsen.

4.5.5 Sjukfrånvaro

FMV arbetar strukturerat och systematiskt med såväl uppföljning av långtidssjukfrånvaro som arbetsanpassnings- och rehabiliteringsfrågor i nära samarbete med företagshälsovården för att förbättra möjligheterna för och stödet till cheferna att aktivt kunna fånga tidiga signaler om risker för ohälsa.

Den totala sjukfrånvaron för FMV 2017 var 3,3 procent, vilket är en minskning jämfört med 2016. Den totala minskningen bestod till stor del av minskad långtidssjukfrånvaro, vilket är en effekt av att FMV har arbetat aktivt med rehabiliteringsarbete i syfte att få tillbaka långtidssjukskrivna anställda i arbete. Minskningen gäller för både män och kvinnor och för alla åldersintervall förutom anställda yngre än 30 år.

Tabell 35. Sjukfrånvaro inom FMV perioden 2015-2017

Kategorier, procent	2015	2016	2017
Totalt	3,4	3,7	3,3
Långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	1,8	1,9	1,6
Män	2,4	2,8	2,5
Kvinnor	6,4	6,2	5,9
Anställda yngre än 30 år	3,0	2,7	3,1
Anställda mellan 30-49 år	2,9	3,2	2,7
Anställda 50 år eller äldre	3,9	4,2	3,9

Hälsoenkät om organisatorisk och social arbetsmiljö

Den hälsoenkät som genomfördes 2016 med inriktning mot organisatorisk och social arbetsmiljö, har följts upp och genomförts även under 2017. Analys och återrapportering har skett under vinterhalvåret. Några markanta förändringar i enkätsvaren är svåra att utläsa på myndighetsövergripande nivå, dock har en viss förbättring skett när det gäller det samlade ledarskapet. Sjukfrånvaron på de enheter som omfattades av hälsoenkäten har minskat med 0,6 procentenheter medan sjukfrånvaron för övriga FMV ökade marginellt med 0,2 procentenheter.

4.6 Mångfald och jämställdhet

En förutsättning för att både kunna attrahera och behålla medarbetare är att FMV har en arbetsmiljö som är öppen, tillåtande och accepterande. På FMV ska alla medarbetare ha likvärdiga möjligheter till karriär och kompetensutveckling, till en bra arbetsmiljö och likvärdiga löne- och anställningsvillkor. För FMV råder nolltolerans för alla typer av diskriminering och trakasserier.

Under 2017 har FMV:s plan för jämställdhet och lika villkor implementerats i verksamheten. Att åstadkomma en jämnare könsfördelning inom myndigheten, bland både medarbetare och chefer, är ett prioriterat område i mångfaldsarbetet. Såväl i implementeringen av planen för jämställdhet och lika villkor som i verksamhetsuppföljningen till FMV:s ledning ingår att redovisa könsfördelningen på såväl myndighetsnivå som per verksamhetsområde över både chefer och medarbetare.

Könsfördelningen bland medarbetarna på FMV har sedan flera år varit relativt oförändrad; den totala andelen kvinnor under 2017 uppgår fortfarande till 26 procent. Nedbrutet till FMV:s olika arbetsområden skiljer sig

Årsredovisning för 2017

Datum 2018-02-19 **Dnr** 17FMV4954-3:1

Sida
78 (106)

könsfördelningen mer åt, med både mer jämn könsfördelning och mycket ojämn könsfördelning, där det såväl finns en majoritet av män eller kvinnor. Andelen kvinnor i chefsposition 2017 uppgår till 26 procent, vilket utgör en positiv men marginell förändring jämfört med 2016, då andelen var 25 procent. FMV:s ledningsgrupp har en jämn könsfördelning.

Under 2017 har verksamhetsområde GRIPEN genomfört en pilot för att kartlägga området jämställdhet och lika villkor inom de olika enheterna. Kartläggningen kommer att ligga till grund för att utveckla en metod som ska kunna användas för hela FMV.

Delar av arbetet med mångfald och jämställdhet är inkluderat i FMV:s arbete med genomförande av handlingsplanen för jämställdhetsintegrering i myndigheten, se avsnitt 5.4.

5 Särskilda redovisningar

5.1 Säkerhets- och projektskyddsavtal

På uppdrag av Förvarsdepartementet har verksamheten lämnat stöd i Sveriges förhandlingar av generella säkerhetsskyddsavtal med Indien och Japan. Arbetet med dessa avtal har omfattat följande aktiviteter:

- Förarbete, genomförande och avrapportering av hittillsvarande förhandling av generellt säkerhetsskyddsavtal med Indien. För uppgiften återstår den slutliga förhandlingen.
- Förarbete inför förhandling av säkerhetsskyddsavtal med Japan. För uppgiften kvarstår att påbörja konkreta förhandlingar.

Utifrån regeringens bemyndiganden genomförde FMV också ett flertal förhandlingar avseende projektspecifika säkerhetsskyddsavtal med utländska motparter, i både exportstödande och samarbetsfrämjande syfte. Redovisning av ingångna avtal har skett i särskild ordning direkt till Förvarsdepartementet.

FMV har även bistått Utrikesdepartementet med stöd till NSA-funktionen (National Security Authority). Arbetet har avsett stöd gällande industrisäkerhets- och informationssäkerhetsfrågor inom ramen för EU-rådets säkerhetskommitté samt stöd avseende att företräda Sverige vad avser såväl säkerhetskommittén som panelen för informationssäkerhet i europeiska rymdorganisationen ESA (European Space Agency).

5.2 Tjänsteexport

FMV ska enligt regleringsbrevet 2017 lämna en resultatrapport över samtliga kostnader och intäkter i tjänsteexportverksamheten. FMV:s verksamhet avseende tjänsteexport under året omfattades av kvalitetssäkring för andra länder och internationell militär test-, övnings- och utbildningsverksamhet (ITÖ) samt övriga tjänster till utländsk kund.

Tjänsteexport vad avser ITÖ under 2017 omfattade försäljning av tjänster till Storbritannien, Frankrike, Spanien, Nederländerna, Schweiz, Tyskland, Österrike, Tjeckien, Thailand, Singapore, Belgien, USA, Ungern, Estland, Danmark, Norge och Finland enligt tabell 36 nedan. ITÖ-verksamheten utförs av verksamhetsområdena Test & Evaluering, T&E och Förråd, service och verkstäder, FSV.

Kvalitetssäkring för andra länder innebär att FMV, på utländska myndigheters begäran, övervakar svenska leverantörers kvalitetsverksamhet i lagda beställningar. Under 2017 har arbete genomförts mot länderna, Australien, Canada, USA, Spanien och Tjeckien.

Tabell 36. Tjänsteexport 2014-2017

	Tkr	2014	2015	2016	2017
Kvalitetssäkring	Intäkter	217	84	126	136
	Kostnader	-217	-84	-126	-136
	Totalt	0	0	0	0
ITÖ	Intäkter	119 752	163 695	131 192	84 932
	Kostnader	-112 608	-166 852	-117 619	-90 763
	Totalt	7 144	-3 157	13 573	-5 831
Tjänsteexport totalt		7 144	-3 157	13 573	-5 831

ITÖ-verksamheten vid verksamhetsområde T&E levererar ett täckningsbidrag till övriga verksamheten inom FMV som annars skulle behövt höja priserna mot huvudkund Försvarmakten motsvarande de belopp som redovisas i tabellen nedan.

Tabell 37. T&E ITÖ 2014-2017

Tkr	2014	2015	2016	2017
Intäkter	87 158	81 552	98 521	55 917
Särkostnader	-37 466	-49 659	-47 023	-24 711
Täckningsbidrag	49 692	31 893	51 497	31 206

5.3 Samordning kring internationell mäss- och konferensverksamhet

FMV har utifrån regleringsbrevet för 2017 i uppgift att redovisa hur myndigheten samverkat med övriga försvarsmyndigheter inför internationell mäss- och konferensverksamhet med syfte att uppnå ett väl avvägt svenskt deltagande.

Varje år fattar FMV beslut om deltagande i de mässor som är av strategisk betydelse för myndigheten. För respektive mäsса utses en planeringsansvarig som har i uppgift att genomföra minst ett förmöte med FMV:s och övriga myndigheters deltagare i god tid innan mässan äger rum för att koordinera deltagande och gemensamma budskap. FMV samordnar deltagandet i mässorna med mässarrangör och berörd svensk försvarsattaché, i syfte att kunna uppnå största möjliga värde i synergi med myndigheternas ansvarsområden.

FMV har under 2017 svarat för koordineringen av delegationerna till följande mässor:

- Aero India
- Paris Air Show
- DSEI
- AUSA
- I/ITSEC

5.4 Jämställdhetsintegrering

FMV har under året genomfört aktiviteter i enlighet med den plan för jämställdhetsintegrering i myndigheten (JiM) som fastställdes hösten 2016. De resultat som ska uppnås i arbetet med JiM är att

- FMV har kunskap och förståelse för Försvarmaktens behov av materiel för både kvinnor och män ur ett materielförsörjningsperspektiv.
- FMV arbetar systematisk med HFI och användbarhet i logistikförsörjningsprocessen.
- Förbättrad spårbarhet genom att inkludera verifiering och validering, VoV i hela livscykeln.
- FMV har arbetsmetoder, rutiner och ledningssystem som gör det möjligt att ställa krav på att FMV:s leverantörer levererar produkter och tjänster som är anpassade efter både kvinnors och mäns behov och förutsättningar, utifrån individens livssituation.
- FMV har en organisationskultur där medvetenhet om mäns och kvinnors behov leder till beteenden som främjar jämställt bemötande och jämställda prioriteringar och beslut.
- Det finns en ökad kunskap och förståelse hos medarbetare på FMV kring kvinnor och mäns olika behov.
- FMV ska ha redundans avseende expertkompetens.

Till del har arbetet med Human factors integration (HFI) under året varit inriktat på att utveckla det påbörjade arbetet att leverera materiel i enlighet med Försvarmaktens behov, ett behov som är och kommer att vara föränderligt utifrån att användarstocken förändras. I enlighet med tidigare beställning från Försvarmakten har FMV sedan flera år etablerat arbetssätt som dokumenterats i en HFI-handbok och som utgår från och belyser vikten av att kunna uppnå ökad användbarhet genom att kravställa utifrån olika fysiska förutsättningar. I arbetssättet ingår också att validering och verifiering ska göras med utgångspunkt från en bredare användning än det som tidigare utgjort normen. En uppdatering av handboken för validering och verifiering har påbörjats under 2017 för att tydliggöra HFI-perspektivet.

För att uppnå ökad medvetenhet om Försvarmaktens behov och skapa en organisationskultur där medvetenhet om mäns och kvinnors behov leder till beteenden som främjar jämställt bemötande samt jämställda prioriteringar och beslut, har en rad informations- och utbildningsaktiviteter initierats under 2017, varav följande kan nämnas:

- JiM-perspektivet har vävt in i FMV:s chefsutbildning samt introduktionsutbildningen för nyanställda.
- I produktionsspåret har en särskild utbildning om JiM och HFI tagits fram och börjat genomföras för de personalgrupper som det bedöms mest väsentligt för, till exempel produktledare.

5.5 Övriga väsentliga händelser

Den 15 december 2016 lämnade utredningen *Översyn av materiel- och logistikförsörjningen till Försvarmakten* sitt betänkande *Logistik för högre försvarsberedskap* till regeringen. På uppdrag av regeringen lämnade FMV ett remissvar på betänkandet den 15 mars 2017. Vidare lämnades ett särskilt budgetunderlag baserat på utredningens förslag den 31 mars 2017.

Under året har FMV även genomfört ett förberedelsearbete i syfte att ha en god beredskap för de eventuella förändringar som FMV kan komma att omfattas av till följd av utredningens förslag. Detta innebär att FMV analyserat konsekvenser och vidtagit nödvändiga åtgärder för att möjliggöra FMV:s implementering av regeringens beslut. FMV har därför stått väl förberedda inför regeringens budgetproposition för 2018 och beslut om förberedelser för verksamhetsövergång och ny finansiell styrmodell fr.o.m. 2019 under hösten 2017.²⁶

Efter dessa regeringsbeslut till myndigheten har FMV konkretiserat och inlett förberedelsearbetet.

²⁶ Den 8 februari 2018 beslutade regeringen om uppdrag till FMV att genomföra överföring av vissa uppgifter till Försvarmakten.

6 Ekonomisk redovisning

6.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i mnkr, löpande priser	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram i RGK för investeringar:					
- beviljad	690	690	530	480	325
- utnyttjad vid årets slut	489	463	450	385	279
Räntekonto i RGK: (Ej tillämpligt)					
Övriga kreditramar i RGK:					
- beviljad	19 000	19 000	12 000	12 000	12 000
- maximalt utnyttjad under året	10 993	10 654	10 011	8 196	6 592
Räntekostnader avseende RGK, utfall					
- lån till anläggningstillgångar	-2	-2	-1	2	3
- övriga krediter	-16	-22	-11	15	20
- räntekonto	0	0	0	5	11
Ränteintäkter avseende					
- räntekonto	23	16	7	1	7
Avgiftsintäkter - budget ¹⁾	17 637	18 156	20 332	20 022	18 367
Avgiftsintäkter - utfall	20 258	21 113	20 889	19 763	18 068
Anslagskredit - beviljad	2	3	2	2	2
Anslagskredit - utnyttjad	-	-	-	-	-
Anslagssparande, utfall	10	5	4	5	2
Intecknade framtida åtaganden ²⁾	69 382	68 582	66 803	60 551	54 913
Medeltal anställda	3 500	3 386	3 266	3 154	2 933
Genomsnittligt antal årsarbetskrafter	3 372	3 288	3 187	3 053	2 816
Driftkostnader per årsarbetskraft, tkr ³⁾	6 015	6 353	6 576	6 512	7 604
Myndighetskostnad ⁴⁾ per					
- årsarbetskraft, tkr	919	913	914	898	932
- dito prisläge 2017, tkr ⁵⁾	919	936	955	956	1 009
Balanserad kapitalförändring ⁶⁾	213	-63	202	298	420
Årets kapitalförändring	20	276	-46	-96	-122

1. Enligt regleringsbrev.

2. Beloppet motsvarar de belopp av FMV:s samtliga leverantörsbeställningar, som avser varor och tjänster som ännu inte har levererats till myndigheten. Definitionen avviker därför från den som finns given i ESV:s allmänna råd till 2 kap 4 § Förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) eftersom den avser endast anslagsfinansierad verksamhet.

3. Enligt definition i ESV:s föreskrifter till 2 kap 4 § FÅB. I driftkostnaden ingår kostnader för personal, lokaler, varor, materiel, tjänster och övrigt med beloppen i mnkr: 2017=20 281, 2016= 20 889, 2015=20 956, 2014=19 869, 2013=21 414.

4. FMV:s myndighetskostnad består främst av kostnader för personal, lokaler, utrustning och IT. Myndighetskostnaden är rensad från extraordinära poster som avsättningar för pensioner m.m.

5. Sammansatt index (timpris, KPI och TPI).

6. Balanserad kapitalförändring skiljer sig från summan av balanserad kapitalförändring och årets kapitalförändring för 2015 eftersom den innehåller övertagen balanserad kapitalförändring på -240 598 tkr från FXM avseende 2015 samt att ett belopp motsvarande övertagen avsättning 21 499 tkr för kostnader i samband med nedläggningen av FXM överförts till Kammarkollegiet.

6.2 Resultaträkning

Belopp i tkr		2017-01-01 2017-12-31	2016-01-01 2016-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	71 041	75 727
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	20 257 912	21 113 008
Intäkter av bidrag	Not 3	1 600	1 443
Finansiella intäkter	Not 4	78 994	64 518
Summa verksamhetens intäkter		20 409 548	21 254 696
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-2 476 664	-2 368 192
Kostnader för lokaler	Not 6	-478 051	-465 870
Övriga driftkostnader	Not 7	-17 326 183	-18 055 252
Finansiella kostnader	Not 8	-39 496	-14 006
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 9	-68 791	-75 401
Summa verksamhetens kostnader		-20 389 185	-20 978 721
Verksamhetsutfall		20 362	275 975
Uppbördsverksamhet	Not 10		
Intäkter av avgifter som inte disponeras		23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	Not 11	20 362	275 975

6.3 Balansräkning

Belopp i tkr		2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	Not 12		
Balanserade utgifter för utveckling		9 085	6 398
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		0	0
		9 085	6 398
Materiella anläggningstillgångar	Not 13		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		231 629	230 830
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		270 700	227 828
Pågående nyanläggningar		9 556	12 525
		511 885	471 183
Varulager m.m.			
Varulager och förråd		128 316	118 668
Pågående arbeten	Not 14	9 879 962	8 502 259
Förskott till leverantörer	Not 15	4 004 903	4 073 709
		14 013 181	12 694 636
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 16	97 685	299 520
Fordringar hos andra myndigheter	Not 17	3 858 195	3 622 368
Övriga kortfristiga fordringar		31 576	12 086
		3 987 456	3 933 974
Periodavgränsningsposter	Not 18		
Förutbetalda kostnader		56 987	70 739
Övriga upplupna intäkter		77 649	47 175
		134 636	117 914
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 19	-10 399	-5 159
		-10 399	-5 159
Kassa och bank	Not 20		
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		1 487 101	1 266 749
Kassa och bank		72 272	47 944
		1 559 373	1 314 693
SUMMA TILLGÅNGAR		20 205 217	18 533 639

Belopp i tkr		2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	Not 21		
Statskapital		98 777	98 777
Balanserad kapitalförändring		212 780	-63 195
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		20 362	275 975
		331 919	311 557
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 22	15 164	37 450
Övriga avsättningar	Not 23	44 311	41 521
		59 475	78 971
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 24	488 717	462 621
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Not 24	8 610 142	7 306 592
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 25	395 485	650 091
Leverantörsskulder	Not 26	2 140 892	2 436 389
Övriga kortfristiga skulder	Not 27	43 285	42 431
Förskott från uppdragsgivare och kunder	Not 28	29 990	552
		11 708 511	10 898 676
Periodavgränsningsposter	Not 29		
Upplupna kostnader		541 487	501 490
Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten	Not 14	7 563 825	6 742 945
		8 105 312	7 244 435
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		20 205 217	18 533 639

Ansvarsförbindelser

FMV har tre pågående rättsliga tvister. Om FMV förlorar dessa riskerar FMV att få utbetala cirka 6 miljoner kronor i skadestånd och rättegångskostnader.

6.4 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag, tkr

Anslag (ramanslag)/ anslagspost	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regle- ringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 6 Försvar och sambällets krisberedskap Anslag 1:11 ap. 1 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m. (ram)	530	47 154	0	47 684	-46 481	1 203
Anslag 1:11 ap. 2 Evaluering och certifiering av IT- säkerhetsprodukter (ram)	4 020	13 950	-3 605	14 365	-9 372	4 993
Anslag 1:11 ap. 3 Exportrelaterad verksamhet (ram)	609	18 827	-45	19 391	-15 188	4 203
Summa anslag	5 159	79 931	-3 650	81 440	-71 041	10 399

Underutnyttjandet på ap 2 beror på vakanser och fler externa uppdrag med merintäkter, vilket medför att anslagsmedlen inte har förbrukats. Underutnyttjandet på ap 3 beror huvudsakligen på att resurser inte har hunnit rekryteras för att bygga upp funktionen.

Villkor enligt regleringsbrev

Anslag (ramanslag)/ anslagspost	Anslagskredit	Anslags- behållning som disponeras 2017	Indrag av anslagsbelopp
1:11 ap. 1	1 415	3 %	0
1:11 ap. 2	418	3 %	0
1:11 ap 3	565	3 %	0

Redovisning mot inkomstitel

Inkomstitel	Beräknat belopp	Inkomster
2811, Övriga inkomster av statens verksamhet 007 Inkomster vid uthyrning av statlig egendom	-	23 300

6.5 Finansieringsanalys

Belopp i tkr		2017-01-01 2017-12-31	2016-01-01 2016-12-31
DRIFT			
Kostnader	Not 30	-20 334 947	-20 879 704
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		71 041	75 727
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 31	20 257 821	21 112 927
Intäkter av bidrag		1 600	1 443
Övriga intäkter		78 994	64 518
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		20 409 456	21 254 615
Ökning (-)/minskning (+) av lager	Not 32	59 158	243 955
Ökning (-)/minskning (+) av kortfristiga fordringar	Not 33	-1 447 907	-722 982
Ökning (+)/minskning (-) av kortfristiga skulder	Not 34	323 075	-1 014 200
Kassaflöde från/till drift		-991 165	-1 118 316
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-113 527	-90 028
Investeringar i immateriella tillgångar		-3 527	-1 250
Summa investeringsutgifter		-117 054	-91 277
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		90 443	41 588
- amorteringar		-64 347	-28 960
Försäljning av anläggningstillgångar		23	401
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		26 118	13 029
Kassaflöde från investeringar		-90 937	-78 248
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter som inte disponeras		23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Kassaflöde från/till uppbördsverksamhet		0	0
Förändring av likvida medel		-1 082 101	-1 196 564
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		-1 974 164	-777 599
Ökning (+)/minskning (-) av kassa och bank		24 328	-220 230
Ökning (+)/minskning (-) av tillgodohavande hos RGK		-1 101 189	-975 444
Ökning (+)/minskning (-) av avräkning med statsverket		-5 240	-890
Summa förändring av likvida medel		-1 082 101	-1 196 564
Likvida medel vid årets slut		-3 056 265	-1 974 164

6.6 Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp anges i tusental kronor (tkr) om inte annat anges särskilt.

Övertagande av verksamhet

FMV tog från årsskiftet 2015/16 över en del av verksamheten i den nedlagda Försvarexportmyndigheten. Övertagandet påverkade vissa balansposter vilket återspeglar sig i jämförelsetalen för dessa.

Redovisning av intäkter och kostnader

FMV:s verksamhet finansieras till största delen med avgifter. Avgifternas storlek bestäms av FMV, dock inte i de fall som avses i 15 § avgiftsförordningen (1992:191). Inkomsterna disponeras av FMV.

FMV disponerar, efter närmare inriktning från Försvarmakten, även inkomster i form av viten, skadestånd och räntor hänförliga till kommersiella avtal samt inkomster till följd av överenskommelser med industrin i samband med utveckling och anskaffning av materiel (s.k. royalties) om högst 20 000 tkr för ett enskilt kontrakt mellan FMV och industrin som berättigar till royalty. Inkomster av det senare slaget som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen. Regeringen fattar därefter beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

Vidare disponeras inkomster till följd av skadestånd med anledning av brott samt inkomster i form av rättegångskostnader från annan part. Inkomster som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen, som därefter fattar beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

FMV disponerar också tre anslagsposter under anslaget 1:11, Utgiftsområde 6:

- Ap. 1 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.,
- Ap. 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter samt
- Ap. 3 Exportrelaterad verksamhet.

Anslagsposten 1 ska användas för att bedriva verksamhet inom teknik- och materielförsörjning till stöd till regeringen. Inom ovan nämnda område får anslaget användas till Försvarets materielverks förvaltningskostnader.

Anslagsposten 2 ska disponeras av FMV för arbete med en nationell certifieringsordning för IT-säkerhet i produkter och system. Detta innefattar att verka som nationellt certifieringsorgan, genomföra certifieringstjänster samt vara signatär och representant inom den internationella överenskommelsen för ömsesidigt erkännande av certifikat (CCRA) och motsvarande överenskommelse inom Europa (SOG-IS MRA).

Anslagsposten 3 ska användas för tillhandahållande av exportrelaterad verksamhet. Inom ovan nämnda område får anslaget användas till Försvarets materielverks förvaltningskostnader. Anslagsposten får användas till att betala upplupna kostnader avseende statliga tjänstepensioner m.m. vid Försvarexportmyndigheten.

Erhållna bidrag redovisas som intäkter av bidrag. Eventuella lämnade bidrag redovisas som övriga kostnader.

Periodiseringsposter

FMV periodiserar samtliga inomstatliga fakturor samt utomstatliga fakturor som överstiger 100 tkr som erhållits fram till brytdagen, men inte är kostnadsförda. Hänsyn tas också till de fakturor över 100 tkr som ankommer veckan efter brytdagen, samt att det görs en uppbokning av levererade material och tjänster, där fakturan ej erhållits på värden som huvudsakligen överstiger 200 tkr.

Redovisning av tillgångar och skulder

Tillgångar värderas enligt försiktighetsprincipen till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Fordringar värderas efter individuell bedömning till det belopp som beräknas inflyta. Skulder värderas till sitt verkliga värde.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Tillgångar överstigande 1 000 tkr aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre och med ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. För förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 1 000 tkr.

Avskrivningar

Avskrivningar görs enligt plan baserat på tillgångarnas anskaffningsvärden och beräknade ekonomiska livslängd enligt följande:

Immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar:	
- Förbättringsutgifter på annans fastighet	5-20 år
- Maskiner och tekniska anläggningar	10 år
- Datorer	3-5 år
- Övrigt	5-10 år

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet är kopplad till hyrestidens längd, dock minst fem år.

Finansiering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar finansieras med avistalån i Riksgäldskontoret (RGK) med rörlig ränta.

Övriga tillgångar och skulder

Kundfordringar

En individuell bedömning görs av kundfordringarna, varvid kända och befarade förluster beaktats. Nedskrivningar görs där så anses nödvändigt.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta, såväl lång- som kortfristiga, redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till balansdagens kurs. Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader under den rubrik där differensen uppkommit.

Icke-monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt anskaffningsvärdemetoden och redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till valutakursen vid anskaffningstidpunkten. Som icke-monetära tillgångar klassas framförallt förskott till leverantör, då detta förskott kan anses som varulager.

Valutariskhantering

FMV ska för sin valutariskhantering använda sig av terminssäkring i Riksgälds-kontoret. Terminssäkring får användas för både ingående och utgående flöden. Valutakonton får användas som ett komplement i valutariskhanteringen. FMV ska för redovisningen av valutariskhanteringen samråda med Ekonomistyrningsverket (ESV).

Förskott till leverantörer i utländsk valuta som terminssäkrats hos RGK, värderas i bokslutet till terminskurs.

FMS account

Foreign Military Sales (FMS) account avser inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA. Varje beställning hanteras som ett så kallat "case" och betraktas som ett förskott med en betalningsplan. Förskotten består av en bunden och en fri del. Eventuella överskott vid avslut av ett FMS-case överförs till ett valutakonto.

Varulager

Varulagret värderas enligt lägsta värdets princip, dvs. till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen. Vid värderingen görs en individuell inkuransbedömning av varorna och värdering sker enligt först-in-först-ut-principen gällande Elektroshopens lager. För värdering avseende det i omfattningen avsevärt mindre lagret kontorsmaterial etc. används dynamisk genomsnittsvärde metod. Förskott till leverantörer värderas till anskaffningsvärde vid utbetalningstillfället.

Pågående arbeten

Pågående arbeten (PGA) värderas i enlighet med 5 kap. 9 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag och intäktsavräknas löpande i de fall uppdragets slutliga resultat kan förutsägas med rimlig säkerhet.

För att fastställa uppdragets slutliga resultat med rimlig säkerhet värderas PGA för både anskaffningsuppdrag och tjänsteuppdrag i den avgiftsbelagda verksamheten löpande i förhållande till gällande kundbeställningar. Till grund för värderingen av PGA används beställningarnas avtalade prismodell vilket är någon av de tre som FMV hanterar; löpande räkning, löpande räkning med tak och fast pris.

För beställningar från Försvarsmakten finns ett samordningsavtal som reglerar omförhandlingar både avseende löpande avvikelser och vid slutleverans och i vilka fall FMV ska omhänderta den ekonomiska risken. Regleringen i samordningsavtalet begränsar befarade förluster till 10 procent av beställt belopp och maximalt 5 miljoner kronor, likaså gäller för ekonomiska överskott.

Inom logistikstödet används rambeställningar som har en särskild hantering av differenser i förhållande till prismodellen i de fall sådana uppstår.

Värdet på PGA beräknas utifrån hur stor del av de upparbetade kostnaderna som bedöms utgöra underlag för framtida intäkter. Beräkningen utgår ifrån parametrarna prognos intäkter och prognos kostnader ställt i relation till bokförda intäkter och bokförda kostnader. I de fall bokförda kostnader överstiger bokförda intäkter sker en intäktsperiodisering (ökning av intäkterna) och en tillgång under balansposten Pågående arbeten redovisas. I de fall bokförda intäkter överstiger kostnaderna redovisas en skuld (minskning av intäkterna) under posten Förutbetalda intäkter avseende pågående arbeten.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder som är ankomstregistrerade, men ej kostnadsbokförda, fram till och med brytdagen, redovisas som leverantörsskulder.

Undantag från EA-regler

Enligt regleringsbrevet för 2017 gäller följande undantag från ekonomiadministrativa regelverket:

Med avsteg från 25 a § andra stycket avgiftsförordningen (1992:191) ska myndigheten lämna ett förslag till regeringen om hur hela överskottet ska disponeras om det ackumulerade överskottet samma år uppgår till mer än tre procent av omsättningen under räkenskapsåret.

Regeringen medger att Försvarets materielverk medges undantag från 7 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) avseende Elektroshopens lager, samt att detta lager ska redovisas som inte avkastningspliktigt statskapital.

6.7 Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av anslag

Alla anslagsposterna har ett lägre utfall än föregående år, se anslagsredovisningen.

(tkr)	2017	2016
Ap 1 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor mm	46 481	47 309
Ap 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter	9 372	10 217
Ap 3 Exportrelaterad verksamhet	15 188	18 201
Summa intäkter av anslag	71 041	75 727

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Under intäkter av avgifter och andra ersättningar redovisas fakturering för levererade tjänster och produkter. Prissättning av dessa leverabler sker enligt modell i samordningsavtal och de samlas tids- och volymmässigt till milstolpar. Försvarmaktens möjligheter att finansiera leveranser begränsas av tilldelade anslag men även ytterligare begränsningar kan tillkomma t.ex. i form av utgiftstak. Undantag från prismodell kan då avtalas.

(tkr)	2017	2016
Intäkter varor och tjänster	19 746 252	19 332 659
Förändring pågående arbeten	473 189	1 743 366
Royalty	11 922	30 797
Övrigt (viten, återvunna kundförluster m.m.)	26 549	6 186
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	20 257 912	21 113 008

Försäljningen av materiel till Försvarmakten är lägre 2017, medan tjänsteveranserna är högre. Totalt sett har försäljningen till Försvarmakten minskat något mellan 2017 och 2016. Försäljningen till övriga kunder har ökat med ca 80 mnkr 2017 främst avseende export. Förändringen i försäljningen mellan åren avser huvudsakligen en ökning av faktureringen mot Försvarmaktens anslag 1.3 Materielanskaffning, 9,5 mdr kr (8,9 mdr kr), en minskning av intäkterna från anslagspost 1.1.3 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar 5,7 mdr kr (6,9 mdr kr) och mindre förändringar som avser både ökning och minskningar för övrigt 1,3 mdr kr (1,0 mdr kr) främst avseende anslagspost 1.1.1 Förbandsverksamhet.

I posten ingår även upplupna och förutbetalda intäkter enligt värdering av pågående arbeten. Förändringen i pågående arbeten beror på att stora delar av de upparbetade kostnaderna 2016 och 2017 inte har fakturerats. Minskningen av förändringen av pågående arbete avseende Försvarmakten är ca 0,5 mdr kr med stora variationer mellan de olika anslagen. Pågående arbete avseende övriga kunder har påverkats med 0,6 mdrkr på grund av att avräkningsprinciperna gällande royalty och viten har ändrats. Förändringen av pågående arbeten har även minskats i exportverksamheten.

Intäkter av royalty har minskat jämfört med föregående år. Viten är högre 2017 jämfört med 2016, och även övriga intäkter har ökat.

Not 3 Intäkter av bidrag

I lönebidragsintäkterna ingår även sjuklöneutbetalningar. 2017 har även bidrag från Vinnova avseende marin utveckling erhållits.

(tkr)	2017	2016
Lönebidrag	1 531	1 443
Övriga bidrag från statliga myndigheter	69	0
Summa intäkter av bidrag	1 600	1 443

Not 4 Finansiella intäkter

Främsta orsaken till årets ökade ränteintäkter i Riksgälden är att skulden har varit högre än föregående år och negativ ränta utgår från Riksgäldskontoret. Orealiserade kursdifferenser redovisas på en gemensam kundbeställning (KB). Kursdifferenser vid utlands-betalningar redovisas mot respektive KB som projektkostnad och inte som kursdifferens under finansiella intäkter.

(tkr)	2017	2016
Ränteintäkter räntekonto i Riksgäldskontoret	47 494	44 838
Ränteintäkter på FMS account	9 741	5 276
Övriga ränteintäkter	9 220	1 879
Kursdifferenser, intäkter	11 431	8 295
Övriga finansiella intäkter	1 108	4 229
Summa finansiella intäkter	78 994	64 518

Not 5 Kostnader för personal

Löner och sociala avgifter har ökat 2017 huvudsakligen på grund av löneökningen för året, men även på en ökning av antalet anställda under året.

(tkr)	2017	2016
Löner och andra ersättningar	1 608 227	1 524 654
Sociala avgifter enl. lag och avtal	687 737	656 850
Pensionskostnader inkl. särskild löneskatt	102 574	104 737
Övriga personalkostnader	78 126	81 951
Summa kostnader för personal	2 476 664	2 368 192

Arvoden till styrelsen redovisas i avsnitt 7.

Not 6 Kostnader för lokaler

Lokalkostnaderna ökar varav hyreskostnaderna ökar marginellt. Ökningen i underhåll och övriga lokalkostnader avser framförallt FSV.

(tkr)	2017	2016
Hyror	443 852	439 123
Underhåll	19 864	16 473
Övrigt	14 335	10 274
Summa kostnader för lokaler	478 051	465 870

Not 7 Övriga driftkostnader

Avseende varor och materiel avser förändringen både ökningarna och minskningarna. Den största minskningen ligger inom flygmateriel inkl. Gripen, avseende helikopter och Gripen, huvudsakligen avseende stridsflygsystem, men även exporten. De största ökningarna ligger inom marinmateriel och ledningssystemmateriel. Ökningarna inom marinmateriel avser främst ubåt- och ubåtsräddningssystem samt övriga fartyg och båtar.

Inhyrd personal avser framförallt GRIPEN, samtliga avdelningar inom anskaffning och logistik utom staben samt GD och FSV.

Avseende materielförsörjningstjänster går förändringarna åt båda håll, men den största förändringen avser marinmateriel. Ökningen inom marinmateriel avser främst sjöstridssystem.

(tkr)	2017	2016
Varor/materiel	10 795 620	11 709 928
Tjänster:		
Inhyrd personal	134 961	169 721
Tjänsteprodukter:		
Materielförsörjningstjänster	5 284 957	4 892 311
Resekostnader	110 709	113 599
Övriga köpta tjänster	932 778	1 095 822
Summa tjänsteprodukter	6 328 444	6 101 733
Summa tjänster	6 463 405	6 271 454
Övriga kostnader	67 158	73 871
Summa övriga driftkostnader	17 326 183	18 055 252

Not 8 Finansiella kostnader

Räntekostnader Riksgäldskontoret har ökat kraftigt på grund av att saldot har varit positivt under vissa perioder. De högre räntekostnaderna är huvudsakligen hänförliga till exportåtaganden.

Kursdifferenser avseende Foreign military sales redovisas på ett gemensamt uppdrag. Kursdifferenser vid utlandsbetalningar redovisas mot respektive KB som projektkostnad och inte som kursdifferens under finansiella kostnader.

(tkr)	2017	2016
Räntekostnader Riksgäldskontoret:		
Räntekostnader lån till anläggningstillgångar	18	0
Räntekostnader löpande kredit	0	1 204
Räntekostnader räntekonto	6 877	2 517
Summa räntekostnader Riksgäldskontoret	6 895	3 721
Övriga finansiella kostnader:		
Övriga räntekostnader	-78	1 177
Dröjsmålsräntor	208	228
Kursdifferenser, kostnad	32 471	8 880
Summa övriga finansiella kostnader	32 601	10 285
Summa finansiella kostnader	39 496	14 006

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar har gjorts enligt plan. Avskrivningsplanen baseras på nyttjandeperiod, individuellt bedömd för varje post i anläggningsreskontran. Avskrivningsplanen följer generellt de schabloner som finns angivna i avsnittet redovisningsprinciper.

(tkr)	2017	2016
Immateriella tillgångar	840	668
Materiella tillgångar:		
Förbättringsutgifter på annans fastighet	20 283	16 343
Maskiner och tekniska anläggningar	32 401	39 620
Datorer	3 154	2 387
Övrigt	12 113	3 398
Summa avskrivningar, materiella tillgångar	67 951	61 748
Summa avskrivningar	68 791	62 416
Nedskrivningar	0	12 985
Summa avskrivningar och nedskrivningar	68 791	75 401

Not 10 Uppbördsverksamhet

Uppbördsverksamheten avser exportåtagandena.

Not 11 Årets kapitalförändring

Årets överskott avser framförallt FSV som har ökad produktivitet. Den negativa räntan och ett ökat kreditutnyttjande har gett större ränteintäkter än beräknat vilket har påverkat resultatet i hög grad positivt.

6.8 Noter till balansräkningen

Not 12 Immateriella anläggningstillgångar

Posten avser anpassning och nyutveckling av datasystem för FMV:s verksamhet.

Balanserade utgifter för utveckling (tkr)	2017	2016
Ingående balans anskaffningsvärde	64 637	62 693
Årets anskaffningar	0	0
Pågående nyutveckling, årets anskaffning	3 527	1 944
Årets avyttringar	-500	0
Utgående balans anskaffningsvärde	67 664	64 637
Ingående balans ack. avskrivningar	-58 239	-57 604
Årets avyttring avskrivningar	500	0
Årets avskrivningar	-840	-635
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående balans ack. avskrivningar	-58 579	-58 239
Bokfört värde	9 085	6 398

Balanserade utgifter för dataprogram (tkr)	2017	2016
Ingående balans anskaffningsvärde	4 229	4 229
Årets anskaffningar	0	0
Pågående nyutveckling, årets anskaffning	0	0
Årets avyttringar	0	0
Utgående balans anskaffningsvärde	4 229	4 229
Ingående balans ack. avskrivningar	-4 229	-4 195
Årets avyttring avskrivningar	0	0
Årets avskrivningar	0	-34
Årets nedskrivningar	0	0
Utgående balans ack. avskrivningar	-4 229	-4 229
Bokfört värde	0	0

Not 13 Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter i annans fastighet avser huvudsakligen utgifter för renovering på Tre Vapen i Stockholm, men även för FSV:s lokaler.

Förbättringsutgifter på annans fastighet (tkr)	2017	2016
Ingående balans anskaffningsvärde	387 542	365 109
Årets anskaffningar	21 520	27 309
Årets avyttringar	-5 053	-4 876
Utgående balans anskaffningsvärde	404 009	387 542
Ingående balans ack. avskrivningar	-156 712	-145 188
Årets avyttring avskrivningar	4 615	4 819
Årets avskrivningar	-20 283	-16 343
Utgående balans ack. avskrivningar	-172 380	-156 712
Bokfört värde	231 629	230 830

Maskiner, inventarier, installationer mm avser huvudsakligen investeringar i provsystem och andra investeringar avseende verksamheten T&E samt investeringar inom verksamheten FSV.

Avyttringar avser till största delen oanvändbara tillgångar som kasserats på FSV och T&E.

Maskiner, inventarier, installationer m.m. (tkr)	2017	2016
Ingående balans anskaffningsvärde	1 134 562	1 043 624
Övertagande av tillgångar från andra myndigheter	0	18 788
Invärdering AT utan restvärde	0	49 100
Årets anskaffningar	94 976	55 350
Årets avyttringar	-164 812	-32 300
Utgående balans anskaffningsvärde	1 064 726	1 134 562
Ingående balans ack. avskrivningar	-906 734	-827 276
Övertagande AT från andra myndigheter	0	-16 895
Invärdering AT utan restvärde	0	-49 100
Årets avyttring avskrivningar	160 377	31 941
Årets avskrivningar	-47 669	-45 404
Utgående balans ack. avskrivningar	-794 026	-906 734
Bokfört värde	270 700	227 828

Pågående nyanläggningar (tkr)	2017	2016
Ingående balans anskaffningsvärde	12 524	18 664
Övertaget från FXM	0	1 070
Årets anskaffningar	9 556	21 809
Årets utranteringar	0	-763
Årets nedskrivningar	0	-12 985
Årets aktiveringar	-12 524	-15 271
Summa pågående nyanläggningar	9 556	12 524

Not 14 Pågående arbeten

Värdering av pågående arbeten (PGA) har gjorts på kundbeställningsnivå.

Principen för värdering av PGA har begränsat förlusterna på beställningar från Försvarmakten enligt reglerna i samordningsavtalet till maximalt 10 procent av beställt belopp eller 5 000 tkr. Förlustbegränsningen berör 1 kundbeställning (6 kundbeställningar) och ökar FMV:s förväntade intäkter med 2 421 tkr (28 499 tkr).

Not 15 Förskott till leverantörer

Förskott till utländska leverantörer uppgår till 1 805 668 tkr, (1 674 326 tkr) varav 1 454 895 tkr (1 418 196 tkr) avser FMS (Foreign Military Sales). Förskott till svenska leverantörer uppgår till 2 199 235 tkr (2 399 383) tkr.

(tkr)	2017	2016
Materiel och tjänster	4 004 903	4 073 709
Summa förskott till leverantörer	4 004 903	4 073 709

Förändringarna av förskott till svenska leverantörer består huvudsakligen av avräkning förskott till Saab AB avseende projekt JAS 39E utveckling och utbetalning av förskott till SAAB Kockum avseende projekt ubåt A26.

Not 16 Kundfordringar

Posten har minskat mellan åren avseende företag och privatpersoner. Minskningen från 2016 beror på att färre uppdrag från externa kunder fakturerats i slutet på året.

(tkr)	2017	2016
Kundfordringar	107 832	303 923
Värdereglering kundfordringar	-10 147	-4 403
Summa kundfordringar	97 685	299 520

Not 17 Fordringar hos andra myndigheter och övriga kortfristiga fordringar

Här redovisas huvudsakligen kundfordringar på statliga myndigheter och ingående mervärdesskatt.

(tkr)	2017	2016
Kundfordringar statliga myndigheter	3 335 341	2 906 227
Ingående mervärdesskatt	522 351	714 724
Övriga fordringar	503	1 417
Summa fordringar hos andra myndigheter	3 858 195	3 622 368

Förändringen i kundfordringar mellan åren beror på att många leveranser till Försvarsmakten har fakturerats under slutet av året. Förändringen mellan åren av ingående moms beror på en minskad fakturering från leverantörerna under slutet av året.

Not 18 Periodavgränsningsposter

Under rubriken redovisas diverse förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Ökningen av upplupna intäkter, ej statlig motpart, under året avser särredovisning av krediteringar från leverantörer som inte bokförts ännu. Dessa har tidigare bokförts som upplupna kostnader.

(tkr)	2017	2016
Förutbetalda hyror	29 444	28 809
Övriga förutbetalda kostnader	27 543	41 930
Summa förutbetalda kostnader	56 987	70 739
Övriga upplupna intäkter, ej statlig motpart	77 649	46 946
Övriga upplupna intäkter, statlig motpart	0	228
Summa upplupna intäkter	77 649	47 175
Summa periodavgränsningsposter	134 636	117 914

Not 19 Avräkning med statsverket

Avräkning med statsverket	2017	2016
Anslag i räntebärande flöde:		
Ingående balans	-5 159	-4 269
Övertaget anslagssparande från Försvarexportmyndigheten		-12 468
Redovisat mot anslag	71 041	75 727
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-79 931	-79 220
Återbetalning av anslagsmedel	3 650	15 071
Inkomsttitel:		
Redovisat mot inkomsttitel	-23 300	-23 300
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	23 300	23 300
Utgående balans	-10 399	-5 159

Medlen som redovisas mot inkomsttitel avser exportåtagandena.

Not 20 Kassa och bank

Övriga konton i RGK avser konton för exportåtagandena. Övriga valutakonton avser FMV:s avtal med NSPA och speglar aktuellt engagemang med olika delar av NSPA organisation samt ett konto för FMV:s engagemang i Mali. Förändringen av FMS account fri del beror på att medel har återförts av US Government till Sweden account, vilket även gjordes 2016.

(tkr)	2017	2016
Kassa	41	45
Övriga konton i RGK	1 487 101	1 266 749
Valutakonton och konton för samarbetsavtal	23 838	15 439
Övriga valutakonton	43 091	28 195
FMS account fri del	5 302	4 266
Summa kassa och bank	1 559 373	1 314 694

Not 21 Myndighetskapital

Den stora kapitalförändringen 2016 är hänförlig till byte av redovisningsprincip i den verksamhet som togs över från den nedlagda Försvarexportmyndigheten.

Specifikation av myndighetskapitalet.	Statskapital	Bal. kap. Avgiftsfin. verks	Kapital- förändring enl. RR	Summa
Föregående års UB	98 777	-63 195	275 975	311 557
Rättelse	0	0	0	0
A Ingående balans	98 777	-63 195	275 975	311 557
Föregående års kapitalförändring	0	275 975	-275 975	0
Årets kapitalförändring	0		20 362	20 362
B Summa årets förändring	0	275 975	-255 613	20 362
C Utgående balans	98 777	212 780	20 362	331 919

Not 22 Avsättningar för pensioner

Posten avser huvudsakligen avsättning för förtida avgång med pensionsersättning enligt det statliga trygghetsavtalet 14 §. Den negativa pensionskostnaden för året avser återföring av avsättning inom FSV.

(tkr)	2017	2016
Ingående avsättning	37 450	32 650
Årets pensionskostnad	-11 259	21 412
Årets pensionsutbetalningar	-11 027	-16 612
Utgående avsättning	15 164	37 450
- varav särskild löneskatt	2 961	5 102

Not 23 Övriga avsättningar

Posten består dels av kompetensavsättningar inkl. den övertagna verksamheten och avsättning för avgångsvederlag. Övriga avsättningar avser avsättningar avseende organisatoriska förändringar vid FSV.

Kompetensavsättning (tkr)	2017	2016
Ingående avsättning	22 970	19 999
Årets avsättning	5 241	4 622
Årets kostnad	-2 625	-1 651
Utgående avsättning	25 586	22 970

Övriga avsättningar (tkr)	2017	2016
Ingående avsättning	18 551	2 841
Årets avsättning	174	15 710
Årets kostnad	0	0
Utgående avsättning	18 725	18 551
Summa övriga avsättningar	44 311	41 521

Not 24 Skulder till Riksgälden (RGK)

Här redovisas skuld till RGK avseende lån till anläggningstillgångar, räntekontokredit samt den löpande kredit som FMV har för finansiering av leverantörsförskott och sedan 2016 även konton för exporthantering.

I Regleringsbrevet för 2017 anges den totala krediten hos RGK utom lån till anläggningstillgångar som en övrig kredit. Den utnyttjade krediten om 8 610 142 tkr avser dels utnyttjande av krediten på räntekontot, 4 605 239 tkr, krediten för finansiering av förskott till leverantör, 4 004 903 tkr samt kredit för exporthantering 0 tkr. Någon behållning på räntekonto finns inte 2016. För 2017 finns en behållning på räntekonto avseende FSV på 145 mnkr som redovisas under övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret. Eftersom FMV inte har någon kreditram för räntekontokredit utan den ingår i ramen för övriga krediter redovisas det negativa saldot på räntekontot under övriga krediter i Riksgäldskontoret.

Lån till anläggningstillgångar (tkr)	2017	2016
Låneram	690 000	690 000
Utnyttjad låneram	488 717	462 621
Ingående skuld	462 621	449 993
Övertaget från FXM	0	1 070
Lån upptagna under året	90 443	40 518
Årets amorteringar	-64 347	-28 960
Summa lån till anläggningstillgångar	488 717	462 621

Övrig kredit (tkr)	2017	2016
Kreditram	19 000 000	19 000 000
Utnyttjad kredit	8 610 142	7 306 592
Maximalt utnyttjad	10 992 897	10 653 855
Maximalt utnyttjad datum	2017-11-17	2016-11-11

Not 25 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Övriga skulder avser fakturering till Försvarsmakten där inte leveransen godsmottagits. Förändringen av utgående mervärdesskatt beror på att färre uppdrag från externa kunder fakturerats i slutet på året.

(tkr)	2017	2016
Leverantörsskulder	230 300	306 301
Övriga skulder inomstatliga	33 655	40 565
Utgående mervärdesskatt	88 463	262 423
Sociala avgifter	43 067	40 801
Summa skulder till andra myndigheter	395 485	650 091

Not 26 Leverantörsskulder

Utländska leverantörsfakturor enligt reskontra uppgick till 403 981 tkr (495 844 tkr). Vid omräkning till balansdagens kurs värderades dessa till 419 307 tkr (492 366 tkr). Orealiserade kursdifferenser är uppdelade på intäkter och kostnader netto per valuta.

(tkr)	2017	2016
Leverantörsskulder	2 125 566	2 439 866
Omvärdering utländska leverantörsskulder	15 326	-3 477
Summa leverantörsskulder	2 140 892	2 436 389

Not 27 Övriga kortfristiga skulder

Här redovisas diverse skulder till personalen samt övriga skulder.

(tkr)	2017	2016
Personalskulder	41 808	39 766
Övrigt	1 477	2 665
Summa övriga skulder	43 285	42 431

Not 28 Förskott från uppdragsgivare och kunder

Förändringen avser avräknat förskott från uppdragsgivare och erhållet förskott från kund.

(tkr)	2017	2016
Förskott från kunder	29 990	
Förskott från uppdragsgivare		552
Summa förskott från uppdragsgivare och kunder	29 990	552

Not 29 Periodavgränsningsposter

Under denna rubrik redovisas diverse upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Den främsta orsaken till ökningen i posten jämfört med 2016 avser högre reserveringar eftersom en mindre del leverantörsfakturor har attesterats. Den del av pågående arbete som avser skulder till kunder återfinns här. Ökningen beror främst på upparbetade, ej fakturerade kostnader, i ett större utvecklingsprojekt. Övriga förutbetalda intäkter, statlig motpart, har minskat huvudsakligen beroende på att erhållna royaltyintäkter, som inte betalats ut till Försvarsmakten har minskat.

(tkr)	2017	2016
Ej statlig motpart:		
Interimsskulder övriga leverantörer	332 719	299 672
Upplupna löner	9 245	9 972
Semesterlöneskulder	127 037	121 526
Summa upplupna kostnader, ej statlig motpart	469 001	431 170
Statlig motpart:		
Sociala avgifter på upplupna löner	4 678	4 951
Sociala avgifter semesterlöneskuld	58 933	58 466
Interimsskulder statliga leverantörer	8 875	6 904
Summa upplupna kostnader, statlig motpart	72 486	70 320
Summa upplupna kostnader	541 487	501 490

Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten	7 410 613	6 526 180
Övriga förutbetalda intäkter, statlig motpart	153 212	215 227
Övriga förutbetalda intäkter, ej statlig motpart	0	1 539
Summa övriga förutbetalda intäkter	7 563 825	6 742 945
Summa periodavgränsningsposter	8 105 312	7 244 435

6.9 Noter till finansieringsanalysen

Not 30 Kostnader

Från kostnader enligt resultaträkningen dras avskrivningar och realisationsförluster. Förändringar av posterna avsatt till pensioner och övriga avsättningar återförs också från kostnaderna för att erhålla de kostnader som är likviditetspåverkande.

(tkr)	2017	2016
Kostnader enligt resultaträkning	-20 389 185	-20 978 721
Avskrivningar enligt resultaträkning	68 791	75 401
Realisationsförluster mm	4 943	135
Förändring avsatt till pensioner o övr. avsättningar	-19 496	23 481
Summa kostnader	-20 334 947	-20 879 704

Not 31 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Realisationsvinster tas bort ifrån intäkter enligt resultaträkningen.

(tkr)	2017	2016
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	20 257 912	21 113 008
Realisationsvinster	-91	-81
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	20 257 821	21 112 927

Not 32 Ökning/ minskning av lager

I förändring av lager ingår även förändring av förskott till leverantörer. Förändring av PGA redovisas i förändring av fordringar.

(tkr)	2017	2016
Förändring av lager	-9 648	-5 533
Förändring av förskott till leverantör	68 806	249 488
Summa förändring av lager	59 158	243 955

Not 33 Ökning/ minskning av kortfristiga fordringar

I förändring av fordringar ingår även förändring av periodavgränsningsposter och förändring av PGA.

(tkr)	2017	2016
Förändring av fordringar	-53 482	201 706
Förändring av periodavgränsningsposter	-16 722	-22 083
Förändring av pågående arbeten	-1 377 703	-902 605
Summa förändring av kortfristiga fordringar	-1 447 907	-722 982

Not 34 Ökning/ minskning av kortfristiga skulder

I skulder m.m. ingår investeringslån och kreditsaldo på räntekonto som redovisas på annat ställe i finansieringsanalysen. Förutom förändring av skulder redovisas här även förändring av periodavgränsningsposter.

(tkr)	2017	2016
Förändring av skulder m.m.	809 835	1 890 815
Justering för exportåtagande	272 921	-272 921
Justering för övr. krediter i Riksgälden	-1 594 462	-1 969 272
Justering för investeringslån	-26 096	-12 628
Summa förändring skulder m.m.	-537 801	-364 006
Förändring av periodavgränsningsposter	860 876	-650 194
Summa förändring av kortfristiga skulder	323 075	-1 014 200

7 Styrelsen

Ledande befattningshavare

Namn	Bruttolön (kr)	Månadslön (kr)	Förmåner (kr)
Göran Mårtensson , generaldirektör för FMV	1 583 636	128 600	41 796 (resa bostad-arbete)
Dan Ohlsson , ställföreträdande generaldirektör för FMV	1 202 727	96 000	4 248 (bilförmån)

Styrelsemedlemmar

Namn	Övriga styrelseuppdrag 2017	Arvode (kr)
Jan Nygren Ordförande t.o.m. den 30 juni 2017.	Ordförande i PrimeKey Solutions AB Ledamot Consilio International AB Ledamot Cerise Reklam AB	38 500
Susanne Ås Sivborg Tillförordnad ordförande fr.o.m. den 1 juli 2017.	Ledamot Kungliga Tekniska Högskolan Ledamot Arbetsgivarverket Ledamot SIQ Ledamot Högskolan Väst Ledamot stiftelsen SKAPA Ledamot KTH Holding	63 500
Anna Nilsson-Ehle	Ledamot Rymdstyrelsen Ledamot Svensk Bilprovning AB Ledamot NTF Väst Ordförande Vinnova Ordförande Lindholmen Science Park Ledamot Högskolan i Borås	44 250
Jan Thörnqvist	Ledamot i Försvarsmaktsledningen	38 500
Göran Mårtensson Generaldirektör för FMV		Inget arvode

Årsredovisning för 2017

Datum

2018-02-19

Dnr

17FMV4954-3:1

Sida

105 (106)

Bilagor

Bilaga 1 och 2 (hemlig)

Redovisning av uppföljning av pågående större anskaffningar som regeringen specificerat i Försvarsmaktens regleringsbrev för budgetåret 2017. Redovisningen inkluderar en ekonomisk uppföljning av vad FMV fakturerat Försvarsmakten samt vad som utbetalats från FMV till leverantör/leverantörer för respektive anskaffning, vilka leveranser per anskaffning som mottagits från leverantör/leverantörer respektive genomförts till Försvarsmakten samt väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan.

Bilaga 3 inklusive 4 underbilagor (hemlig)

Redovisning av intäkter, kostnader och risker i samband med utveckling, vidmakthållande, försäljning och överlåtelse av materiel uppdelat per exportaffär.

Årsredovisning för 2017

Datum

2018-02-19

Dnr

17FMV4954-3:1

Sida

106 (106)

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Susanne Ås Sivborg

Anna Nilsson-Ehle

Göran Mårtensson

Jan Thörnqvist

Stockholm den 19 februari 2018

Öppen/Unclassified

Bilaga 1 till FMV årsredovisningen 2017

Datum

Diarienummer

Ärendetyp

2018-02-19

17FMV4954-3:1

Sida

1(56)

Uppföljning av pågående större anskaffningar

Datum 2018-02-19
Diarienummer 17FMV4954-3:1
Ärendetyp

Dokumentnummer
Sida
2(56)

1	Artillerisystem 08 (ARCHER).....	4
2	Bandvagn 410.....	5
3	Pansarterrängbil 360.....	6
4	Radarjaktrobot Meteor	8
5	Helikopter 14.....	9
6	Helikopter 16.....	12
7	Nästa generations ubåt (A-26).....	14
8	HTM ubåt typ GOTLAND.....	15
9	Ersättning av lätt torped	16
10	Insatsförmåga luftvärn.....	17
11	Stridsflygplan JAS 39 E.....	17
12	Halvtidsmodifiering av dykfartyg typ Spårö.....	18
13	Anskaffning av skyddsmateriel	19
14	Informationsinfrastruktur	21
15	Satellitkommunikation	24
16	Uppgradering av stridsbåtar	26
17	Uppgradering av stridsvagn 122.....	28
18	Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod)	29
19	Stridsledningscentral	32
20	Materiel till Telekrigsbataljonen	33
21	Anskaffning lastbilar	34
22	Brobandvagn	35
23	Uppgradering av stridsfordon 90.....	37
24	Mörkerstridsutrustning för grupp/pluton.....	40
25	Anpassning telekom ledningsplats	41
26	Spaningsfartyg.....	44
27	Anskaffning Krypto 17-20	45
28	Anskaffning Sjömålsrobot.....	46
29	Anskaffning Sonarbåtar.....	47
30	Halvtidsmodifiering av korvett typ Gävle.....	48
31	Livstidsförlängning Stridsbåt 90 steg 2.....	49

Datum 2018-02-19
Diarienummer 17FMV4954-3:1
Ärendetyp

Dokumentnummer
Sida
3(56)

32	Livstidsförlängning TP 84.....	51
33	Omsättning materiel JAS 39	52
34	Omsättning Sonar 618.....	53
35	PV förmåga motoriserad bataljon	53
36	Statushöjning granatkastare.....	54
37	Åtgärder korvett Visby.....	54
38	Anskaffning bataljonsartilleri.....	55

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		4(56)

1 Artillerisystem 08 (ARCHER)

1.1 Definition av objektet

REMO Haubits 77B (ARCHER) omfattar REMO samt utveckling och anskaffning av ammunitionsfordon och modularladdningar.

1.2 Projektuppföljning

Projekt ARCHER genomförs för att anskaffa 12 artilleripjäser ARCHER, med 12 ammunitions hanteringssystem ARCHER och underhållsutrustning, vardera till 91. och 92 Artilleribataljon. Projektet har t.o.m. 2013 genomförts tillsammans med Norge som valde att avbryta i december 2013.

Avtal med Norge om hur deras utträde ur projektet ska regleras undertecknades 2016-12-21. Omförhandling mot Försvarmakten och hantering av de i regeringen beslutat (Fö2016/01224MFU) tillförda medel för att hantera de norska pjäserna har slutförts 2016-12-16.

Driftöverlämning av ARCHER-systemet till Försvarmakten genomförts för de första systemen i juni 2017. Levererade ARCHER-system finns indaterade i FM PRIO och Försvarmakten har utfärdad BOA (beslut om användning) för ARCHER-systemet.

1.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Totalt har levererats, till och med den 31 december 2017:

- 18 ARCHER seriepjäser
- 24 ARCHER ammunitions hanteringssystem
- Reservmateriel och verktygssatser för drift och underhåll
- Dokumentation och publikationer för levererad materiel

Varav under år 2017:

- 8 ARCHER seriepjäser
- Ytterligare reservmateriel och verktygssatser
- Uppdatering av dokumentation och publikationer för levererad materiel

1.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017. Leverantören har till FMV levererat:

- 18 ARCHER seriepjäser
- 24 ARCHER ammunitions hanteringssystem
- Reservmateriel och verktygssatser för förbandets drift och underhåll har uppdaterats.
- Dokumentation och publikationer för levererad materiel har uppdaterats.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		5(56)

Planerade leveranser till FMV:

- 1 ARCHER seriepjäs avses levereras i perioden dec 2017-mars 2018 efter tidigare underkänd leverans.
- 5 ARCHER förseriepjäs är under uppgradering till seriestatus hos leverantören och levereras under första delen av 2018.
- 12+12 ARCHER-system till förbandsreserven levereras i perioden 2018-2020.

1.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

1.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

2 Bandvagn 410

2.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar anskaffning av bandvagnar enligt regeringsbeslut 2011-02-03 (Fö2010/1688/MFU) och 2013 (Fö2013/1275/MFU). Objektet Splitterskyddad bandvagn omfattar sammanlagt 150 st bandvagnar (Bv 410) i varianterna trupptransport, ambulans, ledning och logistik. Utöver dessa beställningar finns även en anskaffning av systemmateriel till Bv 410 som ej omfattas av denna redovisning.

2.2 Projektuppföljning

2.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017. Samtliga 150 fordon är sedan tidigare levererade till Försvarmakten. Under 2015 och 2017 har FMV genomfört och levererat retroaktiva åtgärder på samtliga vagnar för att uppnå slutlig konfiguration.

2.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017. Samtliga 150 fordon är sedan tidigare levererade till FMV. Under 2015-2017 har industrin genomfört och levererat retroaktiva åtgärder på samtliga vagnar för att uppnå slutlig konfiguration.

2.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		6(56)

2.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdrag att anskaffa Bv 309 ds 5 & 6 tillfördes FMV Produktionsplan 2008, PP08. Uppgiften var att anskaffa Bv 309 i 4 versioner, totalt 110 vagnar, med leveranser 2010 - 2012. Planen var att initiera offertframtagning hösten 2008 och offerera Försvarmakten våren 2009. Nya målsättningsdokument från Försvarmakten erfordrades inte, då uppgiften var att anskaffa befintliga Bv 309 i ytterligare antal.

Planen att initiera hösten 2008 kunde inte genomföras pga. Försvarmaktens omplanering, då osäkerhet rådde kring vilken typ av bandvagn Försvarmakten efterfrågade.

Uppdraget överfördes till ny produktionsplan PP09, och planerades att initiera hösten 2009 och offerera hösten 2010. Omfattningen av uppdraget hade då utökats till att omfatta även systemmateriel. Målsättningsdokument erfordrades fortfarande inte. Uppdraget överfördes till ny produktionsplan PP10, med ny tidpunkt för att initiera våren 2010 och offerera våren 2011. Målsättningsdokument för uppdraget fanns då med i Försvarmaktens TEM-plan, med leverans april 2010. Uppdraget utgår ur PP10, och överflyttas till ny produktionsplan PP11. I PP11 skulle uppdraget initieras i februari.

I början av juni 2011 inkom särskild offertförfrågan rubricerat "AA.1393503 Ansk Bv ny" samt målsättningsdokument för uppdraget. Uppgiften hade nu ändrats till 48 stycken Bv ny i 4 varianter inkl. optioner på ytterligare fordon och underhållssystem. Denna särskilda offertförfrågan bereddes och beslutades tillföras PP11R. Uppdraget initierades i juni 2011, och offererades i december 2011 inkl. optioner för anskaffning av ytterligare fordon men utan underhållssystem (detta förfrågades och beställdes i ett separat uppdrag vid samma tidpunkt). Uppdraget beställdes av Försvarmakten i slutet av december 2011.

Uppdraget omförhandlades under juni 2013. Huvudsaklig orsak till omförhandling var att åtagande mot industri att tillhandahålla GFA (Government Furnished Assets) inte kunde uppfyllas fullt ut. Det ledde till en kontraktsändring mot industrin där omfattningen av GFA reducerades samt de förseningar det orsakat justerades med nya leveranstidpunkter från industrin med storleksordning 3-4 månader. Omförhandling mellan FMV och Försvarmakten omfattar motsvarande ändring i Försvarmakten åtagande att leverera GFA.

3 Pansarterrängbil 360

3.1 Definition av objektet

Försvarmakten anskaffar nytt splitterskyddat fordon. Anskaffningen avser 113 fordon till 71.- och 12. Motoriserade skyttebataljonerna. Före 2015 levererades 42 fordon till 71. Motoriserade skyttebataljonen. Under 2016 påbörjades utbildning och uppsättande av 12. Motoriserade bataljonen. Anskaffning av systemmateriel har utökats inom ramen för liggande beställning av Patgb 360.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		7(56)

3.2 Projektuppföljning

3.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017. Sedan april 2013 har FMV levererat samtliga 113 fordon med tillhörande utbildning och systemmateriel till Södra Skånska regementet P 7. Under 2014 levererades 56 fordon och i och med detta är samtliga 113 fordon levererade.

Baserat på FMV systemsäkerhetsgodkännande har Försvarmakten fattat beslut om användning (BOA) för Patgb 360 systemet. Formell överlämning av systemet påbörjades i mars 2014 och avslutades i juni 2016. Initial underhållsberedning är genomförd och erforderlig underhållsmateriel för Försvarmaktens verksamhet är levererad. I tillägg har en kompletterande underhållsberedning med väsentligt utökad omfattning genomförts under perioden Q3 2014 till Q1 2015. Resultatet från denna är under införande i underhållssystemet.

Leverans av simulatorer för förarutbildning har genomförts till Försvarmakten under 2015. Under 2016 levererade FMV del av systemmateriel, prototyp för mobil maskering och maskeringssystem HTR (Heat Transfer Reduction) samt delredovisning av uppdraget. Under 2017 har FMV levererat verktygs- och reservdelssatser, studierapport över förmåga att med kvalificerade sensorer kunna upptäcka mål och leda indirekta verkanssystem på långa avstånd för motoriserade skyttebataljoner, studierapport över utvecklad förmåga till direktriktad verkan för motoriserade skyttebataljoner, del av systemmateriel och delredovisning av uppdraget.

3.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017. I mars 2013 levererades de första fordonen av Pansarterrängbil 360 systemet från Patria Land Services till FMV. Fordonen slutlevererades augusti 2014 varvid 109 stycken var fakturerade Försvarmakten under 2014 och 4 stycken var fakturerade Försvarmakten under 2015.

Under 2016 levererade industrin succesivt systemmateriel och prototyper för maskering. Under 2017 har industrin levererat studier och fortsatt att succesivt leverera systemmateriel.

Slutleverans av hela systemet inklusive underhållssystem, systemmateriel och dokumentation beräknas vara genomfört till Q3 2018. Denna förskjutning av tidpunkt för slutförande av verksamhet inom avtalet med leverantören orsakades bl.a. av den omorganisation och de personella neddragningar som genomförts hos leverantören under 2015.

3.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		8(56)

3.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Jämfört med ursprunglig produktionsplan 2010 (PP10) försenades projektet 6 månader p.g.a. ett överklagande av tilldelningsbeslutet. Den reella projektstarten blev i och med denna försening januari 2011.

4 Radarjaktrobot Meteor

4.1 Definition av objektet

Redovisningen långräckviddig flygburen jaktrobot omfattar anskaffning och integration av ny radarjaktrobot, Meteor, till JAS 39C/D och JAS 39 E.

4.2 Projektuppföljning

Den 14 juni 2001 fattade regeringen beslut kring utveckling och integration av ny radarjaktrobot för JAS 39 Gripen. FMV har inom ramen för regeringens primära beslut samt senare regeringsbeslut deltagit i det multilaterala samarbetet kring utveckling av Meteor. Utvecklingen har gjorts tillsammans med Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien och Tyskland.

Utvecklingsarbetet har bedrivits enligt avtal och slutfördes under december 2013. Vissa restpunkter återstod. Dessa slutfördes under 2016 varvid utvecklingsprojektet avslutats mot industrin. Det återstår dock en del att leverera från industrin vilket beräknas genomfört Q1 2018.

Samtliga samarbetsländer har tecknat avtal om leverans av serierobotar. Regeringen bemyndigade år 2010 FMV att slutförhandla och ingå avtal avseende serieanskaffning av Meteor. Tecknat avtal innebar leverans av seriemateriel under perioden 2013-2020. Jaktroboten är en del av Gripenplattformens BVR-förmåga (Beyond Visual Range). Under 2013-2015 genomfördes förhandlingar mellan de i Meteor projektet deltagande länderna angående upphandling av ett vidmakthållandeavtal, In Service Support (ISS), mot huvudleverantören MBDA.

Regeringen har bemyndigat FMV att förhandla och ingå ett sådant avtal. Avtalet, som kopplas till gällande MoU via ett Implementation Arrangement, undertecknades av samtliga deltagande länder under 2016.

4.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Leveranser pågår inom Meteorprojektet enligt plan.

4.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

4.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		9(56)

4.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdrag för detta anskaffningsobjekt beslutades att ingå i FMV produktionsplan 2010. Reglering av avtalsmilstolpar mellan Försvarmakten och FMV har gjorts sedan dess för att återspegla förhandlingsresultat utifrån tecknat serieleveranskontrakt.

5 Helikopter 14

5.1 Definition av objektet

I enlighet med regeringens beslut 2001-09-13 har Försvarmakten uppdragit åt FMV att anskaffa HKP14-systemet genom beställning av 18 medeltunga helikoptrar av typen NH90 från tillverkaren NH Industries. Anskaffningen omfattar även uppdragsutrustningar, specialverktyg, specialutrustning, publikationer, dokumentation, utbildning och utbildningsmateriel (träningssystem). Regeringen har vidare beslutat 2012-06-07 att FMV kan beställa verksamhet och materiel avseende HKP14 från annan leverantör än NH Industries. Anskaffningskontraktet tecknades i samverkan med Finland och Norge.

Projektledningen för anskaffningen av HKP 14 omfattas ej av denna redovisning, eftersom denna verksamhet inte omfattades av regeringsbeslut. Systemberoende finns inom funktionen taktisk datalänk, då särskild nationell datalänk för kommunikation med sjöstridskrafter behövs. Detta redovisas inte här.

5.2 Projektuppföljning

Anskaffningen avser nytt medeltungt helikoptersystem. Anskaffningen avser helikoptrar för trupp- och sjuktransport samt ubåtsjaktförmåga. Slutversionerna benämns HKP14E1 och HKP14F2.

Den 13 september 2001 medgav regeringen att FMV fick beställa 18 stycken medeltunga helikoptrar av typen NH90 från tillverkaren NH Industries.

Den 26 september 2001 undertecknades avtalet om anskaffning mellan FMV och NHI. Avtalet innebar att den första certifierade trupptransporthelikoptern (HKP14E) skulle levereras till FMV den 30 november 2005. Den 5 november 2015 fattade regeringen beslut om modifiering av ytterligare 4 helikopterindivider till HKP 14F.

5.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017:
FMV överlämnade första HKP14A³ till Försvarmakten den 15 december 2011.
FMV överlämnade andra HKP14A till Försvarmakten den 31 augusti 2011.
FMV överlämnade första HKP14B till Försvarmakten den 19 april 2011.
FMV överlämnade andra HKP14B till Försvarmakten den 29 mars 2011.

¹ Helikopter avsedd för främst sjuk och trupptransport, kan inte medföra sonarsystem men väl ledningssystem.

² Helikopter avsedd för ubåtsjaktförmåga, kan omkonfigureras även till andra uppdrag.

³ Helikopter med begränsad funktionalitet, tidigare benämnd Basic.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		10(56)

FMV överlämnade första HKP14D⁴ till Försvarsmakten den 15 december 2013.
FMV överlämnade andra HKP14D till Försvarsmakten den 7 april 2014.
FMV överlämnade tredje HKP14D till Försvarsmakten den 16 juni 2014.
FMV överlämnade fjärde HKP14D till Försvarsmakten den 3 oktober 2014.
FMV överlämnade femte HKP14D till Försvarsmakten den 18 december 2014.
FMV överlämnade sjätte HKP14D till Försvarsmakten den 30 september 2015.
FMV överlämnade sjunde HKP14D till Försvarsmakten den 17 december 2015.
FMV överlämnade första HKP14F till Försvarsmakten den 17 december 2015.
FMV överlämnade andra HKP14F till Försvarsmakten den 9 september 2016.
FMV överlämnade tredje HKP14F till Försvarsmakten den 11 november 2016.
FMV överlämnade fjärde HKP14F till Försvarsmakten den 2 december 2016.
FMV överlämnade femte HKP14F till Försvarsmakten den 19 juni 2017.

Under 2017 har verksamheten fokuserat på fortsatt leverans av uppdragsutrustningar till HKP 14. Uppdragsutrustningarna består i flera fall av två delar; installationskit för uppdragsutrustningar samt uppdragsutrustningen som sådan.

Följande uppdragsutrustningar har kompletterats i numerär eller tillkommit under 2017:

- SX16
- Brandtunneinstallation
- EW, pga retrofit av HKP
- Sandfilter till motorer

Vidare har ett antal UH-orienterande utrustningar samt AGE:er överlämnats till Försvarsmakten under 2017.

- Verktygsatser
- Batteriladdningsutrustning
- Hydraulaggregat

5.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017:

FMV har i enlighet med Addendum Agreement till Contract amendment (CA4) mottagit två individer i HKP14C⁵ utförande, vilka inte har varit avsedda för leverans till Försvarsmakten. Dessa har återlämnats till industrin för modifiering till HKP14E för att överlämnas senare till Försvarsmakten.

NHI levererade den första HKP14A till FMV den 20 juni 2007.

NHI levererade den andra HKP14A till FMV den 6 september 2007.

NHI levererade den första HKP14B till FMV den 19 augusti 2009.

NHI levererade den andra HKP14B till FMV den 15 oktober 2009.

NHI levererade den första HKP14D till FMV den 25 mars 2013.

NHI levererade den andra HKP14D till FMV den 10 december 2013.

NHI levererade den tredje HKP14D till FMV den 2 april 2014.

NHI levererade den fjärde HKP14D till FMV den 3 oktober 2014.

NHI levererade den femte HKP14D till FMV den 18 december 2014.

⁴ Helikopter med begränsad funktionalitet, avsedd för internationella insatser.

⁵ Leverans under december 2010, helikopter med begränsad funktionalitet, tillförd uppdragsutrustning.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
Dokumentnummer	Sida	
	11(56)	

NHI levererade den sjätte HKP14D till FMV den 30 september 2015.
NHI levererade den sjunde HKP14D till FMV den 17 december 2015.
NHI levererade den första HKP14F till FMV den 17 december 2015.
NHI levererade den andra HKP14F till FMV den 9 september 2016.
NHI levererade den tredje HKP14F till FMV den 11 november 2016.
NHI levererade den fjärde HKP14F till FMV den 1 december 2016.
NHI levererade den femte HKP14F till FMV den 19 juni 2017.

5.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

5.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Helikopter 14	Utbet till leverantör	302 305
	Utbet till FM	824
	FMV omkostnader	10 177
Summa (ksek)		313 306

5.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Helikopter 14	Utbet till leverantör	6 467 984
	Utbet till FM	551 761
	FMV omkostnader	-1 781
Summa (ksek)		7 017 965

5.3.3 Fakturering av Försvarsmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Helikopter 14	Fakturerat till FM	291 375
	Övriga intäkter	39 627
Summa (ksek)		331 002

5.3.4 Fakturering av Försvarsmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Helikopter 14	Fakturerat till FM	7 437 777
	Övriga intäkter	49
Summa (ksek)		7 437 827

5.3.5 Övriga kostnader

Hkp 14 är ett projekt som pågått sedan 2001. Projektet har stora leveranser som omfattas av stora belopp. Betalningsplanen mot Försvarsmakten ligger fast och fastställdes i inledningsfasen av projektet. Leveranser

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		12(56)

från industrin varierar dock över tid eftersom alla kontrakt inte var upprättandet när betalningsplanen fastställdes. Därav kommer uppärlbetning att vara i otakt över åren men uppdragens totala ram och leveransplan innehålls mot Försvarsmakten.

5.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

6 Helikopter 16

6.1 Definition av objektet

Regeringen har beslutat att förstärka den svenska medeltunga helikopterkapaciteten. Försvarsmakten har genom FMV beställt 15 stycken HKP16 (UH 60M/Black Hawk) vilka har anskaffats i ett mellanstatligt avtal med amerikanska staten. Denna redovisning omfattar anskaffning, projektledning samt transport av helikoptrarna till Sverige.

6.2 Projektuppföljning

Den 1 juli 2010 fattade regeringen beslut om anskaffning av ett nytt medeltung helikoptersystem.

FMV har i ett mellanstatligt avtal med amerikanska staten anskaffat 15 stycken Helikopter 16 (HKP 16) Blackhawk UH-60M. HKP 16 togs fram för att möta Försvarsmaktens tidsmässigt akuta behov av helikoptrar för att klara sjukvårds-, trupp- och materieltransporter i Afghanistan från och med april 2013. Anskaffningen omfattade även underhållssystem, utbildning av piloter och tekniker med mera. Anskaffningen gjordes genom att nyttja den amerikanska metoden att sälja krigsmateriel genom så kallad Foreign Military Sales (FMS).

Utöver själva anskaffningen har FMV i uppgift att skapa förutsättningar för att möjliggöra en kontinuerlig driftverksamhet i Försvarsmakten.

6.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

FMV har levererat 15 stycken helikoptrar till Försvarsmakten. Utöver leverans detta har FMV levererat uppdragsutrustningar, verktyg, utbytesenheter, reservdelar samt tjänster och utbildningar för att möjliggöra drift och underhåll av flygmaterielsystemet.

Under 2017 har FMV fortsatt att leverera beställda verktyg, ytterligare reservdelar samt tjänster och utbildningar.

6.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Under 2017 har materielen i huvudsak varit i ett vidmakthållandeskede och inga större leveranser av materiel skett.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		13(56)

6.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

6.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

<i>Projekt</i>	<i>Fördelning</i>	<i>Summa</i>
Helikopter 16	Utbet till leverantör	17 676
	Utbet till FM	354
	FMV omkostnader	-5
Summa (ksek)		18 026

6.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Helikopter 16	Utbet till leverantör	1 956 535
	Utbet till FM	369
	FMV omkostnader	90 900
Summa (ksek)		2 047 803

6.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Helikopter 16	Fakturerat till FM	31 050
	Övriga intäkter	5 038
Summa (ksek)		36 088

6.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Helikopter 16	Fakturerat till FM	2 786 322
	Övriga intäkter	9 820
Summa (ksek)		2 796 143

6.3.5 Övriga kostnader

Skillnaden mellan vad som utbetalats till leverantör och vad som fakturerats till Försvarmakten beror främst på att amerikanska staten inte har lyft medel från kontot för FMS-avtalet. FMV:s fakturering till Försvarmakten bygger på en antagen betalningslinjal gentemot leverantören som är kopplad till leverans av helikoptrar och att amerikanska staten då lyfter medel som FMV inbetalat på kontot för FMS-avtalet.

Utöver skillnaden mellan vad som utbetalats till leverantör och vad som fakturerats till Försvarmakten som anges ovan består skillnaden även av FMV:s omkostnader som till större del utgörs av löner, ränta på förskott, frakt och resor. Den redovisade posten Utbet till Försvarmakten avser det arbete som Försvarmakten har genomfört åt FMV.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		14(56)

6.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdrag för detta anskaffningsobjekt beslutades att ingå FMV produktionsplan 2010. Inga avvikelser finns enligt ursprunglig produktionsplan. Inom ramen för regeringens beslut har uppgiftsställningen från Försvarsmakten till FMV kompletterats att även omfatta modifiering av helikoptrarna för långräckviddig kommunikation, verkan i vintermiljö samt utrustning för brandbekämpning, under 2017 tillkom IFF mode 5, uppgradering av igenkänningssystem.

7 Nästa generations ubåt (A-26)

7.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar projekt NGU/A-26 som omfattas av nybyggnation av två ubåtar. Nästa Generation Ubåt (NGU) var ett konceptuellt namn på de studier av ny ubåt som nu övergått efter konstruktions- och produktionsfas till att benämnas som projekt A-26.

7.2 Projektuppföljning

7.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till 2017-12-31.

Kopplat till gällande beställning mellan myndigheterna har under perioden 2015-2017 årligen delredovisningar avseende genomförd verksamhet och projektläget levererats till Försvarsmakten (totalt tre stycken).

7.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till 2017-12-31.

Leveranser 2015:

- Saab Kockums AB Konstruktionsunderlag inklusive konstruktionsprov.

Leveranser 2016:

- Slutlig systemdesign av A26 (Final system review, FSR) inkl. genomgångar och systembeskrivningar, systemkrav- och prestandarapporter
- Rapporter angående bl. a. systemsäkerhet, konstruktionsprov och projektstatus.

Leveranser 2017:

- Systemarbete färdigställs och leveranser av uppdaterade analyser, rapporter och systemdokumentation har skett.
- Konstruktionsunderlag i form av 3D-CAD ritningar av rumsarrangemang och produktionsritningar har levererats.
- Verifieringsverksamheten har startat, och FVM har fått leverans av verifieringsprocedurer och verifieringsrapporter, samt deltagit vid verifiering.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		15(56)

7.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

7.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

8 HTM ubåt typ GOTLAND

8.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar projekt halvtidsmodifiering av två ubåtar av Gotlandsklass. Redovisningen avser inte de sensoranskaffningar som planeras att genomföras parallellt under HTM perioden. Dessa anskaffningar är egna uppdrag, som av tidsskäl sammanförts till samma tidsperiod som HTM-perioden

8.2 Projektuppföljning

8.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till 2017-12-31. Leveransbeskrivningen nedan sker med koppling till avtalade milstolpar mellan myndigheterna avseende pågående beställning från december 2014 mellan myndigheterna gällande HTM Ubåt typ Gotland.

Som en bakgrundsbeskrivning har under tidigare perioden 2011-2015 årligen redovisningar (fem stycken) avseende bl.a. projektläget levererats till Försvarmakten.

Under perioden 2011- 2012 har projektet, samordnat med annat ledningssystemuppdrag, materielöverlämnat två ubåtar typ Gotland avseende manöverums- och kylmodifieringar, vilka genomförts i samband med modifiering av ledningssystem.

Resultat kopplade till den inom uppdraget förberedande konstruktionsverksamheten har vid olika avstämningstillfällen redovisats för Försvarmakten. Detta har skett genom statusredovisningar och redovisning av framtagen systemdefinition under 2013, ”Teknisk specifikation SUBSPEC HTM”. I december 2014 beställde Försvarmakten det nu pågående uppdraget HTM ub typ Gotland. Tidigare beställning omförhandlades samtidigt till avslut.

Leveranser kopplade till pågående beställning HTM ub typ Gotland

Kopplat till gällande beställning mellan myndigheterna har under perioden 2015-2017 årligen delredovisningar avseende genomförd verksamhet och projektläget levererats till Försvarmakten (totalt tre stycken).

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		16(56)

8.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till 2017-12-31 med koppling till pågående HTM-beställning avseende ubåt typ Gotland.

Under 2015 har system- och detaljkonstruktionsunderlag levererats.

Under 2016 har ILS- och systemsäkerhetsanalyser samt produktionsunderlag, uppdaterade specifikationer och planer och verksamhet kopplad till underleverantörsmilstolpe ”tilläggssektion insvetsad mot aktersektion” levererats.

Under 2017 har följande levererats:

- Konstruktions- och produktionsunderlag avseende komplett ubåt
- Verksamhet kopplad till underleverantörsmilstolpe innebärande ubåt nr 1 sammansvetsad
- Verksamhet kopplad till underleverantörsmilstolpe innebärande tilläggssektion ubåt nr 2 insvetsad mot aktersektion
- Besättningsutbildningar avseende HTM-konfiguration
- Säkerhetsintyg och tekniska ackrediteringsunderlag avseende HTM-konfiguration
- Verifieringsprocedurer och verifieringsplaner.

8.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

8.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

9 Ersättning av lätt torped

9.1 Definition av objektet

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

9.2 Projektuppföljning

9.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till 2017-12-31.

Under perioden 2015-2017 har årligen delredovisningar avseende verksamhet och projektläget levererats till Försvarmakten.

9.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		17(56)

9.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

9.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

10 Insatsförmåga luftvärn

Redovisas i sin helhet i den hemliga bilagan.

11 Stridsflygplan JAS 39 E

11.1 Definition av objektet

Utveckling och anskaffning av Flygmaterielsystem JAS 39E, (vapen inom flygmaterielsystemet anskaffas på annan budget i enlighet med vad som redovisats i BU13 och hemställan om beställning av projektet). I denna redovisning avgränsas också åtgärder för vidmakthållande av produktionsförutsättningarna.

11.2 Projektuppföljning

Den 10 januari 2013 fattade regeringen beslut om utveckling av JAS 39E och ombyggnad av JAS 39C/D till JAS 39E.

Den 14 februari 2013 tecknade FMV och Saab AB avtal om utveckling och serieproduktion av uppgraderat flygmaterielsystem 39 till JAS 39E (version 21 och 22). Avtalet innehåller ett antal delbeställningar och inledningsvis beställdes i februari 2013 utvecklings- och produktionsförberedelser. I december 2013 beställde FMV modifiering av 60 stycken JAS 39C/D till JAS 39E för Försvarmakten. Leveranser av flygplan JAS 39E är planerade att påbörjas 2018. Kringutrustning kommer att levereras i den takt som behövs för Försvarmaktens förmågeuppbyggnad. Systemöverlämning till Försvarmakten av JAS 39E (version 21) är planerad att ske under 2019 och av JAS 39E (version 22) under 2023.

Med den nya JAS 39E kommer Försvarmakten att få ett stridsflygsystem med nya och utvecklade förmågor som möter de framtida operativa kraven. Den nya JAS 39E kommer relativt JAS 39C/D bland annat att ha en starkare motor, mer internt bränsle som ger ökad räckvidd och uthållighet, fler vapenbalkar och en högre lastförmåga samt en bättre sensorförmåga.

2014-08-28 beslutade svenska regeringen att fullfölja utvecklingen och anskaffningen av JAS 39E.

I slutet av oktober år 2014 slöt Brasilien och Saab avtal om anskaffning av 36 stycken Gripen NG (Next Generation). Avtalet trädde slutligen i kraft 2015-09-09. NG bygger till stora delar på JAS 39E.

Under året har den intensiva utvecklingsverksamheten med JAS 39E Gripen fortsatt. Vissa delsystem har kommit långt i sin utveckling medan andra fortfarande är i ett tidigare skede. En viktig milstolpe under året

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		18(56)

var den 15 juni då provflygplanet 39-8 gjorde sin premiärflygning i Linköping. Från provningen kan nämnas att 39-8 flugits i överljuds fart.

Föreberedelser för produktionen av serieflygplan har startats genom bl.a. tillverkning av olika detaljer och sammanbyggnad av vissa kroppsdelar. Arbete med att anskaffa viss materiel för att undvika demontering av JAS 39 C/D flygplan beräknas att kunna slutföras under året.

11.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga systemleveranser till Försvarmakten har ännu genomförts. Under år 2017 har FMV levererat KB-rapporter för områdena utveckling, utvecklingsförmåga, produktionsförmåga, anskaffning samt stödsystem:

- KB 850953 Utveckling JAS 39E. Halvårsrapport 1, 2017-04-25. Bilaga till 17FMV828-7:1, 2017-04-12.
- KB 850953 Utveckling JAS 39E. Delrapport 2017, 2017-08-28. 17FMV828-10:1, 2017-08-28.
- KB 850953 Utveckling JAS 39E. Halvårsrapport 2, 2017-10-25. 17FMV828-11:1, 2017-10-15.
- KB 852616 Produktionsförmåga JAS 39E. Halvårsrapport 1, 2017-04-25. 17FMV828-5:1, 2017-04-12.
- Verksamhetsrapport 1, 2017 avseende KB 886514 Utvecklingsförmåga JAS 39E 15-17. 17FMV1726-2:1, 2017-04-12.
- Verksamhetsrapport 2, 2017 avseende KB 886514 Utvecklingsförmåga JAS 39E 15-17. 17FMV1726-7:1, 2017-10-11.
- KB 860673 Anskaffning JAS 39E. Rapport milstolpe, 2017-04-25. 17FMV828-6:1, 2017-04-12.
- AO 863267 Stödsystem JAS 39E. Rapport milstolpe, 2017-03-25.

11.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Ännu har inga systemleveranser skett från industrin till FMV.

11.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

11.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Inga väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan.

12 Halvtidsmodifiering av dykfartyg typ Spårö

12.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar projektet halvtidsmodifiering av röjdykarfartyg typ Spårö.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		19(56)

12.2 Projektuppföljning

12.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

FMV har inte offererat denna verksamhet till Försvarmakten.

12.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

FMV har inte offererat denna verksamhet till Försvarmakten.

12.3 Ekonomi

FMV har inte offererat denna verksamhet till Försvarmakten. Inget ekonomiskt utfall.

12.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdrag för detta anskaffningsobjekt beslutades att ingå i FMV produktionsplan 2011. Offertberedning genomfördes under 2011 och förfrågningsunderlag sändes ut till industrin under 2012. Upphandlingen avbröts pga. att industrin inte uppfyllde FMV:s krav. FMV tog fram ett förnyat underlag med avsikten att skicka ut förfrågan under 2014. Under 2014 beslutade dock FMV att upphandling av halvtidsmodifiering av röjdykarfartyg Spårö temporärt inte skulle genomföras mot bakgrund av industrisituationen med KOCKUMS AB /Thyssen Krupp. Uppehållet i upphandlingsprocessen har medfört att resurser (personal) prioriterats till andra anskaffningsprojekt varvid det finns ett återtagningsbehov avseende kompetens. Parallellt med uppehållet har en analys bedrivits avseende kravbild, förmågor och kostnader i syfte att precisera förfrågningsunderlaget till industrin. Analysen är föranledd av inkomna industrioferter från 2012. Ett förnyat förfrågningsunderlag togs fram under 2015 vilket avsågs skickas ut första kvartalet 2016. I samband med ÖB avvägning kopplat till Försvarslogistikplan 2017 beslöt Försvarmakten att senarelägga uppdraget till start 2018.

13 Anskaffning av skyddsmateriel

13.1 Definition av objektet

Härmed slutredovisas detta anskaffningsobjekt. Försvarmakten påbörjade under 2010-2012 anskaffning av ny C-stridsdräkt 12, Skyddsmaskväska 90C och Tillpassningskontroll för skyddsmasker. I dessa upphandlingar lades optioner som utlöses i detta uppdrag. Nya R/N-varnare (dosimetrar) anskaffas inom uppdraget då tidigare dosimetrar efterhand fått försämrad funktion på grund av förslitning. Vidare anskaffas utrustning för dosuppföljning av R/N-varnarna.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		20(56)

13.2 Projektuppföljning

13.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 13 november 2017.

Beteckning		Antal
C-stridsdräkt 12		2 500
Skyddsmaskväska 90c		12 000
Kontrollinstrument ird 2000	2	
Dosimväska 71/61		7 000
Bältesclips		100
Halsrem 1		250
Batterilucka		250
Skruvmejselset	20	
Pgm dosiffr		2
Pgm dmc user	2	
Dosimeterläsare 71/t		1

13.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 13 november 2017.

Beteckning	Antal
Dosimväska 71/61	7 000
Transportförpackning till dosimeter 71 för att packa 10st dosimeter 71	450
Inredning till transportväska dosimeter 71 för att packa 50st dosimeter 71	30

13.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

13.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning av skyddsmateriel	Utbet till leverantör	840
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	178
Summa (ksek)		1 019

13.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning av skyddsmateriel	Utbet till leverantör	129 380
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	1 689
Summa (ksek)		131 069

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		21(56)

13.3.3 Fakturering av Försvarsmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning av skyddsmateriel	Fakturerat till FM	-10 189
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		-10 189

13.3.4 Fakturering av Försvarsmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning av skyddsmateriel	Fakturerat till FM	131 069
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		131 069

13.3.5 Övriga kostnader

Under år 2017 har uppdraget slutrapporterats varvid FMV återlämnat medel.

13.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Detta projekt bygger till stor del på utlösande av optioner från tidigare projekt. För att genomföra slutlig leverans enligt uppdraget så behövde FMV beslut från Försvarsmakten om hur dosuppföljning av anställda skulle ske. Beslutet skulle ha tagits den sista september 2015 men senarelades till sista februari 2016. Det sena beslutet medförde att tidsplanen i projektet måste förskjutas. I samband med detta, då Försvarsmakten konstaterat att ekonomi fanns i tillräcklig omfattning inom uppdraget, inleddes en anskaffning av hållare för anskaffade R/N-varnare avsedd för stridsväst utifrån ett behov som har uppkommit för att soldaten lättare ska kunna bära R/N-varningsinstrumentet.

FMV beslutade i början av 2016 att inte invänta Försvarsmaktens beslut gällande dosuppföljning utan endast leverera behovet av väskor till R/N-varningsinstrumentet som tillkommit. Upphandlingen av väskorna till R/N-varningsinstrumentet överklagades och låg hos förvaltningsrätten under 6 månader för överklagan och FMV vann inte målet. Upphandlingen fick förnyas och väskorna levererades slutligen i juli 2017 varefter de packades tillsammans med R/N-varningsinstrumentet innan projektet kunde avslutas i november 2017. Cirka 20 mnkr återlämnades till Försvarsmakten november 2017 i samband med att projektet slutredovisades.

14 Informationsinfrastruktur

14.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar det första steget i en serie av beställningar omfattande informationsinfrastruktur och utveckling av system som hanterar information upp till HEMMLIG/TOP SECRET.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		22(56)

14.2 Projektuppföljning

Redovisningen omfattar tre uppdrag:

- *FM Infoinfra H/S 15-17*
- *Anskå SWECCIS* (Gem applikationer) 15-17 (Ej beställt)
- *Anskaffa SWECCIS 1.2 hårdvara* (Särskild offertförfrågan)

Anskaffningen *FM Infoinfra H/S 15-17* avser införandet av befintlig version av datorsystemet SWECCIS i markstridskrafternas bataljonsledningsplatser.

Anskaffningen *Anskaffa SWECCIS 1.2 hårdvara* avser kompletteringsbeställning av maskinvara för bruk främst inom levererade SWECCIS system, levererade inom befintliga uppdrag som anskaffar och utvecklar det försvarsmaktsgemensamma systemet SWECCIS för stöd till ledning på operativ och taktisk nivå. Leveranserna i detta uppdrag syftar sammantaget till att förtäta användandet och förstärka tillgängligheten i driftsatta SWECCIS system i versioner 1.2.x.

14.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med 31 december 2017.

Inom uppdrag *FM Infoinfra H/S 15-17* har Driftsystem SWECCIS H/R för stabplatser IO för förband i införandeomgång 4 t.o.m. 7 enligt Försvarsmaktens *Införandeorder Försvarsmaktens Ledningssystem för Insatsorganisationens Markbaserade förband – FMLS IO Mark* levererats.

Inom uppdrag *FM Infoinfra H/S 15-17* har under 2017 har följande leveranser genomförts avseende:

- Leveransomgång 8-10 av SWECCIS H/R för stabplatser IO
- Leverans har skett 2017-04-10 av ett system till Arméns taktiska stab (ATS), ett system till referensmiljön för de tekniska delarna av Försvarsmaktens Ledningssystem (FMLS TS Ref), två system till 112.LednKomp, ett till 12.SbBat samt ett system till 71. MekBat.

Under 2017 har följande leveranser genomförts avseende *Anskaffa SWECCIS 1.2 hårdvara*:

- DATOR BÄRB 5414 /T.
- U1 klienter
- SNU-skrivare 3.0
- Installationsserver på pall, samt utbildning av driftspersonal

14.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med 31 december 2017. Leveranser av driftsystem SWECCIS för införandeomgång 4 t.o.m. 7 enligt Försvarsmaktens *Införandeorder Försvarsmaktens Ledningssystem för Insatsorganisationens Markbaserade förband – FMLS IO Mark*.

Under 2017 har följande leveranser genomförts avseende *FM Infoinfra H/S 15-17*:

- Leveransomgång 8-10 av SWECCIS H/R för stabplatser IO

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		23(56)

- Konfigurationen av dessa driftsystem är identisk med tidigare leveransomgångar, utöver att grunddata skiljer sig åt. Leverans har skett 2017-04-10 med ett system till ATS Domän, ett till FMLS TS Ref, två system till 112.LednKomp, ett till 12.SbBat samt ett system till 71. MekBat.

Under 2017 har leveranser genomförts avseende *Anskaffa SWECCIS 1.2 hårdvara*:

- En större mängd datormateriel, bla.1200 st Dator bärbar 5414, 300 st Stationär klient Z240 med tillbehör och 75 st U1 klienter plus extra HD
- Underhållsplaner
- Systemsäkerhetsgodkännande

14.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

14.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Informationsinfrastruktur	Utbet till leverantör	10 987
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	34 841
Summa (ksek)		45 828

14.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Informationsinfrastruktur	Utbet till leverantör	22 589
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	35 262
Summa (ksek)		57 851

14.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Informationsinfrastruktur	Fakturerat till FM	36 512
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		36 512

14.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Informationsinfrastruktur	Fakturerat till FM	46 646
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		46 646

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		24(56)

14.3.5 Övriga kostnader

Inget att redovisa.

14.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

FM *InfoInfra H/S 15-17* ingick ursprungligen i 2012 års produktionsplan. Regeringshemställen från Försvarsmakten gjordes hösten 2012. Regeringsbeslut fattades 2015-03-26.

Uppdraget ingick i Försvarsmakten särskilda offertförfrågan 2014-02-03 till FMV, där Försvarsmakten avsåg att återkomma med förtydligande av uppgiften under 2014 vilket skedde 2015-03-06. Försvarsmakten inkom ånyo med Särskild offertförfrågan 2015-11-05 för att ominrikta uppdraget till leverans av i stabspplatser integrerat stabsstödsystem SWECCIS till leveransomgång 4-10. Försvarsmakten beställde därefter detta uppdrag 2015-12-11.

Ansk SWECCIS (Gem applikationer) 15-17 planerades att startas upp 2014. Uppdraget ingick i Försvarsmakten offertförfrågan till FMV 2014-02-03, där Försvarsmakten angav att de återkommer med förtydligande av uppgiften senare under 2014.

Uppdrag planerades in för start 2016, detta skedde inte med anledning av att uppgiften var otydlig. Uppdrag planerades därefter in för att starta 2017 enligt särskild offertförfrågan. Försvarsmakten beslutade sedan i september 2017, utgående från ÖB:s direktiv, att beställningar och uppdrag till FMV inom ramen för detta anskaffningsobjekt inte kommer att genomföras enligt tidigare planering.

15 Satellitkommunikation

15.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar Satellitkommunikation enligt bemyndigande från regeringen 2013-02-28 Fö2011/1868/MFU, samt materieluppdrag med koppling till Satellitkommunikation.

15.2 Projektuppföljning

Försvarsmaktens satellitkommunikationssystem, FM Satkom, är främst avsett för samband till, och mellan, insatta insatsförband såväl i Sverige som utomlands. Förbindelserna ska ge en basförmåga för operativa och taktiska förbindelser. Huvudfunktionen är att säkra tillgång till ledningsförmåga för prioriterade ledningssystem, men bör också kunna vara Transitnät för andra nationers förbindelser. FM Satkom ingår i en försvarsmaktsgemensam struktur för transmission tillsammans med andra fasta delar av FTN och HF-system. Målet med detta uppdrag är att kunna tillhandahålla ökad flexibilitet och tillgänglighet samt minskad sårbarhet avseende satellitkommunikation för förbanden.

Under perioden har anskaffning av nytt modemsystem påbörjats. Kravanalys är genomförd. Anskaffningsförfarande är påbörjat med tidplan för att vara avslutat under 2018.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		25(56)

Avtal för anskaffning av taktiska satellitantenner inklusive optioner för möjlighet att utöka antalet samt för supportavtal, har tecknats. Arbete med att anskaffa strategiska satellitantenner för att ersätta/komplettera taktiska antenner har påbörjats. Arbete med kravsammanställning och teknisk specifikation pågår.

Arbete med anskaffning av stora strategiska satellitantenner har påbörjats genom en installation av en tredje antenn på basstationen. Arbete med att anskaffa materiel och komplettera referens/verifierings/utvecklingsanläggning har genomförts löpande.

15.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

Inga leveranser har genomförts.

15.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017.

Underlag till Teknisk upphandlingsspecifikation avseende modemupphandling har levererats.

15.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

15.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Satellitkommunikation	Utbet till leverantör	6 856
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	1 313
Summa (ksek)		8 169

15.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Satellitkommunikation	Utbet till leverantör	6 858
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	1 397
Summa (ksek)		8 255

15.3.3 Fakturering av Försvarsmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Satellitkommunikation	Fakturerat till FM	19 644
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		19 644

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		26(56)

15.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Satellitkommunikation	Fakturerat till FM	19 644
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		19 644

15.3.5 Övriga kostnader

Inget att redovisa.

15.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdraget *Utv/Ansk Satkom17-21* infördes i FMV produktionsplan 2016.

Utv/Ansk Satkom 17-21 är planerat att ingå i FMV produktionsplan 2025.

16 Uppgradering av stridsbåtar

16.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar projektet halvtidsmodifiering av Stridsbåt 90. Projektet avgränsas till de båtar som omfattas av projektet enligt nedan. Regeringen gav sitt godkännande till projektet 2013-03-14. I avvägningen 2013 reducerades ekonomin med 100 mnkr vilket reducerade antalet båtar som uppgraderas till Strb 90 HS från 24 till 18 st.

Parallellt med uppgraderingen finns även vissa beroenden till anskaffning av vapenstation, anskaffning inom ramen för ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod) samt livstidsförlängning av ledningssystem amf (LTF Ledsys amf). Dessa är i varierande grad integrationsprodukter i plattformen stridsbåt. Vapenstation och LTF Ledsys amf omfattas ej av redovisningen medan ledningsförmåga mark framgår av annan redovisning i denna bilaga.

16.2 Projektuppföljning

Uppdraget offererades Försvarmakten 2017-06-16 och beställdes 2017-06-22 och avser kompletteringsanskaffning av 18 stridsbåtar 90 HSM inklusive vapenstationer.

16.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser genomförda.

16.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser genomförda.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		27(56)

16.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

16.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsbåtar	Utbet till leverantör	1 556
	Utbet till FM	172
	FMV omkostnader	1 272
Summa (ksek)		2 999

16.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsbåtar	Utbet till leverantör	2 098
	Utbet till FM	172
	FMV omkostnader	1 315
Summa (ksek)		3 584

16.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsbåtar	Fakturerat till FM	0
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		0

16.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsbåtar	Fakturerat till FM	584
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		584

16.3.5 Övriga kostnader

Inget att redovisa.

16.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

FMV beslutade att införa detta anskaffningsobjekt i FMV produktionsplan 2013. I avvägningen 2013 reducerades ekonomin med 100 mnkr vilket reducerade antalet båtar som uppgraderas till Strb 90 HS från 24 till 18 stycken som Försvarmakten beställde av FMV 2017-06-22 inom ramen för produktionsplan 2016.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		28(56)

17 Uppgradering av stridsvagn 122

17.1 Definition av objektet

Uppgradering Strv 122 innebär livstidsförlängning av delar av befintligt stridsvagnsbestånd och till del utökad operativ förmåga genom integration av ett nytt ledningsstödsstödssystem (SLB), vilket innebär utökad förmåga att leda och utbyta information upp till och med bataljonsnivå.

Uppdraget innefattar i huvudsak integrering av nytt stridsledningssystem samt i mindre omfattning livstidsförlängande åtgärder samt verktyg och reservdelar för tre års fredsdrift. RENO strv 122 genomförs på fyra mekaniserade bataljoner samt stridsgrupp Gotland. Utökning av uppdraget med fordon för Stridsgrupp Gotland beställdes under 2017. Objektet är till del knutet till de regeringsbeslut som rör Ledningsförmåga mark (SLB, TGR och Komnod.)

17.2 Projektuppföljning

I syfte att integrera Försvarmaktens nya stridsledningssystem för bataljon (SLB) och livstidsförlänga erforderligt antal Stridsvagn 122 och Bärgningsbandvagn 120 för IO18 förmågebehov i minst två brigader har beställning lagts från Försvarmakten till FMV för renovering av 101 Strv 122 och minst 10 Bgbv 120.

Beställning har 2016-03-23 lagts till leverantör Krauss-Maffei Wegmann GmbH & Co KG att leverera 46 uppdaterade Strv 122C och D, 4 Bgbv 120 C och D samt 48 materielsatser för uppdatering av stridsvagnarna och bärgningsbandvagnarna vid FMV:FSV. Utöver detta anskaffas även verktyg och reservdelar för tre års fredsdrift. Utökning av uppdraget med fordon för Stridsgrupp Gotland, 11 Strv 122A och 2 Bgbv 120A, gjordes 2017-03-09. Optioner för att kunna renovera fordon till en femte bataljon ingår i kontraktet. Planen är att de renoverade strids- och bärgningsbandvagnarna och berörda systemelement införs med successiva leveranser under perioden 2019-2023. Projektet fastställer konfiguration för uppdateringar under Q2-Q3 2017.

17.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 23 november 2017. Inga leveranser av materiel till Försvarmakten har genomförts under 2016 och 2017 utan FMV avrapporterar hittills genomförd verksamhet inom ramen för uppdraget. Första leverans av renoverade fordon planeras till år 2019.

17.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 23 november 2017. Inga leveranser av materiel till FMV har genomförts under 2016 och 2017. Leverantören har levererat tekniskt underlag för fastställande av konfigurationer inom ramen för kontrakt.

17.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		29(56)

17.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsvagn 122	Utbet till leverantör	88 320
	Utbet till FM	211
	FMV omkostnader	7 271
Summa (ksek)		95 802

17.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsvagn 122	Utbet till leverantör	88 320
	Utbet till FM	211
	FMV omkostnader	7 271
Summa (ksek)		95 802

17.3.3 Fakturering av Försvarsmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsvagn 122	Fakturerat till FM	15 498
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		15 498

17.3.4 Fakturering av Försvarsmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsvagn 122	Fakturerat till FM	15 498
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		15 498

17.3.5 Övriga kostnader

Kostnaderna i projektet utgörs av konsultkostnader och FMV omkostnader.

17.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdraget togs in i Produktionsplan 2016 (PP16). Uppdraget initierades 2016-01-27 och offererades 2016-03-09 enligt plan. Försvarsmakten beställde uppdraget 2016-03-17. 2016-12-09 offererades ett omförhandlat uppdrag, avseende tillägg för stridsgrupp Gotland. 2017-03-09 beställdes detta av Försvarsmakten.

18 Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod)

18.1 Definition av objektet

Försvarsmakten har av regeringen fått godkännande att anskaffa GTRS etapp 2, SLB etapp 2 samt Komnod. Hemställan inlämnades i tre separata delar, men regeringsbeslutet lämnades som

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		30(56)

”Ledningsförmåga Mark” där de tre hemställan (samt Renovering Strv 122) hanterades samlat. I ett senare skede avser Försvarmakten hemställa om att få anskaffa GTRS etapp 3 samt SLB etapp 3, dessa omfattas ej av denna redovisning men de avses hanteras på samma sätt som etapp 2-uppdragen.

18.2 Projektuppföljning

Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod) syftar till att förse armén med ett modernt, datoriserat ledningsstödsystem (bataljonsstridsledningssystemet, BMS) och omfattar uppdragen:

- Ansk komnod steg 2 14-16 avser serieanskaffning av Komnod (kommunikationsnod för generell sambandsstyrning) för fordon och ledningsplatser för att uppfylla ledningssystemlösningen i Försvarmaktens insatsorganisation
- Ansk SLB etapp 2 avser införande av SLB i manöverförbanden men även införande av enklare installationer i ett antal plattformar.
- Ansk GTRS 16-20 avser anskaffning av Gemensamt Taktiskt Radiosystem (GTRS) till Försvarmaktens insatsorganisation.

Fortsättningsvis avser Försvarmakten hemställa om uppdragen Anskaffa Yttäckande Samband och Anskaffa taktiska ledningsstödsystem för att fortsätta bygga upp ledningsförmåga mark.

18.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med 2017-12-31.

Under 2016 har FMV erhållit slutleverans av Komnod hårdvara. Dessa kommer att installeras under RENO av respektive system. Systemöverlämning av Komnod v2.0 skedde i september 2016. I SLB etapp 2 har FMV genomfört systemöverlämning BMS 2.0 bestående av SLB, GTRS 1.0 och Komnod 2.0. Första mottagande förband har varit Amfibiebataljonen som genomfört bataljonsövning och övningen AURORA-17 med systemet med gott resultat. Arbeten har påbörjats med BMS 2.1 och BMS 3.0, i den senare ingår integration av radiosystem 570 samt applikationer för att stödja brigadledningförmåga.

Uppdraget GTRS 16-20 startades våren 2016. FMV genomförde en konkurrensupphandling och skrev kontrakt med Telefunken Racoms våren 2016.

Under 2017 har FMV genomfört både Preliminary Design Review och Critical Design Review samt påbörjat leveransgodkännande av de första radioenheterna. Dessa enheter genomgår för närvarande integrationsprov för att ingå i BMS 3.0 och även provturskommando Livgardet under 2018.

18.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Leveranser har genomförts enligt ovanstående beskrivning även i gränssytan mellan industrin – FMV.

18.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		31(56)

18.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod)	Utbet till leverantör	39 627
	Utbet till FM	87
	FMV omkostnader	81 153
Summa (ksek)		120 867

18.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod)	Utbet till leverantör	492 632
	Utbet till FM	87
	FMV omkostnader	118 303
Summa (ksek)		611 022

18.3.3 Fakturering av Försvarsmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod)	Fakturerat till FM	31 191
	Övriga intäkter	-16
Summa (ksek)		31 175

18.3.4 Fakturering av Försvarsmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, Komnod)	Fakturerat till FM	511 966
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		511 966

18.3.5 Övriga kostnader

Differens mellan kostnad och intäkt för Ansk Komnod, SLB Etapp 2 och GTRS beror på följande: Ansk Komnod och SLB Etapp 2 har omförhandlats av Försvarsmakten med ändrad uppgift och oförändrad ekonomi. Detta har medfört att innehållet i vissa leveransmilstolpar skjutits till 2018. Vissa av dessa leveransmilstolpar ligger i 2018 vilket har medfört att ett visst kostnadsutfall under 2017 redan förelegat. Inom GTRS har dellerans erhållits men ej tillräckligt för att kunna uppfylla leveransmilstolpe till Försvarsmakten. Försvarsmakten har därför inte fakturerats under 2017. Därav föreligger en skillnad mellan kostnad och intäkt. Försvarsmakten beräknas kunna faktureras Q1 2018.

FMV omkostnader för 2017 innehåller tjänstprodukter som systemarbete, teknisk dokumentation och underlag kopplat mot leveransen av det tekniska systemet.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		32(56)

18.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdragen beslutades att ingå i 2010 och 2011 års produktionsplan. Uppstart av uppdragen har förskjutits då de inväntat regeringsbeslut som fattades under 2013.

Ansk komnod steg 2 14-16 offererades till Försvarmakten i november 2013 men på grund av Försvarmaktens ekonomiska avvägning har FMV ombetts att återta offerten i väntan på beslut om ny ekonomisk ram för uppdraget. FMV fick uppdraget beställt av Försvarmakten i början på 2014.

Ansk SLB Etapp 2 beställdes av Försvarmakten i september 2014, påverkades ej av avvägningen utan kunde följa ursprunglig plan.

Avseende GTRS 14-18. Uppdragen påverkades av Försvarmaktens ekonomiska avvägning inför budgetunderlag 2015 vilket FMV meddelades genom den särskilda offertförfrågan från Försvarmakten 2014-02-03.

19 Stridsledningscentral

19.1 Definition av objektet

Redovisningen Stridsledningscentral/-system (C2STRIC/Strics) omfattar vidmakthållande av C2STRIC/Strics med ingående komponenter under tidsperioden 2014-2017.

19.2 Projektuppföljning

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

19.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

19.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017.

Leveranser i gränssnittet från industrin till FMV har under uppdragsperioden motsvarat leveranserna i gränssnittet från FMV till Försvarmakten, i vissa fall i sin helhet och i andra fall som underlag för vidare bearbetade leveranser.

19.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

Datum

Diarienummer

Ärendetyp

2018-02-19

17FMV4954-3:1

Dokumentnummer

Sida

33(56)

19.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Stridsledningscentral	Utbet till leverantör	100 099
	Utbet till FM	799
	FMV omkostnader	3 287
Summa (ksek)		104 185

19.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Stridsledningscentral	Utbet till leverantör	569 460
	Utbet till FM	10 011
	FMV omkostnader	15 342
Summa (ksek)		594 813

19.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Stridsledningscentral	Fakturerat till FM	82 576
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		82 576

19.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Stridsledningscentral	Fakturerat till FM	602 127
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		602 127

19.3.5 Övriga kostnader

Inget att redovisa.

19.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdrag för detta anskaffningsobjekt beslutades att ingå i FMV produktionsplan 2013. Inga avvikelser föreligger i rubricerat uppdrag, och inga avvikelser förutses heller under kvarvarande del av uppdraget.

20 Materiel till Telekrigsbataljonen

Denna redovisning återfinns i sin helhet i den hemliga bilagan.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		34(56)

21 Anskaffning lastbilar

21.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar anskaffning av lastbilar enligt regeringsbeslut. Beställningen omfattar 35 min- och splitterskyddade samt 120 oskyddade terränglastbilar. Ramavtal är upprättat i ett gemensamt projekt mellan FMV och Norska FLO (Forsvarets logistikkorganisasjon, numera NDMA, Norwegian Defence Material Agency).

21.2 Projektuppföljning

Vidmakthåll och komplettera Försvarmakten transportsystem med fordon med allhjulsdraft av tunga lastbärare. Uppdraget innebär att utnyttja befintligt ramavtal och avropa tunga lastbärare årligen för omsättning inom insatsorganisationen med fortsatta leveranser från 2017. Ett fortsatt arbete inom ramen för NORDAC kan innebära samordnad anskaffning med andra länder.

21.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017. Hittills har ingen materielöverlämning av lastbilar skett.

FMV och Norwegian Defence Materiel Agency, NDMA har slutförhandlat ramavtalet och tecknat kontrakt med leverantören, Rheinmetall Man Military Vehicles (RMMV). Första leverans av fordon beräknas till kvartal 1 2018.

21.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017. Kostnader utbetald till leverantör under 2017 består av konsultkostnader. Första leverans av fordon beräknas till kvartal 1 2018.

21.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

21.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning lastbilar	Utbet till leverantör	7 830
	Utbet till FM	5
	FMV omkostnader	9 051
Summa (ksek)		16 887

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		35(56)

21.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning lastbilar	Utbet till leverantör	23 968
	Utbet till FM	406
	FMV omkostnader	30 070
Summa (ksek)		54 444

21.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning lastbilar	Fakturerat till FM	0
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		0

21.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning lastbilar	Fakturerat till FM	0
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		0

21.3.5 Övriga kostnader

Inga kostnader är ännu fakturerade Försvarmakten.

21.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdraget i nuvarande form togs in i FMV produktionsplan 2012 (PP12). Uppdraget initierades 2013-02-13, offererades 2013-11-22 och beställdes enligt plan 2013-12-05. Offertarbetet genomfördes inom ramen för ett förberedande uppdrag. 2016-06-17 omförhandlades uppdraget på grund av förseningar. Uppdraget har försenats minst två år beroende på leveransförseningar hos leverantören.

22 Brobandvagn

22.1 Definition av objektet

Objektet omfattar två regeringsbeslut. Anskaffa brobandvagn steg 1 omfattar tre broläggningssfordon baserade på svenska tillhandahållna stridsvagn 121-chassier samt tre broar till varje fordon. I beställningen ingår också reservdelar för tre års förbrukning samt verktygssatser, utbildningssimulator samt dokumentation. Anskaffa brobandvagn steg 2 omfattar ytterligare tre broläggningssfordon med tre broar till varje fordon. I beställningen ingår även anskaffning av transport- och hanteringssystem av både brobandvagnar och broar för samtliga sex brobandvagnssystem.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		36(56)

22.2 Projektuppföljning

Den 4 juni 2014 fattade regeringen beslut om anskaffning av ett brobandvagnsystem omfattande tre system. Anskaffning av ytterligare tre system samt anskaffning av ekipage för landsvägstranport av broar till samtliga sex brobandvagnsystem, beslutades 2015-06-25.

Brobandvagnsystemet innefattar bland annat brobandvagn 120, krigsbro 8 MLC 80; en 26 m respektive två 14 m till varje system, underhållssystem, ett transportsystem för broarna och en simulator. Huvudleverantör till FMV är det tyska företaget KMW (Krauss-Maffei Wegmann). FMV:s anskaffning sker koordinerat med Försvarmaktens införandeprojekt. Leverans till Försvarmakten är planerat att äga rum efterhand som systemen är klara mellan åren 2017 och 2019. Anskaffning av transportsystem för broar är planerat att beställas i särskilt uppdrag av Försvarmakten under kvartal 3 år 2018.

För att brobandvagnsystemet ska kunna bli fullt operabelt i Försvarmakten erfordras även transportsystemet, med avsedd leverans till Försvarmakten under 2019. Som en följd av detta har FMV betonat betydelsen av nära interaktion mellan Försvarmakten införandeprojekt och FMV anskaffning av brobandvagnsystemet, inkluderande ekipage för landsvägstranport av broar.

22.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den december 2017.

- Tre (3) st Brobv 120,
- Tre (3) st Krigsbro 8 26 m,
- Sex (6) st Krigsbro 8 14 m,
- En (1) st Logistiksats Krigsbro 8,
- Reservdelar omgång #1

22.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017.

- Tre (3) st Brobv 120,
- Tre (3) st Krigsbro 8 26 m,
- Sex (6) st Krigsbro 8 14 m,
- En (1) st Logistiksats Krigsbro 8,
- Reservdelar, specialverktyg och testutrustning samt dokumentation.

22.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		37(56)

22.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdrag att anskaffa brobandvagn

Uppdraget togs in i FMV produktionsplan 2014 (PP14). Uppdraget initierades 2014-01-08 enligt plan. 2014-02-04 reviderades initieringen med förändrad årsvis ekonomi. Uppdragets totala ekonomi förändrades inte. 2014-06-18 offererades uppdraget enligt plan och beställdes 2014-06-25.

Uppdrag att anskaffa brobandvagn steg 2 16-20

Uppdraget föranleddes av Försvarmaktens Särskilda offertförfrågan. Uppdraget togs in i FMV produktionsplan 2015 (PP15R). Uppdraget initierades 2015-12-10 och offererades 2016-11-25 enligt plan och beställdes 2016-03-15. Ansk brobandvagn steg 2 16-20 omförhandlades 2016-11-24 med anledning av tillförandet av studieuppgift avseende realiserbarhet och underlag för funktionskrav Ansk tp-& hanteringssystem 16-20. Studieuppgifterna genomförs nu i Ansk brobandvagn steg 2 16-20 och har efterhand nyttjats som underlag för kravställning till AA.1076003.

Uppdrag att Anskaffa transport- & hanteringssystem 16-20

Uppdraget baseras utöver Försvarmaktens kravställning på genomförd studie inom Ansk brobandvagn steg 2. Uppdraget är efter Försvarmaktens särskilda offertförfrågan. Det är initierat vid FMV och planeras att kunna beställas av Försvarmakten under tredje kvartalet 2018.

23 Uppgradering av stridsfordon 90

23.1 Definition av objektet

Uppgradering Strf90 innebär livstidsförlängning av delar av befintligt vagnsbestånd och till del utökad operativ förmåga genom integration av ett nytt ledningsstödsstödssystem (SLB), vilket innebär utökad förmåga att leda och utbyta information upp till och med bataljonsnivå.

I syfte att integrera Försvarmaktens nya stridsledningssystem för bataljon (SLB) och livstidsförlänga erforderligt antal stridsfordon för IO18 förmågebehov. Uppgradering av Stridsfordon 90-familjen samt verktyg och reservdelar för tre års fredsdrift har beställts.

Uppdraget innefattar i huvudsak integrering av nytt stridsledningssystem (SLB), takmonterad ksp58 samt i mindre omfattning livstidsförlängande åtgärder. Utökning av uppdraget med fordon för Stridsgrupp Gotland beställdes 2017. Objektet är till del knutet till regeringsbeslut som rör Ledningsförmåga mark (SLB, TGR och Komnod).

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		38(56)

23.2 Projektuppföljning

I syfte att integrera Försvarmaktens nya stridsledningsstödsystem för bataljon (SLB) och livstidsförlänga erforderligt antal stridsfordon för IO18 förmågebehov i minst två brigader har renovering av minst 288 stycken Stridsfordon 90 beställts.

RENO Strf 90 innebär bland annat att livstidsförlängning av delar av befintlig konfiguration och till del utökad operativ förmåga genom integration av ett nytt ledningsstödsstödsystem (SLB), vilket innebär utökad förmåga att leda och utbyta information upp till och med bataljonsnivå.

Planen är att de renoverade stridsfordonen och berörda systemelement införs med successiva leveranser under perioden 2019-2023. Försvarmakten lade beställning till FMV den 22 mars 2016 och därmed kunde FMV kontraktera leverantör H-B Utveckling AB den 24 mars 2016. En utökning av Försvarmaktens beställning gjordes 2017-03-09 för Stridsgrupp Gotland (14 Strf 9040, 6 Stripbv 90, 2 Epbv 90 samt 2 Bgbv 90), vilket resulterade i en motsvarande utökning av FMV beställningen mot H-B Utveckling AB. Beställning finns därmed hos leverantören att leverera 100 uppgraderade fordon samt 188 materielsatser som ska användas till att uppgradera motsvarande antal fordon hos FMV FSV. Utöver detta anskaffas även verktyg och reservdelar för tre års fredsdrift. Optioner för att kunna renovera fordon till en femte bataljon ingår i kontraktet.

23.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser av materiel till Försvarmakten har genomförts under 2016 och 2017 utan FMV avrapporterar hittills genomförd verksamhet inom ramen för uppdraget. Första leverans av renoverade fordon planeras till 2019.

23.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser av materiel till FMV har genomförts under 2016 och 2017. Leverantören har levererat underlag för genomförande av granskningsverksamhet inom ramen för kontraktet.

23.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

23.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsfordon 90	Utbet till leverantör	155 843
	Utbet till FM	3 374
	FMV omkostnader	13 276
Summa (ksek)		172 492

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		39(56)

23.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsfordon 90	Utbet till leverantör	221 521
	Utbet till FM	4 153
	FMV omkostnader	21 436
Summa (ksek)		247 111

23.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsfordon 90	Fakturerat till FM	13 481
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		13 481

23.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Uppgradering av stridsfordon 90	Fakturerat till FM	23 127
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		23 127

23.3.5 Övriga kostnader

Skillnaden mellan utbetalat till industrin och fakturerat Försvarmakten beror på överenskommen betalningslinjal för dessa uppdrag, vilken nu innehålls.

23.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdraget togs in i Produktionsplan 2016 (PP16). Uppdraget initierades 2016-01-26 och offererades 2016-03-09 enligt plan. En utökning av uppdraget beställdes 2017-03-09.

Tidigare planerad, och av regeringen godkänd, ekonomisk ram för projektet underskred vad det skulle kosta att genomföra renoveringen enligt från industrin inlämnad offert. Tidsramen för den erhållna offerten har gått ut. Uppdaterad offert från industrin har inhämtats. Andra möjliga alternativ har beretts. I dessa andra alternativ har en omorganisation av Försvarmaktens insatsorganisation beaktats, vilken förändrat behovet av antalet renoverade vagnar. Industrin lämnade en ny offert med förändrat innehåll avseende renovering vilket gjorde att två brigaders stridsfordon förutom en mekaniserad bataljon inrymdes i gällande ekonomi. Detta resulterade i att FMV produktionsplan planerades om 2016-01-22.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		40(56)

24 Mörkerstridsutrustning för grupp/pluton

24.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar Mörkerstridsutrustning grupp/pluton enligt regeringsbeslut 2013-11-07 (Fö2013/737/MFU) och materieluppdrag med koppling till mörkerstridsutrustning grupp/pluton. Uppdragen finns redovisade i BU14.

I uppbyggnaden av mörkerstridsförmåga behandlades ett första steg i regeringsbeslut 2010-10-28 (Fö2010/1693/MFU). Det andra steget – som behandlas i denna redovisning – omfattar mörkerstridsutrustning till grupp/pluton. Uppdraget har sammanslagits med anskaffning av mörkerstridsutrustning soldat, då dessa sammanfaller i tid.

24.2 Projektuppföljning

Uppdraget avser anskaffning av mörkerstridsutrustning för grupp och pluton, t.ex. bildförstärkare, vapenlampor och mörkerriktnedel som möjliggör strid under alla ljusförhållanden.

24.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Uppdraget ej beställt av Försvarmakten. Inga leveranser genomförda.

24.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Uppdraget ej beställt av Försvarmakten. Inga leveranser genomförda.

24.3 Ekonomi

Uppdraget ej beställt av Försvarmakten. Inga leveranser genomförda.

24.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdraget ingick ursprungligen i 2013 års produktionsplan. Uppdraget har varit föremål för en regeringsframställan. Regeringsbeslut är fattat 2013. Uppdraget har återtagits av Försvarmakten i februari 2014. Leveranspositionerna och ekonomin har omplanerats i samband med Försvarmaktens transformering från FM MP till FM FLP 15. Uppdraget förfrågades ånyo FMV 2016. Uppdraget beslutades att ingå i FMV produktionsplan för 2017. Förberedelser för offert till Försvarmakten påbörjas därefter i januari 2017.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		41(56)

25 Anpassning telekom ledningsplats

25.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar HKV 2012-06-20 H/R23 310:81380 Hemställan om beslut avseende investeringsärende Anpassning telekom ledningsplatser (RÄ 12/12) med regeringsbeslut 2013-11-07 samt andra ärenden med koppling till området.

25.2 Projektuppföljning

Syftet med uppdraget är att anskaffa nyckelfärdiga, integrerade, testade och verifierade ledningsplatser, som ska ge förutsättningar för att bygga ett ledningssystem inom brigads ram samt för fristående ledningsplatser. Uppdraget omfattar tre huvuduppgifter:

- Leverera integrerade stabsplatser till och med omgång 10 enligt Försvarmakten Införandeorder
- Utarbeta ett nytt stabsplatskoncept
- Leverera stabsplatser till prioriterade förband enligt nytt koncept.

Utöver detta omfattar uppdraget Stöd till Försvarmakten i samband med införande.

Under 2015 tillkom uppgiften att leverera driftsystem (SWECCIS) till omgång 1-3.

Systemöverlämning genomfördes i mars 2016 och materielöverlämning har genomförts förbandsvis i samband med införandeomgångar enligt FM Införandeorder.

Under 2015 och 2016 har materiel för införandeomgång 1-7 överlämnats. I samband med dessa har också utbildning och stöd levererats. FMV har också inom ramen för uppdraget stöttat Försvarmakten i samband med genomförda systemövningar.

De fysiska leveranserna består av installerade och driftsatta stabsarbets-, teknik- och ledningshytter samt tältlösningar inklusive spridningsutrustning.

Under 2016 påbörjades arbetet med konceptbeskrivning av nytt stabsplatskoncept, vilket levererades till Försvarmakten 2017. Försvarmaktens beslut utifrån konceptbeskrivningen utgör inriktning för vidare anskaffning inom projektet.

Under 2017 har ledningssystemsmateriel för de sista leveransomgångarna, 8-10, överlämnats. Den överlämnade materielen, i form av Kärnoder och Ledningsnoder, brukades av förbanden inför och under försvarmaktsövningen.

Uppdraget omförhandlas för att möta behoven av samordning inför produktionen av Ledningsstödsystemet för markbaserade förband, LSS IO Mark, i sin nästa leverans. De uppdrag som ska samordnas är BMS, Yttäckande samband (Mobilt kärnnät, MKN) och Anpassning Telekom ledningsplatser.

25.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017: FMV har levererat funktionsobjekt bestående av Kärnoder (KN) och Ledningsnoder (LN), för införandeomgång 1 t.o.m. 10

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		42(56)

enligt Försvarmaktens *Införandeorder Försvarmaktens Ledningsystem för Insatsorganisationens Markbaserade förband – FMLS IO Mark*. Samtliga kärnnoder har levererats med SWECCIS driftsystem. Utöver materielleveranser har Underhållsplaner, instruktionsböcker, utbildning och stöd levererats. Under 2017 har FMV levererat kärnnoder och ledningsnoder för införandeomgång 8 t.o.m. 10 samt uppdaterad dokumentation.

Totalt har, för LSS Mark leverans 1, följande materiel överlämnats inom uppdraget:

Antal	Benämning	Beteckning	FO	Kommentar
19	KN CO10 30 ANV T1	M8139-184050	KN563	TEKNHYTT 10FOT T2/T, M5584-102111
8	KN TWS20/T1	M8139-186510	KN564	STABTEKNHYTT 20/T, M5584-202411
31	LN TÄLT 10P T2	M8139-184010	KN415	1 st spridningsutrustning, KD117, i STVLÅDA M STV12HE/T
23	LN TÄLT 20P T1	M8139-184040	KN425	2 st spridningsutrustning, KD117, i STVLÅDA M STV12HE/T
41	LN HYTT SWS	M8139-184150	KN431	STABSHYTT/T, M5584-202111
5	LN CO20 EXP	M8139-184130	KN435	1 st spridningsutrustning, KD117, i STVLÅDA M STV12HE/T

25.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017:

- Funktionsobjekt för införandeomgång 1-10.
- Driftsystem av SWECCIS för omgång 1-10.
- Underhållsberedning
- Dokumentation: Underhållsplaner, instruktionsböcker, baskonfigurationsrapporter.

Under 2017 har följande levererats:

- Driftsystem av SWECCIS för omgång 4-10.
- Uppdaterad dokumentation i form av underhållsberedning och baskonfigurationsrapporter.

25.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		43(56)

25.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anpassning telekom ledningsplats	Utbet till leverantör	25 917
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	1 649
Summa (ksek)		27 566

25.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Anpassning telekom ledningsplats	Utbet till leverantör	147 398
	Utbet till FM	125
	FMV omkostnader	4 385
Summa (ksek)		151 908

25.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anpassning telekom ledningsplats	Fakturerat till FM	56 584
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		56 584

25.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Anpassning telekom ledningsplats	Fakturerat till FM	145 985
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		145 985

25.3.5 Övriga kostnader

Inget att redovisa.

25.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdraget var ursprungligen planerat att starta inom ramen för FMV produktionsplan 2011.

Försvarmakten inkom 2014-06-11 med särskild offertförfrågan med anledning av oklar uppgift. Uppdraget beställdes därefter 2014-12-11.

Uppdraget omförhandlades under 2015 med tillkommande uppgift anskaffa driftsystem SWECCIS 1.2 IO.

Uppdraget är under omförhandling med syftet att möta behoven av utveckling inom LSS Mark samt samordna produktionsuppdrag avseende tid och uppgifter inom materielområde D03Taktiska Ledningssystem och Radio. Det övergripande målet är att ge FMV bättre förutsättningar att kunna leverera kompletta ledningssystem till förband.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		44(56)

26 Spaningsfartyg

26.1 Definition av objektet

Spaningsfartyg omfattar anskaffning av ersättare för spaningsfartyget HMS Orion som ej medgavs livstidsförlängning jml regeringsbeslut 12 2008-12-18 (Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Försvarmakten).

Redovisningen omfattar projekt anskaffning av nytt signalspaningsfartyg samt den hemställan om utökad ekonomisk ram för projektet som insändes 2013. Redovisningen omfattar inte anskaffning av ledningssystem för spaningsfartyget som Försvarmakten anskaffar inom annat uppdrag till FMV.

På fartyget ska FRA installera nödvändig spaningsutrustning. FRA:s utrustning och installation av denna ingår inte i denna redovisning.

26.2 Projektuppföljning

Ett signalspaningsfartyg som ersättare till HMS Orion anskaffas så att förmåga till signalspaning via FRA vidmakthålls. Signalspaningsfartyget ska ingå i 1.ubflj.

26.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med 2017-12-31. Skriftlig rapport genomförd omfattande analys av huvudfunktionsgrupper, egenskaper och systemutformningar. Förslag till balansering och optimering av koncept för fartyg som bärare av signalspaningsfunktion.

Skriftlig rapport överlämnad 2017-10-24. Varvskontrakt *Fartyg som bärare av signalspaningsfunktion* tecknat med leverantör.

26.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser (innehåll, ekonomi och tidpunkt) redovisas fram till och med 2017-12-31

- 2011-12-27 Tekniskt stöd kravanalys Ledning
- 2012-07-03 Tekniskt stöd Systemarbete specificering
- 2012-11-06 Tekniskt stöd systemarbete opt sensor
- 2013-06-12 Tekniskt underlag makers list
- 2013-12-10 Tekniskt stöd säkerhetsmålsättning
- 2017-10-24 Varvskontrakt ”Fartyg som bärare av signalspaningsfunktion” tecknat

26.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

Datum

Diarienummer

Ärendetyp

2018-02-19

17FMV4954-3:1

Dokumentnummer

Sida

45(56)

26.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

27 Anskaffning Krypto 17-20

27.1 Definition av objektet

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

27.2 Projektuppföljning

27.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

27.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

27.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

27.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning Krypto 17-20	Utbet till leverantör	42 707
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	484
Summa (ksek)		43 191

27.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning Krypto 17-20	Utbet till leverantör	42 707
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	484
Summa (ksek)		43 191

27.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning Krypto 17-20	Fakturerat till FM	5 752
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		5 752

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		46(56)

27.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Anskaffning Krypto 17-20	Fakturerat till FM	5 752
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		5 752

27.3.5 Övriga kostnader

Differensen mellan utbetalt till industrin och fakturerat till Försvarmakten beror på att kostnader har bokförts för delleransers som ingår i kommande avtalad leverans till Försvarmakten.

27.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

28 Anskaffning Sjömålsrobot

28.1 Definition av objektet

Omfattar utveckling och serieanskaffning av en ny generation sjömålsrobotsystem med en robottyp för Kv typ Visby (RBS 15Mk 3+) och en robottyp för JAS39E (RBS 15F ER).

28.2 Projektuppföljning

Försvarmakten beställde 2017-03-31 Projekt "Ny försvarmaktsgemensam sjömålsrobot NGS" av FMV. Projektet omfattar; utveckling och serieanskaffning av en ny generation Sjömålsrobotsystem med en robottyp för Kv typ Visby (RBS 15Mk 3+) och en robottyp för JAS39E (RBS 15F ER). Vidare innebär beställningen integrationssupport för RBS 15 F ER på JAS39E och fullständig integration på Kv typ Visby samt ett ILS koncept för båda systemen. Inom ramen för beställningen ska FMV även säkerställa att nuvarande sjömålsrobotsystem bibehåller förmågan intill dess att de nya systemen är levererade. Verksamheten är beställd av Saab AB i form av ett fastpriskontrakt. För att reglera Integration och integrationssupport mot JAS39E har även en tilläggsbeställning riktats mot Saab AB.

Projektet är uppstartat och arbete med kravnedbrytning och preliminär design pågår hos industrin. FMV följer upp verksamheten genom att delta i systemgranskningar. FMV har dessutom ett antal GFE (Government Furnished Equipment) att upphandla samt GFF (Government Furnished Facilities) i form av provplatstjänster att förbereda inför kommande prov.

28.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser till Försvarmakten under perioden.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		47(56)

28.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

FMV har mottagit ett antal leveranser från Saab. Leveranserna omfattar projektdokumentation, formella granskningar och krav samt kravnedbrytning till delsystem. Leveranserna utgör FMV:s kontrollsystem för att säkerställa kvalitet och monitorera industrins progress i förhållande till kontraktet.

28.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

28.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Inga avvikelser från ursprunglig produktionsplan.

29 Anskaffning Sonarbåtar

29.1 Definition av objektet

Genom det ekonomiska tillskott som tillförts enligt regeringens inriktningsbeslut för Försvarmaktens verksamhet 2016-2020 är inriktningen att sex bevakningsbåtar ska modifieras till bojåtar i syfte att öka förmågan till undervattensspaning och ubåtsjakt inomskärs. Efter leverans tillförs enheterna 31.- och 41.korvettdivisionen.

29.2 Projektuppföljning

Försvarmakten beställde 2017-12-21 detta projekt av FMV. Ärendet är under beredning.

29.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser genomförda.

29.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser genomförda.

29.3 Ekonomi

Uppdraget är beställt av Försvarmakten men har inte belastats med några bokförda kostnader ännu.

29.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Inga avvikelser.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		48(56)

30 Halvtidsmodifiering av korvett typ Gävle

30.1 Definition av objektet

Redovisningen omfattar projektet AA.2022202 HTM kv typ Gle. Regeringen gav sitt godkännande till projektet 2017-06-30. Anskaffningsobjektet omfattar halvtidsmodernisering av två korvetter typ Göteborg; Gävle och Sundsvall. Fartygsklassen benämns därefter korvett typ Gävle. Åtgärderna syftar till att fartygsklassen ska vara operativ som korvett intill sex (6) år efter genomförda åtgärder. Sjöfartsområdet för korvett typ Gävle reduceras till A (100) vilket begränsar operationsområdet till primärt Östersjön och Västerhavet.

30.2 Projektuppföljning

Försvarsmakten beställde 2017-06-30 av FMV.

30.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

Skriftlig delredovisning, inklusive Preliminary Design Review, enligt FMV skr. 17FMV3544-2:1 daterad 2017-11-13.

30.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Saab Kockums har levererat ett preliminärt konstruktionsunderlag.

30.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

30.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Halvtidsmodifiering av korvett typ Gävle	Utbet till leverantör	248 947
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	2 402
Summa (ksek)		251 348

30.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Halvtidsmodifiering av korvett typ Gävle	Utbet till leverantör	248 947
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	2 402
Summa (ksek)		251 348

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		49(56)

30.3.3 Fakturering av Försvarmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Halvtidsmodifiering av korvett typ Gävle	Fakturerat till FM	17 550
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		17 550

30.3.4 Fakturering av Försvarmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Halvtidsmodifiering av korvett typ Gävle	Fakturerat till FM	17 550
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		17 550

30.3.5 Övriga kostnader

Projektets kostnader överstiger för närvarande vad som fakturerats Försvarmakten. Detta beror på den prismodell som överenskommits med Försvarmakten.

Hitills har under uppdraget en delredovisning avseende bl.a. definitioner av produkten översänts till Försvarmakten. Enligt överenskommen prismodell sker fakturering i huvudsak efter fastställd design och kommande leveranser av verifierade åtgärder på fartygen.

30.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Inga avvikelser.

31 Livstidsförlängning Stridsbåt 90 steg 2

31.1 Definition av objektet

Uppdraget offererades Försvarmakten 2017-06-16 och beställdes 2017-06-30. Genomför livstidsförlängande åtgärder på resterande Stridsbåtar 90 H för 2.amfibiebataljonen, 17.bevakningsbåtskompaniet, Marinbasen och Hemvärnets behov. Uppgiften innefattar 76 stycken Stridsbåt 90 H som ska samordnas med AI.2750401 LTF Strb 90 Amf, i syfte att tillgodose upphandling av materiel och erfarenheter från tidigare uppdrag Leverans 2018-2021.

31.2 Projektuppföljning

Uppdraget offererades Försvarmakten 2017-06-16 och beställdes 2017-06-30.

Genomför livstidsförlängande åtgärder på resterande Stridsbåtar 90 H för 2.amfibiebataljonen, 17.bevakningsbåtskompaniet, Marinbasen och Hemvärnets behov.

Uppgiften innefattar 76 stycken Stridsbåt 90 H som ska samordnas med AI.2750401 LTF Strb 90 Amf, i syfte att tillgodose upphandling av materiel och erfarenheter från tidigare uppdrag Leverans 2018-2021.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		50(56)

31.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

Inga leveranser genomförda.

31.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser genomförda.

31.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

31.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Livstidsförlängning Stridsbåt 90 steg 2	Utbet till leverantör	4 421
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	961
Summa (ksek)		5 382

31.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Livstidsförlängning Stridsbåt 90 steg 2	Utbet till leverantör	4 421
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	961
Summa (ksek)		5 382

31.3.3 Fakturering av Försvarsmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Livstidsförlängning Stridsbåt 90 steg 2	Fakturerat till FM	0
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		0

31.3.4 Fakturering av Försvarsmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Livstidsförlängning Stridsbåt 90 steg 2	Fakturerat till FM	0
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		0

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		51(56)

31.3.5 Övriga kostnader

Inga kostnader är ännu fakturerade Försvarmakten.

31.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Inga avvikelser.

32 Livstidsförlängning TP 84

32.1 Definition av objektet

Regeringsbeslut: Ingår i investeringsplanen för 2017-2028. LivsTidsFörlängning (LTF) Tp84 ska säkerställa driften, till lägsta nivå för civila och militära krav, av flygplan Tp84 till omkring 2030. LTF Tp84 innefattar vidmakthållande och taktisk utveckling med tillhörande reservdelar, teknisk support, auktorisation av stödsystem, samt initialt teknisk utbildning med mera. Följande uppgifter ingår i denna beställning:

- Förmågutveckling med utbytesenheter och reservdelar till flygplan,
- Teknisk support efter leverans av de flygplan som har genomgått LTF Tp84,
- Säkerställ att teknisk initialutbildning genomförs under modifieringen LTF Tp84.

32.2 Projektuppföljning

Den 25 juni 2015 fattade regeringen beslut om att Försvarmakten ska säkerställa att tillgängligheten för det taktiska transportflyget kan ökas⁶.

Den 8 december 2016 gav regeringen Försvarmakten bemyndigande om materielanskaffning relaterat till BU177. FMV avser att genomföra upphandlingen av livstidsförlängningen (LTF TP 84) i konkurrens. FMV gick i juni 2017 ut med en anbudsinfordran och gensvaret med avseende på antalet industriaktörer har varit positivt. Någon djupare analys av anbudens innehåll har dock inte hunnits med eftersom anbudstiden avslutades den 30 november 2017.

Parallellt med konkurrensupphandlingen kommer några tekniska komponenter (GFE, Government Furnished Equipment) att upphandlas via den amerikanska metoden för statlig försäljning av krigsmateriel, Foreign Military Sales (FMS).

32.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser har genomförts. Den ursprungligt planerade tidpunkten för Försvarmaktens beställning till FMV av genomförande av livstidsförlängning TP 84 är den 30 september 2018. Beredningen av FMV:s offert till Försvarmakten pågår.

⁶ Inriktning för Försvarmaktens verksamhet för åren 2016 till och med 2020, Regeringsbeslut 7 Fö2017/00953/MFI, 2015-06-25.

⁷ Bemyndigande om materielanskaffning, Fö2016/01629/MFU, 2016-12-08.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		52(56)

32.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser har genomförts. Med utgångspunkt i Försvarmaktens beställning av LTF TP 84 genomför FMV upphandlingen av livstidsförlängning för TP 84.

32.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

32.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Uppdragen som relaterar till förberedelse och genomförande av LTF TP 84 beslutades att ingå i FMV produktionsplan 2016 som två separata uppdrag, *LTF Tp 84* samt *Förbered LTF Tp 84*.

Uppdrag *LTF Tp 84* syftar till att livstidsförlänga FMS 84 (flygmaterielsystem) så att drift fram till minst 2030 säkerställs. Uppdraget initierades den 14 oktober 2016 och planerad tidpunkt för Försvarmaktens beställning av uppdraget är den 30 september 2018.

Uppdrag *Förbered LTF Tp 84* avser uppgifter för att ta fram en FMV offert för genomförandet av LTF TP 84. Uppdraget initierades den 10 november 2016. Uppdrag *Förbered LTF Tp 84* beställdes av Försvarmakten i början av 2017. FMV identifierade under 2017 att upphandlingen av Government Furnished Equipment, GFE behöver initieras tidigt i syfte att säkerställa utrustningens tillgänglighet inför modifieringens påbörjan. Efter genomförd myndighetssamverkan har tidpunkten för Försvarmaktens beställning av uppdrag *LTF Tp 84* tidigare lagts. Uppdraget begränsas vidare uppgiftsmässigt och ekonomiskt till att endast omfatta upphandling av GFE. Upphandlingen av denna utrustning kan därmed tidigare läggas.

En konsekvens blir att uppdrag *LTF Tp 84* behöver omförhandlas vilket bedöms ske under kvartal 3 2018. Omförhandlingen förväntas säkerställa att uppdragets omfattning uppgiftsmässigt och ekonomiskt omfattar upphandling av LTF TP 84 i sin helhet.

33 Omsättning materiel JAS 39

33.1 Definition av objektet

Regeringsbeslut: ingår i investeringsplanen för 2017-2028.

Syftet är att genomföra nödvändig omsättning av hårdvara inom Flygmaterielsystem 39 utifrån systemlivscykelplan.

33.2 Projektuppföljning

Beslut att utarbeta offert till Försvarmakten togs 2017-09-15.

Beställning från Försvarmakten förväntas i mars 2018.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		53(56)

33.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser genomförda.

33.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser genomförda.

33.3 Ekonomi

Med anledning av att uppdraget ej är beställt så saknas ekonomi.

33.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Ingen väsentlig avvikelse från ursprunglig produktionsplan.

34 Omsättning Sonar 618

34.1 Definition av objektet

Uppdraget omfattar anskaffning av ersättare till befintlig sonar 618 som används av 17.bevakningsbåtkompaniet.

34.2 Projektuppföljning

Uppdraget ingår i FMV produktionsplan med planerad start under 2018, därav saknas projektuppföljning.

34.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser genomförda.

34.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser genomförda.

34.3 Ekonomi

Inga leveranser ännu genomförda. Inget ekonomiskt utfall.

34.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Inga avvikelser.

35 PV förmåga motoriserad bataljon

Redovisas i sin helhet i den hemliga bilagan.

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		54(56)

36 Statushöjning granatkastare

Redovisas i sin helhet i den hemliga bilagan.

37 Åtgärder korvett Visby

37.1 Definition av objektet

Sedan fartygen tagits i drift har ett antal brister identifierats som behöver åtgärdas för att säkerställa operativ förmåga intill planerad halvtidsmodifiering. Bland större kostnadsdrivande åtgärder märks främst:

- Omsättning av drivaggregat till generatorer och eldistributionssystem
- Omsättning av lågfartsmaskineri
- Omsättning av delar till referensdatadistributionssystemet
- Anskaffning av reservdelar och utbytesenheter.

37.2 Projektuppföljning

FMV fick beställning av Försvarmakten 2017-09-18.

37.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarmakten

Inga leveranser genomförda.

37.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Inga leveranser genomförda.

37.3 Ekonomi

Ekonomiskt utfall redovisas i aktuellt prisläge 2017.

37.3.1 Ekonomiskt utfall 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Åtgärder korvett Visby	Utbet till leverantör	0
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	715
Summa (ksek)		715

Datum	Diarienummer	Ärendetyp
2018-02-19	17FMV4954-3:1	
	Dokumentnummer	Sida
		55(56)

37.3.2 Ekonomiskt utfall Total

Projekt	Fördelning	Summa
Åtgärder korvett Visby	Utbet till leverantör	0
	Utbet till FM	0
	FMV omkostnader	715
Summa (ksek)		715

37.3.3 Fakturering av Försvarsmakten 2017

Projekt	Fördelning	Summa
Åtgärder korvett Visby	Fakturerat till FM	0
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		0

37.3.4 Fakturering av Försvarsmakten totalt

Projekt	Fördelning	Summa
Åtgärder korvett Visby	Fakturerat till FM	0
	Övriga intäkter	0
Summa (ksek)		0

37.3.5 Övriga kostnader

Inga kostnader är ännu fakturerade Försvarsmakten.

37.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

Inga avvikelser.

38 Anskaffning bataljonsartilleri

38.1 Definition av objekt

Anskaffa bataljonsartilleri 17-20 omfattar anskaffning av granatkastare monterad i en tornlösning till de sedan tidigare anskaffade stridsfordon 90-chassier som beställdes för AMOS. Den stridsfordonsmonterade granatkastarens benämning är Granatkastarpansarbandvagn 90 (Grkpbv 90).

38.2 Projektuppföljning

Projekt Grkpbv90 genomförs för att anskaffa 40 system till de fem mekaniserade bataljonerna dvs 8 system per bataljon. Beställning till industrin lades av FMV i slutet av 2016 och systemet ska vara operativt 2020.

Den första leveransen av system är beräknad till 2019 kvartal 1. Grkpbv 90 ska ses som en ombeväpning av de dragna granatkastare som finns idag på de mekaniserade bataljonerna.

Datum

Diarienummer

Ärendetyp

2018-02-19

17FMV4954-3:1

Dokumentnummer

Sida

56(56)

38.2.1 Genomförda leveranser gränssnittet FMV till Försvarsmakten

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017:

- årsrapport avseende projektets fortskridande.

38.2.2 Genomförda leveranser gränssnittet industrin – FMV

Genomförda leveranser redovisas fram till och med den 31 december 2017

- 1 PDR (preliminary design revue) och 1 CDR (critical design revue).

38.3 Ekonomi

Denna redovisning återfinns i den hemliga bilagan.

38.4 Väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan

För närvarande finns inga väsentliga avvikelser från ursprungliga produktionsplanen, PP16.